

Olhavan koulun työryhmän raportti

Olhavan koulun jatkamisen ja lakkauttamisen vaihtoehtojen tarkastelua

Päivitys 17.8.2023
Päivitetyt osuudet sinisellä

Opet.varh.ltk 17.5.2023 §

Sisällys

1. Taustaa
2. Työryhmän toiminta
3. Olhavan koulun perustietoja
4. Olhavan koulun kiinteistö
5. Oppilasennusteet ja kehitys
6. Työryhmän määrittelemät vaihtoehdot
7. Vaihtoehtojen tarkastelua
8. Vaikutusten arviointia
9. Yhteenveto ja johtopäätökset
10. Liitteet

1. Taustaa

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9, ja se on tarkoitettu koko 7–16-vuotiaiden ikäluokalle.

Jokaisella Suomessa asuvalla lapsella on oppivelvollisuus, ja lapsi aloittaa koulun yleensä sinä vuonna kun täyttää seitsemän vuotta. Perusopetus on kaikille lapsille maksutonta. Oppilaalla on myös oikeus saada jokaisena koulun työpäivänä maksuton, täysipainoinen ateria sekä tietyin edellytyksin maksuton koulukuljetus. Oppilaalla on myös oikeus saada maksutta opiskeluhuoltoa, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Erityistä tukea tarvitsevilla oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta muun muassa apuvälineet ja tulkitsemis- ja avustajapalvelut, joita hän tarvitsee osallistuakseen opetukseen.

Kunta järjestää perusopetusta kaikille sen alueella asuville oppivelvollisille. Kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuutta ei siis ole kytketty lapsen kotikuntalain mukaiseen kotikuntaan, vaan lapsen asuinkuntaan. Suomessa on noin 3200 koulua, joissa annetaan perusopetusta. Niistä valtaosa (n.98%) on kunnallisia. Asuinkunta osoittaa oppivelvollisille koulupaikan ns. lähikoulussa. Lähikoulu ei välttämättä ole fyysisesti lähin koulu. Oppivelvollinen voi pyrkiä myös muuhun kuin kunnan osoittamaan kouluun, mutta subjektiivista oikeutta päästä tähän kouluun hänellä ei ole.

Perusopetus on kunnan järjestämää palvelua. Kunta opetuksen järjestäjänä päättää myös kouluverkosta ja oppilaiden sijoittamisesta kouluhin. Kouluverkosta tai yksittäisen koulun perustamisesta tai lakkauttamisesta päättää kunnanvaltuusto. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää opetuksen taloudesta, suunnitelmista, henkilöstömitoituksesta ja toiminnan arvioinnista. Käytännön työstä ja muista opetukseen liittyvissä asioista vastaa opetusjohtaja alaistensa kanssa.

Olhavan koulun oppilasmäärä on ollut jo pidempään laskusuunnassa. Keväällä 2019 tehdyn päätöksen mukaisesti koulussa on opiskellut lukuvuonna 2019-2020 kaksi

opetusryhmää aiemman kolmen sijasta. Päätös pohjautui vuonna 2015 tehdyn palveluverkkosuunnitelman linjauksiin. Perusopetuksen oppilasmäärä Olhavan koulussa on ollut lukuvuonna 2019-2020 20 käsittäen vuosiluokat 1-5. Keväällä tehdyn päätöksen pohjalta Olhavan koulun kuudesluokkalaiset (3 oppilasta) ovat opiskelleet Kuivaniemen koulussa, jolloin Olhavassa toimivat ryhmät on saatu pedagogisesti toimivammiksi. Perusopetuksen ohella Olhavan koululla toimii alkuopetuksen luokkien yhteydessä esiopetusta. Esioppilaita on ollut lukuvuonna 2019-2020 kuusi eli yhteensä lapsia Olhavan koululla on ollut 26.

Oppilasennusteen mukaan Olhavan koulun oppilasmäärä on tulevana vuosina samalla tasolla nykyiseen verraten, vaihdellen hieman syntyneiden lasten määrän perusteella. Oppilasennusteessa ei ole huomioitu mahdollisen muuttojen vaikutuksia, vaan se perustuu jo syntyneiden ja väestötietorekisteriin merkittyihin lapsiin.

4.4.2023 päivitetty oppilastilasto näyttää kuitenkin, että Olhavan oppilasmäärä on laskenut syksyn 2020 tilanteesta. Oppilaita nykyisellä koulumallilla olisi Olhavan koulussa ensi lukuvuoden alussa ennusteen mukaan

Olhavan koulun kiinteistö ja toimintaympäristö ovat verrattain hyvät. Koulun yhteydessä toimii myös varhaiskasvatusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Oppilaaksiottoalue on varsin laaja, ulottuen Oijärvelle asti. Suurin osa oppilaista on koulumatkan pituuden perusteella maksuttoman koulukuljetuksen piirissä. Olhavan koulun oppilaat siirtyvät yläkouluun Kuivaniemelle.

Talousarviossa 2020 on hyväksytty yhtenä toiminnallisen muutoksen osana, että Olhavan koulun tilannetta tarkastellaan kunnanvaltuuston vuonna 2015 tekemän palveluverkkoselvityksen linjausten mukaisesti. Selvityksessä linjattiin, että Olhavan koulun tilannetta tarkastellaan, mikäli oppilasmäärä on kahtena peräkkäisenä lukuvuotena alle kolmekymmentä oppilasta. Koska tämä on toteutunut, Olhavan koulun tilanne tulee ottaa tarkasteluun. Tarkastelu tarkoittaa erilaisten vaihtoehtojen selvittämistä. Kun tarkastelujen pohjalta päädytään näkemykseen tarvittavista toimista, viedään prosessi päätöksentekoon hallintosäännön mukaisesti. Tarkastelu ei tähtää koulun lakkauttamiseen, vaan vaihtoehtojen selvittämiseen. Koulun lakkauttaminen on oma prosessinsa. Koska tämäkin vaihtoehto on selvitettävä ja sen vaikutukset arvioitava, tulee alusta lähtien tarkastelu toteuttaa hyvää hallintoa, tiedottamista ja vaikutusten arviointia toteuttaen. Tarkasteluvaiheessa valmistelussa on mukana asian kannalta olennaisia henkilöitä ja tahoja.

Hallintolain 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava palveluverkkoa koskevan asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Kunnassa viime kädessä arvioidaan, mitä selvityksiä päätöksen valmistelemiseksi tarvitaan. Päätös voi perustua esimerkiksi kunnan kouluverkkoa koskevaan selvitykseen, mutta laissa ei ole säädetty velvollisuutta selvityksen tekemiseen.

Kun jonkin koulun tilannetta tarkastellaan, valmisteluvaiheessa asetetaan usein työryhmä, jonka tehtävänä on hankkia tarvittava selvitys ja tehdä suunnitelma asian käsittelyä varten. Työryhmään valitaan yleensä luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on nimennyt 23.1.2020 § 6 työryhmän, jolle on annettu tehtäväksi Olhavan koulun jatkamisen ja lakkauttamisen vaihtoehtojen määrittelyn, vaikutusten arvioinnin prosessin suunnittelun ja toteuttamisen sekä tarkastelun tulosten esittelemisen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle maaliskuussa 2020. Poikkeusolojen vuoksi työryhmän työ viivästyi.

Viimeksi kuluneiden lähes neljän vuosikymmenen aikana Suomen pienistä kouluista on lakkautettu 65 %. Vuonna 1991 Suomessa oli 2093 pientä koulua ja vuonna 2009 enää 738. Viime vuonna pieniä kouluja oli Tilastokeskuksen mukaan enää 544. Lakkautetut koulut ovat useimmiten pieniä kyläkouluja, mutta uhanalaisia näyttävät olevan myös kaupunkien pienet koulut. Syksyllä 2015 Suomessa oli noin 1 500 vuosiluokkien 1–6 koulua. Niistä 86 prosentissa oli yli 50 oppilasta. Aikaisemmin lakkautettiin pieniä alle 50 oppilaan alakouluja useammin kuin suurempia kouluja, mutta viimeisen parin vuoden aikana ero on tasaantunut. Lukumääräisesti eniten pieniä kouluja on edelleen Länsi- ja Sisä-Suomen alueella ja suhteellisesti eniten Lapissa. Etelä-Suomessa alakoulut ovat keskimäärin suurempia kuin muilla alueilla. Vaihteluväli vuosiluokkien 1–6 kouluissa oli Paraisten Utön koulun neljästä oppilaasta Helsingin Lauttasaaren ala-asteen koulun 807 oppilaaseen.

2. Työryhmän toiminta

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta nimesi kokouksessaan 23.1.2020 Olhavan koulun työryhmän. Työryhmän puheenjohtajaksi valittiin Reijo Kehus ja jäseniksi opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan edustajina Leena Tiirio ja Jaakko Höyhty sekä huoltajien edustajina Maria Öörni-Miettunen ja Päivi Moisala. Opetusjohtaja Tuomo Lukkari nimettiin myös työryhmän jäseneksi ja hän on toiminut sihteerinä. Lisäksi työryhmä on käyttänyt asiantuntijoinaan koulunjohtaja Anne Hakoköngästä, Iin aterija- ja tilapalveluliikelaitoksen johtajaa Anne Hautamäkeä, tekninen johtaja Janne Jokelaista ja kiinteistöpalveluesimiestä Juha Ukkosta.

Työryhmä on kokoontunut ensimmäisen kerran 27.2.2020. Kokouksessa luotiin pohjaa työryhmän toiminnalle ja hahmotettiin vaihtoehtoja. Kokouksen esityslistalla (kokous 1) olivat

- Työryhmän toiminnan tavoitteet ja aikataulu
- Olhavan koulun nykytilanne
 - o oppilasmäärä ja sen kehitys
 - o kiinteistön tilanne
 - o koulukuljetusten tilanne
 - o henkilöstörakenne
- Koulun jatkamisen edellytykset ja vaihtoehdot (alustavat kaavailut)
 - o Koulun toiminta jatkuu nykyisellään
 - o Koulun toiminta yhdistyy hallinnollisesti Kuivaniemen kouluun
 - o Koululla toimii jatkossa 0-2 luokat (yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa)
 - o oppilasmäärän ja opetusryhmien jatkumo
 - o kiinteistöselvityksen tulokset
 - o Koulun toiminta lakkaa 1.8.2020, oppilaat ja henkilöstö siirtyvät muille kouluille
 - o Koulun toimintaa tarkastellaan uudelleen vuonna 2022 (maaliskuussa).
 - o Koulun toiminta jatkuu, kunnes a. palveluverkon tilanne mahdollistaa Olhavassa olevien varhaiskasvatuksen lasten siirtymisen muihin yksiköihin
b. kiinteistössä ilmenee suuria korjaustarpeita.

Lisäksi 27.2.2020 kokouksessa sovittiin seuraavaan kokoukseen selvitettäväksi opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden palvelusuunnittelun etenemistä, hallinnollisia ja tilojen käytön vaikutuksia, koulukuljetusten järjestämisen kustannuksia eri vaihtoehtoissa sekä kiinteistöön liittyviä kustannuksia.

Poikkeusolojen vuoksi 24.3.2020 sovittu kokous peruttiin. Seuraava kokous pidettiin 7.5. etäyhteyksillä. Kokouksessa tarkennettiin vaihtoehtoja, niihin liittyviä arviointeja ja hahmoteltiin selvityksen muotoa. Esityslistalla oli (kokous 2)

- Olhavan koulun työryhmän esityksen / tuotoksen eteneminen päätöksentekoon
 - o aikataulu
 - o esityksen / tuotoksen muoto (tilannekuva tai selvitys / annetaanko konkreettinen esitys etenemisestä)
 - o edellisessä kokouksessa läpikäytyjen vaihtoehtojen tarkastelu
 - taloudellisten vaikutusten arviointi
 - oppilas/lapsimäärien arviointi
 - muiden vaikutusten arviointi

Työryhmä valitsi neljä vaihtoehtoa, jotka sisällytetään annettavaan raporttiin ja joista tehtiin tarkempaa arviointia.

Kokouksessa käytiin läpi myös opetusjohtajan tekemää koontia taloudellisista vaikutuksista koulun lakkauttamiseen liittyen. Kokouksessa sovittiin, että seuraavassa kokouksessa käsitellään työryhmän lautakunnalle antamaa raporttia. Sitä varten sovittiin kokoukset pidettäväksi 4.6.2020 ja 10.6.2020. 4.6. kokous peruttiin, koska raportti oli liian keskeneräinen.

Iin kunnanvaltuusto päätti lakkauttaa Olhavan koulun kokouksessaan 1.11.2021 (§183).
Hallinto-oikeus kuitenkin kumosi päätöksen 15.11.2022.

Olhavan koulu on ollut suljettuna lv. 2022-2023 ja [oppilaat ovat opiskelleet pääosin Kuivaniemen koululla. Opetushenkilöstö on sijoitettu muille Iin kouluille.](#)

Asiaa on jatkovalmistellut opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan kokouksessa 26.1.2023 (§13) perustettu uusi Olhavan koulun työryhmä (sivistysjohtaja, Pekka Koskela, Minna Paakkola / Reijo Kehus ja Leena Tiiri). Työryhmä on kokoontunut myös toisen kerran 22.3.23. [Työryhmä päivitti Olhavan koulun raportin ja luovutti sen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle, joka hyväksyi raportin kokouksessaan 30.3.2023 §31 ja päätti tämän pohjalta aloittaa Olhavan koulun lakkauttamismenettelyn. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta kokouksessaan 17.5.2023 §52 päätti, että Olhavan koulun toiminta jatkuu 1.8.23 alkaen Olhavassa. Kunnanhallitus otti asian käsiteltäväkseen kokouksessaan 22.5.2023 §134. Käsittelyn jälkeen päätökseksi tuli, että kunnanhallitus ei esitä Olhavan koulun lakkauttamista kunnanvaltuustolle. Samalla kunnanhallitus päätti antaa opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle selvitettäväksi niin sanotun pienten koulun järjestämisen mahdollisuudet. Tämän päätöksen jälkeen todettiin esteellisyys asian käsittelyssä. Tämän johdosta kunnanhallituksen tekemä päätös kumottiin kunnanhallituksen kokouksessa 5.6.2023 §160. Samalla kunnanhallitus päätti, että asiasta tulee tehdä uudelleen päätös, jonka yhteydessä virheellinen menettely korjataan. Tätä varten asia palautettiin opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan käsittelyyn, joka päätti kokouksessaan 20.6.2023 §68 perustaa asiaa valmistelevan työryhmän päivittämään Olhavan koulun raportin ja selvittämään pienten koulun mallia. Työryhmään valittiin Pekka Koskela puheenjohtajaksi ja jäseniksi Reijo Kehus, Leena Tiiri ja sivistysjohtaja Tuomo Lukkari. Työryhmä on kokoontunut 7.8.2023 ja 17.8.2023.](#)

Kokouksissa	käsiteltiin	seuraavat	asiat:
Kokous	2.3.2023	(liite	1):

1. Kokouksen avaus
2. Työryhmän puheenjohtajan valinta
3. Työryhmän sihteerin valinta
4. Tilannepäivitys
 - Päätettiin noudattaa Kuntaliiton asiakirjaa ”Päätöksentekomenettely kouluverkon muutoksissa”.
 - Työryhmä päivittää tarvittavilta osin aiemmin tehdyt selvitykset ja selvittää kuulemisprosessit ja käy ne tarvittaessa uudestaan.

Etenemisjärjestys ao. asiakirjan mukaan on seuraavanlainen:

Kouluverkkosuunnitelmassa tai -selvityksessä tarkastellaan yleisesti mm. seuraavia seikkoja:

- kunnan taloudellinen tilanne ja sen kehitys
 - opetustoimen käyttötalous ja investoinnit
 - kuvaus nykyisestä kouluverkosta
 - nykyisten koulutilojen kunto ja tilojen käyttö muuhun kuin opetustarkoitukseen
 - pedagogiset seikat
 - lähikoulun osoittamismenettely
 - koulukuljetukset
 - oppilashuoltopalvelut
 - oppilasennusteet kunnan alueella ja oppilaaksiottoalueittain
 - kuntarajat ylittävä yhteistyö
 - henkilöstösuunnitelma opettajien ja muun koulun henkilökunnan osalta
-
- esitys perusopetuspalvelujen uudesta järjestämisestä
 - esitys uudesta kouluverkosta ja oppilaiden lähikoulujärjestelyistä
 - esitys henkilöstön sijoittamisesta
 - arviointi päätösehdotusten vaikutuksista, muun muassa lapsiin kohdistuvista vaikutuksista.

Päätettiin tehdä lapsivaikutusten seuranta-arvio (jälkiarviointi) nykytilanteen pohjalta.

Työryhmän saatua työnsä päätökseen opetustoimesta vastaavan lautakunnan esittelijä valmistelee asian esityslistalle ja on velvollinen tekemään asiassa päätösehdotuksen. Lautakunta voi halutessaan palauttaa asian valmisteltavaksi, esimerkiksi tiettyjen lisäselvitysten laatimiseksi. Lautakunta antaa oman kantansa kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Kunnanjohtaja kunnanhallituksen esittelijänä valmistelee asiat.

5. Esitys prosessin etenemisestä opetus-ja varhaiskasvatuslautakunnan 23.3.2023 kokouksen
6. Muut asiat
7. Kokouksen päättäminen

Kokous 22.3.2023 (liite 2):

1. Kokouksen avaus
2. Läsnäolo-oikeuden myöntäminen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan uudelle puheenjohtajalle
3. Tilannepäivitys
4. Henkilökunnan yt- menettelykierros
5. Työryhmän raportin täydentäminen

- Tehdään lapsivaikutusten seuranta-arviointi ja liitetään raporttiin kunnan lähivuosien talousnäkymien kehitysarvio ja Valtarin koulun korjaus/rakentamisinvestoinnin tarpeen kustannusarvio.
- 6. Lapsivaikutusten seuranta-arvioinnin tekeminen
- 7. Lautakunnan kokouksen 30.3 tehtävä ”asioiden juoksutusesitys”
- 8. Muut asiat
- 9. Kokouksen päättäminen

Kokous 2.5.2023 (liite 3):

1. Kokouksen avaus
2. Tilannepäivitys
3. Olhavan työryhmän raportti 2023
4. Työryhmän työn päättäminen
5. Kokouksen päättäminen

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti esittää kokouksessaan 30.3.23 lin Olhavan koulun lakkauttamista ja aloittaa Olhavan koulun lakkauttamisen valmistelun. Sen johdosta ilmoitettiin asian vireillä olemisesta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä hallintolain (6.6.2003/434) 41§ mukaisesti. Ilmoitus julkaistiin kunnan nettisivulla, Wilma- järjestelmässä, lin Sanomat- lehdessä ja Rantapohjassa.

Aikatauluksi päätettiin lautakunnan kokouksessa:

- Olhavan koulun henkilöstölle järjestetään kuulemistilaisuus 11.4.23.
- Lapsivaikutusten arvioinnin seuranta-arvio järjestetään Olhavan koulua viime lukuvuonna käyneille nykyisille 2.-6.-luokkalaisille Haminan ja Kuivaniemen kouluilla 12.-13.4.23
- Tiedotustilaisuus järjestetään Olhavan koululla 19.4.23 klo 17.30 alkaen.
- Kirjalliset kannanotot Olhavan koulun lakkauttamisesta tulee jättää kunnanvirastolle 26.04.2023 klo 15.00 mennessä osoitteella: lin kunta, Jokisuuntie 2, 91100 Ii tai sähköpostitse kunta@ii.fi.

Työryhmä pyysi vs. sivistysjohtajaa laatimaan oppilasennusteen Olhavan osalta. Samaan aikaan valmistui koko kuntaa koskeva oppilasennuste.

Työryhmä pyysi vs. sivistysjohtajaa selvittämään lin keskustaan mahdollisesti tehtävät kouluinvestoinnit, koska tilastojen mukaan koululaisia on edelleenkin enenevässä määrin keskustan ja ympäristön alueella.

Valtarin koulun kustannusarvioksi on yhdyskuntajohtaja Eelis Rankka arvioinut noin 18 miljoonaa euroa. Tosin vaihtoehtoja korjaus- ja uudisrakentamisvaihtoehdoiksi on useita, eikä päätöksiä ole vielä tehty.

Hankkeen tarveselvitysvaihe on meneillään ja sen pitäisi valmistua syksyn 2023 aikana. Kustannusarvio on riippuvainen lopullisesta tarpeesta ja ratkaisusta. Yhdyskuntapalveluiden tekemien selvitysten ja arviointien pohjalta on selvää, että Valtarin koulun kiinteistö on mittavan perusparannuksen ja lisärakentamisen tarpeessa. Kiinteistö jouduttaneen uusimaan kokonaan tai suurelta osaltaan. Samaan aikaan menossa olevat selvitykset ja tarpeet kunnanviraston sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluiden toimitilojen (Nättepori) osalta antavat tietoa siitä, että investointi- ja korjaustarpeita lin kunnalla on tulevana vuosina runsaasti.

Kokous 7.8.2023

1. Kokouksen avaus
2. Tilannepäivitys
3. Linjaukset ja selvittävät asiat:
 - Olhavan koulun raportin päivittäminen tehdään seuraavaan kokoukseen mennessä
 - Niin sanotusta pienten koulun mallista tehdään työryhmän toimesta erillinen selvitys, jossa tarkastellaan erityisesti hallinnollista toteuttamista, kiinteistömuutoksia, tukipalveluita, pedagogiikkaa ja kustannusvaikutuksia
 - Olhavan koulun raportti annetaan opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle 31.8.2023 kokouksessa ja pienten koulun mallin selvitys sen valmistuttua
4. Kokouksen päättäminen

3. Olhavan koulun perustietoja

Olhava (ruotsiksi *Nyby*) on noin 150 asukkaan kylä lin kunnassa, Nelostien ja Oulu–Tornio-rautatien varressa, noin 55 kilometriä pohjoiseen Oulusta ja reilut 15 km listä. Kokonaisuutena Olhavan kylä muodostuu useista kulmakunnista. Nykyisin Olhavan katsotaan muodostuvan Yli-Olhavasta, Väli-Olhavasta ja Olhavasta.

Kylästä lähtee myös tieyhteys seututie 855 Oijärven kylään sekä Oulun Yli-lin Tannilan kylään ja siitä edespäin Pudasjärven kaupunkiin. Olhavassa on entinen rautatieasema. Olhavan maisemaa hallitsevat maaliskuussa 2013 käyttöön vihityt tuulivoimalat, joiden korkeus on 140 metriä ja kunkin teho 3 megawattia.

Olhavalaiset mainitaan veroluetteloissa jo 1500-luvulla. Seudun kehityksessä alkoi tapahtua, kun oululainen Johan Nylander perusti Nybyn lasitehtaan Olhavaan 1780-luvulla. Olhavan kylän johtomiesten ansiosta kylälle perustettiin kansakoulu vuonna 1893 ja Yli-Olhavaan vuonna 1923. Parhaimmillaan Olhavan seudulla oli kaikkiaan kuusi kyläkoulua.

Nykyinen Olhavan koulu toimii alun perin vuonna 1894 rakennetun kansakoulun naapurissa (rakennus toimii nykyään varhaiskasvatuksen ryhmäperhepäiväkotina, Tenavatupana). Nykyinen koulukiinteistö on rakennettu vuonna 1954 ja sitä on laajennettu liikuntasalin osalta vuonna 1998 koulun perusparannuksen yhteydessä. Koulussa toimii kaksi perusopetuksen ryhmää, joista alkuopetuksen ryhmän kanssa opiskelee myös esioppilaita. Toinen luokanopettajista toimii koulunjohtajana. Lisäksi koulun opetushenkilöstöön kuuluu yksi koulunkäynninohjaaja. Koululla on ollut myös aamu- ja iltapäivätoimintaa. Tilaa koululla olisi enemmänkin kuin 26:n oppilaan (perusopetus ja esiopetus yhteensä) tarpeisiin.

Opetuksen kustannukset ovat Olhavassa oppilaskohtaisesti tarkasteltuna suuremmat kuin sitä suuremmilla kouluilla, hieman vajaat 9000 euroa.

4. Olhavan koulun kiinteistö

Nykyinen Olhavan koulukiinteistö on rakennettu vuonna 1954 ja sitä on laajennettu liikuntasalin osalta vuonna 1998 koulun perusparannuksen yhteydessä. Koulun tilojen huoneistola on 1519 m² ja ne sisältävät liikuntasalin, ryhmätiloja, hallintotilat, ja tukitiloja. Koulun lämmitysjärjestelmä on muutettu öljystä hakkeelle vuonna 2012. Kiinteistöä on ylläpidetty tavanomaisilla korjauksilla ja parannuksilla. Puuverhoiltu julkisivu on maalattu 2013 ja jätevesijärjestelmä on uusittu kesällä 2019. Kiinteistön yhteenlasketut käyttökustannukset ovat 70 330 euroa vuodessa.

Olhavan koulun tilat soveltuvat hyvin esi- ja perusopetuksen tarpeisiin. Opetus- ja ryhmätiloja olisi suuremmallekin oppilasmäärälle. Myös sosiaalityilat, liikuntatilat ja muut tilat ovat toimivia ja ne olisivat mitoitettavissa suuremmallekin henkilömäärälle. Koulun piha-

alue kaipaisi monipuolistamista ja uudistamista erityisesti leikkivälineiden osalta. Kokonaisuutena koulun tilat ja välineet mahdollistavat opetussuunnitelman toteuttamisen ja oppilaiden hyvinvoinnin tukemisen. Työntekijät kokevat tilat toimiviksi, tarkoituksenmukaisiksi ja väljiksi.

Teknisen toimen tekemän kiinteistöselvityksen mukaan koulukiinteistölle ei ole peruskorjaustarvetta seuraavan 10 vuoden tarkastelujakson aikana. Rakennuksen tasearvo on 134.513 euroa, joka on noin 89 euroa / m². Teknisesti tarkasteltuna rakennuksen käyttöaste on erittäin alhainen.

5. Oppilasennusteet ja kehitys

Olhavan koulun oppilasmäärä on laskenut pitkän ajan kuluessa. Muuttoliike ja kylän pientyminen on vaikuttanut myös koulun oppilasmäärään. 2010 – luvun lopulla perusopetuksen oppilasmäärä on laskenut alle kolmeenkymmeneen oppilaaseen. Lukuvuonna 2019-2020 koulussa on opiskellut 20 oppilasta vuosiluokilla 1-5. Lukuvuoden aikana Olhavan koulun kuudesluokkalaiset ovat käyneet kouluaan Kuivaniemessä. Samalla koulun opetusryhmien määrä laski kahteen aiemman kolmen sijasta. Lukuvuodelle 2020-2021 koululle on suunniteltu opetusryhmiä siten, että 0-2 luokkalaisten ryhmässä opiskelee 11 esi- ja perusopetuksen oppilasta ja 3-5 – luokan ryhmässä 16 perusopetuksen oppilasta.

Oppilasennusteen mukaan Olhavan koulun oppilasmäärä tulee pysyttelemään nykyisellä tasollaan seuraavien vuosien aikana. Oppilasennusteessa huomioidaan tiedossa olevat, alueella asuvat lapset, joiden lähikoulupaikka tulisi olemaan Olhavan koulu. Ennusteen mukaisten perusopetuksen oppilaiden lisäksi koulussa käy esikoulua vuosittain vaihdellen tarkastelujaksolla (3 – 7 esioppilasta).

Oppilasennusteen mukaiset oppilasmäärät vuosittain (luvussa mukana perusopetuksen oppilaat):

2020-2021	27 oppilasta
2021-2022	28 oppilasta
2022-2023	27 oppilasta
2023-2024	28 oppilasta
2024-2025	26 oppilasta

Ennusteen valossa on ilmeistä, että koulun toiminnan jatkuessa opetusryhmien koostumus ja määrä tulisi säilymään nykyisellä tasolla (kaksi opetusryhmää). Henkilöstöressurssin näkökulmasta tämä tarkoittaisi kahta luokanopettajaa, yhtä koulunkäynninohjaajaa ja lisäksi laaja-alaisen erityisopettajan tunteja tarpeen mukaan.

Seuraavassa taulukossa on 4.4.2023 päivitetty oppilastilasto (kunnassa asuvat oppilaat):

OLHAVAN KOULU (6.lk siirretty jo aiemmin Kuivaniemen kouluun)

lk	2023- 24	2024- 25	2025- 26	2026- 27	2027- 28	2028- 29	2029- 30
1	3	5	4	2	4	3	4
2	1	3	5	4	2	4	3
3	2	1	3	5	4	2	4

4	3	2	1	3	5	4	2
5	1	3	2	1	3	5	4
6	-	-	-	-	-	-	-
Yht.	10	14	15	15	18	18	17

6. Työryhmän määrittelemät vaihtoehdot

Työryhmä määritteli kokouksissaan 27.2.2020 ja 7.5.2020 Olhavan koulun jatkamiselle kaksi vaihtoehtoa ja koulun toiminnan lakkaamiselle kaksi vaihtoehtoa. Lisäksi työryhmä tarkasteli myös muita vaihtoehtoja, mutta lähempään tarkasteluun nousivat vain nämä neljä. Muissa vaihtoehdoissa nähtiin olevan vain pientä eroa neljään vaihtoehtoon verraten tai niitä ei pidetty realistisina tai toteuttamiskelpoisina. Vaihtoehdot ovat syntyneet opetusjohtajan pohjustamista tarkasteluvaihtoehdoista käytyjen keskustelujen jälkeen ja tarkentuneet työryhmän työskentelyn edetessä.

Neljä valittua vaihtoehtoa ovat:

1. Olhavan koulun toiminnan jatkaminen nykyisellään (VE1)
2. Olhavan koulun yhdistäminen hallinnollisesti Kuivaniemen kouluun (VE2)
3. Olhavan koulun lakkauttaminen, mikäli myös Tenavatuvan (varhaiskasvatus) toiminta lakkautetaan (VE3)
4. Olhavan koulun lakkauttaminen 1.8.2022, mikäli koulun tilanne ei täytä palvelusuunnitteluryhmän asettamia kriteerejä (VE4)

Vaihtoehdoista kaksi ensimmäistä (VE 1 ja VE2) tarkoittaisivat koulun toiminnan jatkumista Olhavassa ja kaksi jälkimmäistä (VE3 ja VE4) tarkoittaisivat koulun lakkauttamista lähitulevaisuudessa.

VE1 tarkoittaisi, että Olhavan koulun henkilöstömäärä, toimintaan käytetyt menot ja oppilasmäärän mukaiset resurssit toteutuisivat nykytasossaan. VE2 tarkoittaisi, että Olhavan koulusta tulisi osa Kuivaniemen koulua. Hyvinä puolina tällöin olisi se, että oppilasryhmien muodostaminen koulujen välillä olisi joustavampaa, henkilöstöä voitaisiin hyödyntää monipuolisemmin ja oppilaiden valinnaisuutta voitaisiin toteuttaa hieman paremmin. Kovin suuria kustannussäästöjä VE2 ei toisi, joten työryhmän tarkastelussa tämä vaihtoehto jäi varsin vähälle tarkastelulle. Arviodut kustannusten leikkaukset olisivat noin 15 000 euroa vuositasolla ja ne koostuisivat hallinnon kulujen vähenemisestä ja oppilashuollollisen tuen järjestelyistä.

VE1 säilyttäisi nykyisen kouluverkon Olhavan osalta ennallaan. Työryhmässä käytiin paljon keskustelua siitä, millainen merkitys pienellä kyläkoululla on oppilaille ja perheille. Lissä on haluttu säilyttää tiheä kouluverkko. Olhavan koulu on pienin lin kouluista ja valtakunnallisestikin mitattuna aivan pienimpien koulujen joukossa. Pienessä koulussa on usein vahva yhteisöllisyys. Kyläkoulun yhteisöllisyys näkyy koulun sisäisessä toiminnassa sekä koulun ja kodin välisessä yhteistyössä. Pienessä koulussa kaikki tuntevat toisensa. Se on pääasiassa suuri vahvuus ja hyvä asia, mutta joissakin tilanteissa sillä voi olla kääntöpuolensa.

VE 3 toisi suurimmat kustannussäästöt. Vaihtoehto edellyttää palvelusuunnittelun työryhmän tarkastelun ja varhaiskasvatuksen palveluverkosta tehdyn muutospäätöksen.

VE4 mahdollistaisi oppilasmäärän kehittymisen seuraamisen (muuttoliike, kaavoitus).

7. Vaihtoehtojen tarkastelua

On hyvä havaita, että Opetushallituksen tilastoinnissa käyttämän luokituksen mukaan lissä ei oikeastaan ole suuria kouluja vaan pelkästään pieniä ja keskikokoisia. Näin ollen vaihtoehtojen tarkastelussa vastakkainasettelua suuren ja pienen välillä ei ole haluttu tehdä – tarkastelua tulisi tehdä pienen ja keskikokoisen koulun välillä. Toteutetussa tarkastelussa on pitäydytty Opetushallituksen, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen sekä Oulun ja Helsingin Yliopistojen tutkimusten tuloksissa. Lisäksi materiaalina on käytetty PISA – tutkimuksen taustatekijöitä.

Useissa tutkimuksissa on todettu, että opetuksen ryhmäkoko, opettajan käyttämä pedagogiikka ja koulun toimintakulttuuri ovat oppilaiden viihtymisen, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta merkityksellisempiä tekijöitä kuin vaikkapa koulun koko tai sijainti. On myös selvää, että oppilaat kokevat asioita hyvin eri tavoin. Toiselle koulun koko voi olla merkittävä tekijä ja toiselle ei. Oppilaiden asenteeseen ja toimintaan vaikuttaa suuresti myös huoltajien luoma kuva ja käyty keskustelu.

Pienet ja suuret koulut ovat erilaisia oppimisympäristöjä. Pienissä kouluissa työrauha on yleensä parempi kuin keskikokoisissa kouluissa, mutta oppimistulokset pääosin heikommät. Myös pienten koulujen oppilaiden sosioekonominen asema ja kulttuuriset taustatekijät ovat keskikokoisia kouluja heikompia. Suuremmissa kouluissa puolestaan suhteet opettajien ja oppilaiden välillä olivat paremmat kuin keskikokoisissa kouluissa sekä oppilaiden sosioekonomiset ja kulttuuriset taustatekijät paremmat. Tulokset vahvistavat kuvaa pienten ja suurten koulujen erilaisuudesta, mutta myös paljastavat niiden eroavan toisistaan vain muutaman muuttujan osalta.

Kysymys oppimisen kannalta ideaalista koulukoosta on pienten koulujen lakkautusten vuoksi ajankohtainen aina jossain päin Suomea. Pieniä ja suuria kouluja tarkastellaan usein niihin liittyvien haasteiden ja haavoittuvuuden näkökulmasta sekä toisaalta myös niiden tarjoamien opiskelumahdollisuuksien kautta. Esimerkiksi lakkauttamiskeskustelussa syntyy helposti vastakkainasetteluita, jolloin keskustelu ydinasioista, kuten opetuksen laadusta ja oppilaiden hyvinvoinnista, unohtuu. Eri tutkimukset antavat hyvin ristiriitaisen kuvan koulun kokoon liittyvistä asioista eivätkä siksi selkeytä keskustelua. Ristiriitainen tutkimustieto johtuu useasta seikasta. Ensinnäkin koulun koko (pieni tai suuri) määritellään eri tutkimuksissa eri tavoin. Tämä luonnollisesti heikentää tutkimustulosten vertailukelpoisuutta. Toiseksi kouluja ympäröivät kulttuuriset tekijät ovat erilaisia, mikä hankaloittaa yksittäisiin kouluihin tai alueisiin kohdistuneiden, kansallisten ja kansainvälisten tutkimusten keskinäistä vertailua. Olisi hyvä keskittyä kolmeen ydinaiheeseen, joiden avulla erikokoisista kouluista voidaan saada laajempi kokonaiskuva. Kouluja tulisi tarkastella oppimistulosten, vuorovaikutuksen ja oppilaiden taustatekijöiden näkökulmista – niin pieniä kuin suuriakin kouluja.

Koulun koon yhteys oppilaiden oppimistuloksiin on ollut yhtenä mielenkiinnon kohteena erityisesti kansainvälisissä tutkimuksissa, joiden tulokset ovat ristiriitaisia. Joissain tutkimuksissa pienet koulut ovat saaneet hyviä ja toisissa heikompia oppimisen tuloksia suhteessa suuriin kouluihin. Suomessa vuonna 2013 toteutetussa äidinkielen ja kirjallisuuden osaamisen arvioinnissa ei koulun tai opetusryhmän koolla ollut yhteyttä oppilaiden oppimistuloksiin. Opetushallituksen raportoiman kansainvälisen tutkimuksen perusteella suurten ja pienten koulujen oppilaiden koulumenestyksessä ei ole eroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön 2008 julkaiseman eurooppalaisen tutkimuksen perusteella näytti kuitenkin siltä, että suurten koulujen oppilaat menestyivät pienten koulujen oppilaita

paremmin.

Koulun psyykkistä ja sosiaalista oppimista kasvuympäristöä kuvaa opettajien ja oppilaiden välinen vuorovaikutus ja toiminta. Kilpeläinen (2010) on Opetushallituksen tutkimuksessaan tiivistänyt opettajien näkemyksiä kyläkoulun ilmapiiriä kuvaavista psyykkisistä ja sosiaalisista tekijöistä. Oppimista ja kasvamista edistäviä tekijöitä kyläkoulussa olivat hyvä ja viihtyisä ilmapiiri, turvallisuus, henkilökunnan kodinomaisuus osana ilmapiiriä ja oppilaantuntemus. Ilmapiiriä heikentäviä tekijöitä olivat muun muassa koulun lakkautusuhka, henkilökunta, kiusaaminen, vanhemmat ja kylä. Yhteenvedo viidestä tutkimuksesta, jotka koskivat oppilaiden ja opettajien kokemuksia koulun ilmapiiristä oli samansuuntainen. Voidaan olla melko varmoja siitä, että oppilaat ja opettajat pienissä kouluissa kokevat ilmapiirin positiivisemmaksi kuin oppilaat ja opettajat isoissa kouluissa. Tutkimustulokset eivät yksiselitteisesti ole pienten tai suurten koulujen eduksi. Kuitenkin tulokset indikoivat, että pienissä kouluissa opettajat asennoituvat isoja kouluja positiivisemmin työhönsä. Tämä varmasti näkyy myös oppilaiden arjessa.

Opettajien ja oppilaiden välisestä vuorovaikutuksesta on tehty jonkin verran tutkimuksia koulukoon näkökulmasta. Edellä mainitussa Opetushallituksen tutkimuksessa havaittiin, että opettajat olivat pienissä kouluissa hieman enemmän läsnä kuin opettajat isommissa kouluissa, vaikkakaan opettajien toiminnassa ei ollut suuria eroja. Oppilaskeskeisen opetuksen ja vuorovaikutuksen näkökulmasta tiettyjen oppilasryhmien on perinteisesti koettu hyötyvän

pienistä kouluista. Tällaisia oppilasryhmiä ovat muun muassa olleet vähemmistöt, heikoista taloudellisista olosuhteista tulevat oppilaat sekä alisuoriutuvat oppilaat. Samana vuonna (2010) Helsingin Yliopistossa julkaistun Kilpimaan, Määtän ja Uusiautun tutkimuksen mukaan pienet koulut eivät luo optimaalista ympäristöä oppilaiden oppimiselle. Tutkimuksen mukaan esimerkiksi koulun eristäytyneisyys, epäpätevien opettajien työskentely pienissä kouluissa, opettajien työhön sitoutumattomuus ja ennen kaikkea se, että opettajilla ei ole osaamista hyödyntää pienten koulujen potentiaalia, vaikuttaa oppilaiden oppimiseen. Tästä huolimatta tutkijat näkevät pienissä kouluissa mahdollisuuden kehittää oppilaskeskeistä opetusta ja oppimista. Jotta tämä potentiaali voitaisiin hyödyntää, tulisi pienten koulujen pedagogiikkaan panostaa vahvemmin jo opettajankoulutuksen aikana. Oppilaiden taustatekijöistä erityisesti sosioekonomisten tekijöiden yhteyttä oppilaan eri elämän aloille on tarkasteltu tutkimuksissa laajasti. Kuitenkin eri tutkimuksissa määritellyt sosioekonomisten taustatekijöiden määrittelyt vaihtelevat. Yleisesti voidaan kuitenkin sanoa, että oppilaiden sosioekonomiset taustatekijät ovat yhteydessä oppimisympäristöön, ja nämä ovat edelleen yhteydessä oppilaiden oppimistuloksiin. Tämän yhteyden merkitys vaihtelee eri maissa, ja Suomessa sen on todettu PISA – taustatekijöiden perusteella olevan Euroopan vähäisintä. PISA - tutkimuksessa oppilaiden sosioekonomista taustaa ja kulttuurista pääomaa kuvataan ESCS-kertoimella, jossa yhdistyvät taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät. Esimerkiksi oppilaiden lukutaidon välisestä vaihtelusta ESCS-kertoimella mitattu kotitausta selitti 10 prosenttia. Näin ollen koulun, opetuksen, oppilaan itsensä, ryhmän ja muiden tekijöiden vaikutus oli huomattavasti suurempi.

Pienen koulun heikkouksiin kuuluu riippuvuus opettajien taidoista tai persoonista ja näin varsinkin silloin, jos kyläkoulu on vain yhden tai kahden opettajan varassa. Pelkästään yksi opettaja merkitsee aina riskiä, sillä opettaja voi olla didaktisesti ja persoonallisesti yksipuolinen. Siksi lasten olisi hyvä saada kokemuksia myös toisenlaisesta opettajasta. Kyläkoulussa opettaminen voi olla myös on myös hyvin haastavaa, sillä opettajankoulutuksessa opetetut menetelmät ja opettamisen standardi eivät sovellu kyläkouluun ja yhdysluokkiin. Myös henkilöstö voi kuormittua, ellei tarjolla ole kollegiaalista tukea. Pienessä koulussa valvonnat, vastuut, juhlat ja tapahtumat jäävät aina saman ihmisen hoidettavaksi.

Oma merkityksensä on myös sillä, minkälaisessa ryhmässä oppilaat opiskelevat. Olhavassa oppilasryhmät muodostuvat kolmen ikäluokan oppilaista (0-2 lk, 3-5 lk). Yhdysluokat ovat myös tutkimusten mukaan joistakin näkökulmista hyvä ja joistakin huono asia oppimiselle, sosiaalisuudelle ja hyvinvoinnille. Opettajalta kolmen vuosiluokan opetusryhmien opettaminen vaatii taitoa, ymmärrystä ja hyvää organisointikykyä.

Ei siis ole yksiselitteistä tulosta sille, onko oppilaan kannalta parempi olla isossa, keskikokoisessa tai pienessä koulussa. Näiltä osin eri ratkaisuille löytyy perusteluja sekä puolesta että vastaan. Oppimisen, hyvinvoinnin ja viihtyvyyden osalta mikään vaihtoehto ei ole yksiselitteisesti paras tai huonoin.

Koulumatkojen osalta VE1 ja VE2 säilyttäisivät nykyisen tilanteen tai hieman ehkä sitä muuttaisivat VE2:n osalta. VE3 ja VE4 lisäisivät keskimääräistä koulumatkaa ja jonkin verran myös koulumatkaan käytettyä aikaa. Kustannusten näkökulmasta tehdyn arvioinnin perusteella ei tapahtuisi suuria muutoksia. Tätä selittää ennen kaikkea se, että suurin osa oppilaista on jo nyt maksuttoman koulukuljetuksen piirissä ja kilpailutettuja reittejä muuttamalla saataisiin toimivat koulukuljetusreitit aikaan. Lähtökohtana tarkastelulle myös koulukuljetusten näkökulmasta on ollut, että suurin osa oppilaista sijoittuisi Kuivaniemen kouluun.

VE3 ja VE4 vaikuttaisivat koko kylään ja sen toimintaan. Kyläkoulua on pidetty ja pidetään yhä "kylän keskuksena". Kyläkoulu ei ole vain paikka, missä lapset oppivat lukemaan ja laskemaan, vaan koulu on tärkeä osa koko kyläyhteisöä. Kylän ja koulun yhteistyöstä hyötyvät molemmat, ja kyläkoulu on usein koko kylän elinvoimaisuuden symboli. Koulut toimivat monien juhlien ja eri tapahtumien järjestämispaikkoja. Ne ovat toimintakeskuksia ja sosiaalisten siteiden ylläpitopaikkoja. Koulunsa menettäneissä kylissä on huomattu, että samalla on kadotettu suuri määrä sosiaalista pääomaa. Pienten koulujen kulttuuri muovaa alueen asukkaiden elämää. Vaikutusta on myös kyläyhteisöstä kouluun päin, sillä kyläyhteisö voi osallistua paikalliset olosuhteet huomioivan opetussuunnitelman laadintaan. Pienissä kylissä koulun rooli ei siten jää pelkästään lasten opettamiseen. Aktiivinen koulu kykeneekin luomaan verkoston, johon kuuluvat oppilaiden, opettajien ja huoltajien lisäksi muita alueen asukkaita ja yrittäjiä sekä seurakunnan ja kunnan edustajia, kuten nuorisotoimi, kirjasto ja muut kulttuuripalvelut.

Koulujen lakkauttamisen kustannusvaikutuksia tarkasteltiin kahdesta näkökulmasta. Suurin taloudellinen vaikuttavuus saadaan, kun toteutetaan VE3, jolloin myös tukipalveluista voidaan luopua Olhavassa kokonaan. Tällöin myös kiinteistöistä kannattaisi luopua. Niiden myyminen olisi tällöin tarpeen tasearvojen kattamiseksi, muutoin tasearvot kirjataan menoiksi. VE3:n taloudellinen tarkastelu tehdään yhtä aikaa työskentelevässä opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden palvelusuunnittelun työryhmässä. VE4:n taloudellinen tarkastelu näkyy alla olevassa kaaviossa.

VE 4, taloudelliset tunnusluvut, vuositaso

	Nykytilanne	VE 4	Vaikutus
kuljetukset	57 000 e	63 000 e*	-6000 e
henkilöstö, opetus	156 000 e	-	156 000 e
henkilöstö, tilapalvelu	78 000 e	30 000 e	48 000 e
siivous	22 000 e	-	22 000 e
aineet ja tarvikkeet	36 000 e	36 000 e	-
lämmitys	26 000 e	-	26 000 e
sähkö	8000 e	4000 e**	4000 e
vesi	1000 e	1000 e	-

muut	11 000 e	11 000 e	-
yhteiset	15 300 e	-	15 300 e
kiinteistön tasearvot	koulu 141 125 e	(pk 158 264 e)	
YHTEENSÄ	TA 2020 359 512 e		265 300 e

*jos kuljetukset toteutetaan nykymallilla).

**arvio

Osa oppilaisiin kohdistuvista kustannuksista toteutuu koulupaikasta huolimatta saman suuruisena. Osa kustannuksista syntyy monen tekijän summana. Lähtökohta kustannusvaikutusten arvioinnille on ollut, että oppilaat siirtyisivät pääosin Kuivaniemen kouluun olemassa oleviin opetusryhmiin. Tällöin kunnan tasolla puhutaan kahden opetusryhmän vähenemisestä. Opetushenkilöstö siirtyisi muihin kunnan opetuksen yksiköihin ja henkilöstörakenteen kautta ei olisi tarvetta irtisanomisiin. Jos lisäksi luovutaan kiinteistöstä ja siihen kohdistuvista menoista, saadaan lisää kustannussäästöjä. On toki huomattava, että koulukiinteistöllä on myös varsin huomattava tasearvo. Jos kiinteistöä ei saataisi myytyä tasearvoa vastaavasti, aiheutuisi siitä kirjausvuodelle tappiota.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Olhavan koulun lakkauttamisella on peruspalvelujen kautta saatavissa noin 150 000 euron säästöt. Kiinteistön ja siihen liittyvien tukipalvelujen kautta voidaan saada vuositasolla vielä noin 100 000 euroa säästöjä. Yhteensä VE4 taloudellinen vaikuttavuus vuositasolla on siis arviolta noin 250 000 euroa.

Tilinpäätös vuodelta 2022 osoittaa, että Olhavan koululaisten siirtyminen Kuivaniemelle nosti kuljetuskustannuksia noin 11 000€. Ohessa controller Helena Sipilän antamia tilinpäätöslukuja vuosilta 2021 ja 2022.

lin kunta 06.04.2023
Toteutumavertailu / EUR
Ulkoinen 01.08.2021 - 31.12.2021
004205 Olhavan koulu

	Budj 2021	Toteutuma 2021	Poikkeama 08-12	Käyttö summa %
4420 Oppilaiden kuljetus	-54.000	-37.537,81	-16.462,19	69,5

lin kunta 06.04.2023
Toteutumavertailu / EUR
Ulkoinen 01.08.2021 - 31.12.2021
004201 Kuivaniemen koulu

	Budj 2021	Toteutuma 2021	Poikkeama 08-12	Käyttö summa %
4420 Oppilaiden kuljetus	-333.000	-119.565,51	-213.434,49	35,9

lin kunta 06.04.2023
Toteutumavertailu / EUR
Ulkoinen 01.08.2022 - 31.12.2022
004201 Kuivaniemen koulu

	Budj 2022	Toteutuma 2022	Poikkeama 08-12	Käyttö summa %
4420 Oppilaiden kuljetus	-270.000	-145.836,60	-124.163,40	54,0

Syyslukukauden -22 säästöt:

Kahden vakinaisen **luokanopettajan** siirtyminen kahden määräaikaisen luokanopettajan tilalle Haminan ja Kuivaniemen kouluille säästi syksyn -22 osalta pysyiväisluonteisesti em. kouluilta yhteensä kahden luokanopettajan 4,5 kuukauden palkan.

Luokanopettajan kuukausipalkaksi arvioidaan kahdella palvelulisällä ja työnantajamaksuilla noin 3622,50 €. Näin säästöä kertyi 32 602,50€.

Lisäksi Olhavassa käy **laaja-alainen erityisopettaja**. Hänen osaltaan kulut ovat olleet 8000€.

Olhavan **koulunkäynninohjaajan** siirtyi Valtarin koulun henkilöstövahvuuteen. Tästä siirrosta rahallinen säästö on syksyn -22 osalta noin 12 161€.

Ateria- ja siivouspalvelujen osalta säästö syksyn -22 osalta oli 14 474€.

Laskelma on tehty syyslukukauden (5kk) 2022 arvioitujen kulujen mukaan.

- Lukujen pohjana on käytetty vuoden 2021 tilinpäätöstietoja.
- Henkilöstön palkkakulut sotu-maksuineen (5kk) 11 574€
- ei huomioitu sl, koulutus, lomarahakuluja
- Aineet ja tarvikkeet: puhdistusaineet, saniteettitarvikkeet, vaihtomatot, työvaatekulujen pesulapalvelut, siivouksessa tarvittavat välineet ja tarvikkeet (syyslukukausi 5kk) 1000€
- Ateriakuljetukset 2x vko (19 vkoa) 1900€*
- *Laskettu koulujen nykyisen pudotustaksan mukaan

*Kustannussäästö arvio 5 kk 14 474€

Todellinen vuositasen säästö on n. 35 000€. Vaikutuksia hintojen muutoksiin, palkkakuluihin ja koneiden/laitteiden huolto/korjauskuluihin ei ole laskelmassa huomioituna.

Kiinteistöpalvelujen osalta säästö syksyn -22 osalta oli 2253,75€.

Säästöt vuositasolla yhteensä

opettajat	76 827,50€
ohjaaja	25 673,75€
ateria- ja puhtauspalvelut	35 000,00€
kiinteistö	43 705,00€

Yhteensä 181 206,25€

8. Vaikutusten arviointia

Koulun lakkauttamisen ja jatkamisen yhteydessä kuntapäättäjät joutuvat punnitsemaan omia ja kuntansa arvoja. Vaikutusten arvioinnissa punnitaan myös kykyä hahmottaa päätösten vaikutuksia ja merkityksiä. Vaikutusten arviointia tulee toteuttaa suunnittelusta lähtien, osallisuuden kautta, päätöksenteon yhteydessä ja myös päätöksen toimeenpanossa ja jälkiseurannassa.

Vaikutuksia arvioidaan monesta näkökulmasta

- Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

- Lapsivaikutusten arviointi
- Sukupuolivaikutusten arviointi
- Terveysvaikutusten / hyvinvointivaikutusten arviointi
- Sosiaalisten vaikutusten arviointi
- Yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi
- Kielellisten vaikutusten arviointi

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa yhdistetään eri näkökulmia samaan arviointityöhön. Käsiteltävä asia vaikuttaa siihen, mitä näkökulmia on syytä ottaa huomioon. Olhavan koulun tilanteen tarkastelussa korostuvat erityisesti ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi sekä lapsivaikutusten arviointi. Myös hyvinvointivaikutusten ja sosiaalivaikutusten arviointi on syytä huomioida ja huolehtia myös yhdenvertaisuudesta.

Vaikutusten arvioinnissa on pyritty etenemään seuraavien kysymysten kautta. Kysymyksiä tulee edelleen esittää, sekä päätöksentekoa ennen, sen aikana että sen jälkeen.

Mitä vaikutusten arvioinnilla tavoitellaan?

Priorisointi → taloudellisuus – laadukkuus – tasapuolisuus – arvot?

Mitä ratkaisuvaihtoehtoja on?

Mitä positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia eri vaihtoehtojilla on?

Millaiseen tietoon analyysi vaikutuksista perustuu? Mitä ei tiedetä?

Mikä vaihtoehto on kokonaisuutena paras ja miksi?

Onko ehdotuksella haitallisia seurauksia erityisesti jollekin ryhmälle / kokonaisuudelle?

Mitä ristiriitaisia tai kilpailevia näkökulmia asiaan liittyy?

Mitä päätöksen toimeenpanossa tulee huomioida?

Mihin asioihin seurannassa on kiinnitettävä huomiota?

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Koulu- ja varhaiskasvatusverkolla on merkitystä:

- Lasten ja nuorten kasvuun, kehitykseen ja terveyteen
- Lasten ja nuorten perheeseen, asumiseen ja talouteen
- Lasten ja nuorten liikkumiseen, vapaa-aikaan ja turvallisuuteen
- Lasten ja nuorten kasvuyhteisöihin, sosiaalisuuteen ja mahdollisuuksiin

Olhavan koulun tilanteen tarkastelussa vaikutusten arviointia on tehty suunnittelusta lähtien. Eri vaihtoehtojista on pyritty nostamaan esille oleellimmat näkökulmat vaikutusten arvioinnin keinoin. Huoltajille on suunniteltu ja toteutettu kysely toukokuussa 2020 ja oppilaille on pidetty aihetta käsittelevä työpaja. Näillä toimilla on pyritty edistämään vaikutusten arvioinnin lisäksi osallisuutta ja mahdollisuuksia esittää omia näkemyksiä.

Huoltajille suunnattuun kyselyyn vastasi Wilman kautta 15 huoltajaa. Lähes kaikista Olhavan koulun oppilaiden perheistä siis saatiin vastauksia. Tämä korostaa sitä, että

asiaa ja ratkaisuja pidetään tärkeinä ja siihen halutaan olla vaikuttamassa. Kyselyssä kartoitettiin taustatietoja perheistä (oppilaiden ja alle kouluikäisten lasten määrä, etäisyys kouluun, nykyisen koulun parhaita ja huonoimpia puolia, taloudellisten säästöjen kohdentamista kunnan toimialoihin). Tämän jälkeen kyselyssä kysyttiin mielipiteitä koulun lakkauttamiseen ja jatkamiseen liittyen.

Kysely huoltajille 5/2020, taustatiedot.

1. Perheestämme on Olhavan koulun oppilaana (vuosiluokat 1-6 ja esiopetus)				Vastanneita : 15/15 (100%)	
1.1.	☒ 1 oppilas	12	80,0%	[1]	— ka. 1,33
1.2.	☐ 2 oppilasta	1	6,7%	[2]	
1.3.	☐ 3 oppilasta	2	13,3%	[3]	
1.4.	☐ 4 oppilasta tai enemmän	0	0,0%	[4]	
2. Perheessämme on alle kouluikäisiä lapsia				Vastanneita : 15/15 (100%)	
2.1.	☒ 1	10	66,7%	[1]	— ka. 1,47
2.2.	☐ 2	3	20,0%	[2]	
2.3.	☐ 3	2	13,3%	[3]	
2.4.	☐ 4 tai enemmän	0	0,0%	[4]	
3. Kodin ja koulun välinen etäisyys (koti - Olhavan koulu)				Vastanneita : 15/15 (100%)	
3.1.	☒ 0-3 km	5	33,3%	[1]	
3.2.	☐ 3-5 km	2	13,3%	[2]	
3.3.	☐ 5-10 km	3	20,0%	[3]	— ka. 2,53
3.4.	☐ yli 10 km	5	33,3%	[4]	
4. Mitkä ovat parhaita puolia ja asioita koulunkäynnissä tällä hetkellä?				Vastanneita : 14/15 (93,3%)	

Suurimmalla osalla huoltajista on Olhavan koulussa yksi oppilas. Alle kouluikäisiä lapsia oli samoin pääasiassa yksi. Voidaankin todeta, että koulun asioilla ja ratkaisuilla siihen liittyen on vastaajien perheille suoria vaikutuksia. Viisi vastaajaa asuu koulun läheisyydessä eli käytännössä Olhavan kylätaajamassa. Koulukuljetustietojen valossa vain muutamall Olhavan koulun oppilaalla ei ole maksuttoman koulukuljetuksen oikeutta. Vaikka matkan pituus ei oikeuttaisi koulukuljetukseen, matka on arvioitu liian vaaralliseksi esimerkiksi nelostien ylittämisen vuoksi.

Kysely huoltajille 5/2020, säästökohteet

6. Useat Suomen kunnat ovat talousvaikeuksissa. Myös Iissä joudutaan pohtimaan erilaisia leikkauksia ja säästöjä. Mistä teidän mielestänne pitäisi ensisijaisesti säästää? (mukana kaikki kuntarahoituksen alaiset toiminnot)

Vastanneita : 15/15 (100%)

6.1.	☒ 1. sosiaalipalvelut	1	6,7%	[1]
6.2.	☐ 2. terveystalvelut	0	0,0%	[2]
6.3.	☐ 3. varhaiskasvatuspalvelut	0	0,0%	[3]
6.4.	☐ 4. opetuspalvelut	0	0,0%	[4]
6.5.	☐ 5. aterial- ja puhtauspalvelut	0	0,0%	[5]
6.6.	☒ 6. tekniset palvelut (investoinnit, tilat, ulkoalueet, tiet, ympäristöhoito)	2	13,3%	[6]
6.7.	☒ 7. vapaa-ajan palvelut (kirjasto, liikunta, kulttuuri, kansalaisopisto)	3	20,0%	[7]
6.8.	☒ 8. vesilaitos	1	6,7%	[8] ← ka. 7,73
6.9.	☒ 9. kehittämisspalvelut (yritykset, hankkeet, matkailu, kuntakuva)	6	40,0%	[9]
6.10.	☒ 10. työllistämispalvelut	2	13,3%	[10]
6.11.	☐	0	0,0%	[11]

Suurin osa vastaajista säästäisi kuntataloudessa kehittämisspalveluista. Toisaalla kysyttäessä keinoja asukkaiden ja oppilaiden saamiseksi Olhavaan tämä nousi vastaajien taholta taas yhtenä panostamista vaativana toimenä myös kunnan toimintaan liittyen. Vastaajien mielestä kunnan peruspalveluista ja terveystalveluista ei tulisi säästää, sen sijaan säästöjä tulisi kohdentaa vapaa-aikaan ja teknisen toimialan kohteisiin.

Koulun jatkamisen ja lakkauttamisen arvointi kyselyssä

Kyselyssä esitettiin kaksi vaihtoehtoa Olhavan kouluun liittyen. Toinen vaihtoehto oli koulun lakkauttaminen ja oppilaiden siirtäminen huoltajien valitsemaan kouluun ja toinen vaihtoehto oli koulun toiminnan jatkuminen nykyisellä tavalla. Vastaajista 12 (80%) piti Olhavan koulun jatkamista parempana vaihtoehtona. Kolme vastaajaa (20 %) piti parempana vaihtoehtona sitä, että koulu lakkautettaisiin ja oppilaat siirtyisivät huoltajien valitsemaan kouluun.

Hyvinä puolina isompaan kouluun siirtymiseen liittyen nähtiin laajentuva kaveripiiri, paremmat valinnan mahdollisuudet ja monipuolisuus opetuksessa, ikäryhmäkohtaiset vuosiluokat, laajempi opetusvälineistö ja paremmat tilat, laajemmat kielten opiskelun mahdollisuudet sekä se, että koulun yhteydessä voisi olla tällöin paremmat mahdollisuudet kerho- ja harrastustoimintaan.

Huonoina puolina koulun lakkauttamiseen ja oppilaiden siirtymiseen suurempaan kouluun nähtiin erityisesti koulumatkoihin liittyvät asiat. Vaikka suuri osa Olhavan koulun oppilaista kulkee koulumatkansa jo tällä hetkellä maksuttoman koulukuljetuksen avulla, vaikuttaisi koulupaikan siirtyminen Kuivaniemelle tai lin alueen kouluhin koulumatkaan pidentävästi. Erillistä suunnitelmaa koulumatkareitiksi ei ole tehty, mutta arvioituna kahtena reittinä (toinen Kuivaniemelle, toinen lihin) myös koulumatkaan käytettävä aika jonkin verran keskimäärin lisääntyisi. Muita huonoja puolia arvioitiin olevan sopeutumisessa, suuremman koulun mahdollisuuksissa yksilökohtaiseen huomiointiin ja tukeen sekä yhteisöllisyyden tunteen häviämisessä.

Koulun lakkauttamisella nähtiin olevan vaikutuksia myös kuntastarategiaan sekä sen arvoihin ja toteuttamiseen. Usea vastaaja toi esille, että lin kunta on nostonut linjakseen kylien elinvoimaisuuden ja kylämyönteisyyden. Vastaajat arvoivat koulun lakkauttamisen vaikuttavan kuntakuvaan, muuttohalukkuuteen ja erityisesti Olhavan kylän veto- ja elinvoiman hiipumiseen.

Hyvinä puolina koulun jatkamiselle nykyisellään nähtiin tutun ja turvallisen kouluympäristön merkitys, kylän elinvoimaisuuden säilyminen, hyväkuntoinen koulurakennus, yhteistyön jatkuminen varhaiskasvatuksen (Tenavatupa) kanssa sekä koulumatkojen säilyminen lyhyempinä. Koulun jatkamisen hyviä puolia olivat vastaajien mukaan myös parempi yksilöllisyys, hyvinvointi ja yhteisöllisyys.

Huonoja puolia Olhavan koulun jatkamiselle nykyisellään nähtiin olevan varsin vähän. Muutamat vastaajat nostivat esiin kunnan taloudellisen tilanteen, monen eri vuosiluokan opetusryhmät (yhdysluokat), valinnaisuuden huonommat mahdollisuudet, kaverisuhteiden vähäisyyden ja huonommat mahdollisuudet liikkumiseen, käsitöihin, musiikkiin ja kielten opetukseen.

Olhavan koulun jatkamista huoltajat turvaisivat saamalla lisää perheitä ja lapsia muuttamaan Olhavaan. Vastauksissa nostettiin esille tähän liittyvinä toimenpiteinä vuokra-asuntojen rakentamisen, kaavoittamisen, kuntamarkkinoinnin, kuntastrategian toteuttamisen, nelostien parannushankkeen edistymisen, linjauksen tekemisen koulun toiminnan jatkamiselle ja koulun toiminnan kehittämisen ja henkilöstön jaksamisen ja osaamisen tukemisen.

Kysely huoltajille 5 / 2020, palautetta / vapaa sana

Olhava sijaitsee täydellisellä paikalla esimerkiksi työllistymistä ajatellen, sama matka Kemiin ja Ouluun. Eli olhavalaisella on käytännössä tuplatyöllistymismahdollisuudet työikäisille, joilla on lapsia. Iin tulisi nähdä Olhavan kyläkoulu vahvuutena Iille: Ii on niin mahtava kunta, joka pystyy ja eritoten haluaa tarjota pienen kyläkoulun, josta on hyvä ja turvallinen pienen ihmisen ponnistaa maailmalle. Säästökohteita kunnassa kyllä löytyy muualta kuin opetuspalveluista.

Pitää muistaa, että lapset eivät ole kuluero euroja. He ovat pieniä ihmisiä, joissa on tulevaisuus ja jotka ovat meidän vastuullamme. Kyläkouluissa kasvaa itsenäisiä ja elämään luottavaisia nuoria.

Olemme erittäin tyytyväisiä, jos koulu saa jatkaa toimintaansa samaan tapaan.

Pieniä kouluja tarvitaan ne ovat turvallinen ja tärkeä alusta lapsen kehitykselle! Eihän hävitetä kaikkia näitä suomesta! Etenkin tänä pandemia aikana on ollut hienot mahdollisuudet opettaa pieniä ryhmiä myöskin koulussa, ja kaikki saavat tärkeää opetusta kun opettaja ehtii neuvoa, auttaa ja ohjeistaa! Kiitos opettajille!

Oppilaille toteutetuissa työpajoissa olivat mukana kaikki Olhavan koulun oppilaat. Työpajat koostuivat kolmesta kokonaisuudesta, joissa koulun opetushenkilöstö keskusteli oppilaiden kanssa teeman mukaisesta aiheesta. Oppilaille kerrottiin, että kunnassa mietitään kouluihin ja myös Olhavan kouluun liittyviä ratkaisuja ja myös heitä halutaan kuulla ja heidän kanssaan keskustella aiheesta. Alla oleva on koulunjohtaja Anne Hakokölkään tekemä kooste työpajoista.

TYÖPAJA 1

- MILLAINEN MINUN KOULUNI ON?

Olhavan koulun oppilaat pitävät omaa kouluaan ihan ok paikkana, osa jopa erittäin kivana. Pienimmät oppilaat eivät osaa mainita negatiivisia asioita koulusta (Vain yksi totesi tehtävien olevan ikäviä.).

Isommilla oppilailla negatiivisina asioina esille tuli; *"välitunnilla tulee kuuma tai välitunnilla ei ole mitään tekemistä, tai ei ole tarpeeksi piiloja konkkas-leikkiä varten"*. Varsinaiseen koulunkäyntiin negatiivista asiaa ei tullut. Yläluokkalaiset kaipasivat 6. luokkalaisia ja parempaa koulun omaa kirjastoa.

Oppilaat pitivät hyvinä puolina koulun pienuutta ja myös sitä, että *"oppilaita ei ole liikaa; voi tutustua kaikkiin nopeasti"*. Olhavan koululla oppilaat ovat aina leikkineet yhdessä; *"kaikki pelaa ja leikkii yhdessä yli luokkarajojen"*. Oppilaat kokivat myös, että koulussa tehdään mukavia asioita, kuten *"pelataan oppimispelejä"*.

Työrauhaa pidettiin hyvänä, kaverit ja opettajat ovat hyviä. Koulupäivät ja oppitunnit tuntuivat olevat sopivan mittaisia vaikkakin välillä välitunnit ovat liian lyhyitä. *"On niin paljon rauhaa tekemisiin"* (Olhavassa on 75 min oppitunnit) ja *"kiva opiskella, kun kukaan ei huuda"*.

Opiskeleminen luokissa on oppilaiden mielestä mukavaa *"Meidän koulussa on pieni luokka, mutta kaikki mahtuu luokkaan"*, *"Tässä koulussa on rauhallista opiskeluun"*, *"Opiskelu on kivaa koska oppii monta asiaa"*. Koululla on ollut paljon kielen varhentamistapaamisia *"Oppii uusia kieliä"*.

TYÖPAJA 2

HYVÄ KOULU

- MITÄ SIELLÄ TEHDÄÄN? MITÄ SIELLÄ EI SAA TEHDÄ?

Pienemmät oppilaat ajattelivat, että koulussa saa leikkiä ja olla yhdessä. Isommat oppilaat eivät enää ajatelleet vain leikkiä, vaan keskittyivät myös opiskeluun, tehtäviin, jotka *"olivat yleensä kivoja"*.

Tärkeimpänä asiana, jota ei saa tehdä, tuli kiusaaminen, muut kommentit olivat lähinnä käyttäytymiseen liittyviä: *"ei saa lyödä, ei saa potkia toisia, ei saa kampata, ei saa jättää toisia leikeistä pois, ei saa repiä tehtäviä, ei saa juosta sisällä"*

- MITEN VÄLITUNTEJA VIETETÄÄN?

Yleensä oppilaan kiirehtivät välitunnille ja lähes kaikki oppilaat leikkivät toisten kanssa. Oppilaat leikkivät mielellään sellaisia leikkejä, joihin osallistuu useita oppilaita yli luokkarajojen. *"leikitään hippaa, leikitään piilosta, pelataan jalkapalloa sekä katsotaan muurahaisia ja matoja"*.

Välitunnilla ollaan *"kavereiden kanssa"* ja *"poristaan"*. Oppilaat arvostavat myös sitä, että välitunnilla ollaan *"valvotusti"* ja hyvin useissa vastauksissa oli, että *"kaikki saavat tulla leikkimään"*.

- MILLAISIA HYVÄT OPPITUNNIT OVAT?

Oppilaiden mielestä *"tehtävin tekeminen yhdessä on kivaa"*, silloin *"saa jutella toisen kanssa"*. He arvostavat *"työrauhaa"* ja sitä, että *"opettaja antaa selkeitä ohjeita ja ehtii auttaa"*. *"Uusia asioita on kiva oppia"* ja myös se, että *"opetusta voi olla liikuntasalissa tai ulkona, vaikka ei olisi liikuntatunti"*.

Leikin ja pelien kautta oppiminen tuntuu mielekkäältä ja *"Saa juoda vettä, jos on jano"*.

- MILLAISIA VÄLINEITÄ/TILOJA HYVÄSSÄ KOULUSSA ON?

Oppilaiden mielestä koulussa pitää olla hyvin tavallisia tiloja ja välineitä. Heidän mielestään koulussa pitää olla *"käytävä, naulakot, ruokala, liikuntasali, luokat (osan mielestä luokalla ei ole niin väliä, vaan voi opiskella vaikka metsässä), opettajanhuone, kynät, teroitin ja kumit, pensselit, luku- ja tehtäväkirjat sekä varasto"*.

Yllättävää oli, ettei kukaan maininnut mitään tietokoneista tai iPadeista

- MINKÄ KOKOINEN KOULU OLISI PARAS?

Suurin osa oppilaista piti pientä tai keskikokoista koulua hyvänä, lukumääräisesti 30-50 oppilasta olisi sopiva oppilasmäärä. Yhden mielestä koulun pitäisi olla *"satakokoinen, iso"*. Muutama oppilas, jotka ovat olleet isossa/suuressa koulussa eivät juurikaan pitäneet isoista kouluista; *"pieni koska en tykkää isoista kouluista"*. Muutama oppilas oli sitä mieltä, ettei sillä ole mitään väliä, minkä kokoinen koulu on.

- MIKÄ KOULUSSA ON TÄRKEINTÄ?

Tärkeimmäksi asiaksi nousi *"kaverit"*. Oppilaat asuvat hyvin laajalla alueella ja kaverit näin ollen asuvat suhteellisen kaukana toisistaan. Varsinkin pienimmillä oppilailla korostui välitunnit *"että pihalla on rimpuiluteline"* ja *"leikkiminen yhdessä muiden kanssa"*.

Isommilla oppilailla myös opiskelun tärkeys nousi esiin; *"voi opiskella, tehtävien tekeminen ja oppiminen"*. *"Auttaminen"* oli myös asia, joka oli tärkeää. Oppilaiden mielestä opettaja ja toiset oppilaat voivat auttaa monissa erilaisissa tilanteissa. *"Koulussa tärkeintä on säännöt ja keskittyminen"*. *"Ruokailut"* koettiin myös tärkeäksi, koska aamulla ei aina ehdi syödä paljoa, kun taksi tulee niin aikaisin. Myös *"liikunta"* koettiin tärkeäksi oppiaineeksi, jota pitää olla enemmän.

TYÖPAJA 3

- KOULUMATKA

Olhavassa suurin osa oppilaista kulkee koulumatkansa taksilla. Oppilaat asuvat laajalla alueella ja osalla matka alkaa jo noin klo 7 aikoihin. Kauimmaisat oppilaat asuvat noin 20 km päässä. Osa oppilaista kävelee taksin odotuspaikalle. Tätä matkaa odotuspaikalle oppilaat kommentoivat seuraavasti: *"Mukavaa on, että saa raitista ilmaa"*, *"Mukava odottaa"*, *"Minä kävelen meidän tieltä, se on kivaa"*, *"Ei ole mukavaa odottaa paikassa, jossa on joskus kytä"*, *"Minun edestakainen matkani taksin odotuspaikalle on 4km, siinä saa liikuntaa"*, *"Mukavaa on kävellä, mutta mukavaa ei ole kävellä sateessa, mutta ei se haittaa"*, *"Ikävää on, kun joutuu kulkemaan sen niin aikaisin"*.

Taksimatkaa oppilaan kuvaavat pääasiassa mukavaksi, saa *"jutella taksikuskin kanssa"*, *"taksissa on lämmintä"* ja siellä *"voi jutella kavereiden kanssa"*. *"Reitit ovat tuttuja ja voi katsella maisemia"*. Osa käyttää ajan *"nukkumiseen ja silloin pitkä matka on hyvä asia"*. Taksissa *"voi myös pelata (kännykällä)"*.

Osalla taksimatka on epämukavaa pitkän matkan vuoksi ja kuoppaiset tiet saattavat aiheuttaa pahoinvointia tai pääkipua. *"Istuminen tuntuu tylsältä, eikä se ole mukavaa"*. Myös pitkän reitin viimeinen kokee epämukavuutta, kun *"aina viedään viimeisenä"*.

"Mukavaa on pyöräily, kävely kurassa ei ole mukavaa". *"Aamulla on aikaista herätä, mutta silti kerkeää syödä, pukea vaatteet ja tehdä muita juttuja"*.

- KÄYTKÖ KOULULLA MYÖS MUULLLOIN KUIN KOULUAIKANA?

Osa oppilaista käy ahkerasti koululla tilaisuuksissa, joita siellä järjestetään. Olhavassa on vähän muuta koulun ulkopuolista toimintaa, ainoat ovat nuorisotoimen järjestämä Nuokkari kerran kuukaudessa ja taidekerho 1.-2. luokkalaisille (ikähaarukkaa laajennettu myös 0. ja 3. luokkalaisiin, jotta kerhoon on saatu tarpeeksi osallistujia).

Oppilaat käyvät myös myyjäisissä, mikäli kyläläiset sellaisen ovat järjestäneet. Vapaa-ajallaan oppilaat käyvät *"pihalla leikkimässä tai oleilemassa kavereiden kanssa"*. *"Käyn luistelemassa talvella, Nuokkarissa, kesäkerhossa ja koulun pihalla. Käyn koululla laskettelemassa (joskus). Käyn lenkillä koululla asti ja oleilen siellä."*

- MILLAINEN KOTISI ON? ONKO MUKAVA ASUA JUURI SIELLÄ, MISSÄ ASUT? MITÄ HYVÄÄ/HUONOA ASUINPAIKASSASI ON?

"Hyvää, että asutaan metässä, huonoa ettei voi pyöräillä kouluun", *"Kiva koti, Pihalla on hyvät piilopaikat"*, *"Hyvää on luonto, kun on metsää ja siellä voi leikkiä"*, *"Hyvää on se, kun on rauhallista"*, *"Hyvä juttu asuinpaikassani on, että kaveri asuu lähellä"*, *"Kiva kun on iso perhe ja piha"*, *"Koton on mukavaa asua"*.

"Se on huonoa, jos äidin kanssa tulee riitaa", *"Huonoa on, kun joutuu olla yksin"*, *"Huonoa on, kun tiellä menee rekkoja"*, *"Erittäin tylsä koti, kun kissat sotkee paikat"*, *"Pikkusisko varaa aina keinun, se on huonoa"*.

"Kotini on metsän lähellä ja lähellä koulua. Haluaisin asua jossain muualla, koska täällä kaikki kaverit asuvat kaukana ja ei ole mitään tekemistä. Hyvää asuinpaikassa on, että on rauhallista ja huonoa on, että kaverit asuvat kaukana ja ei voi harrastaa mitään".

"Meidän perhe asuu Olhavassa metsän keskellä punaisessa talossa. Siellä on mukava asua. Minun mielestä talossamme ei ole mitään huonoa".

"Kotini on iso ja turkoosi. Kotona on mukava asua, koska on oma piha. Minä asun Olhavassa. Hyvää on oma piha. Huonoa on, että ei ole mitään kauppaa tai naapuria".

- MITÄ HARRASTAT, MITÄ HARRASTAISIT?

Koululla ainoa harrastusmuoto on taidekoulun järjestämä kuvataidekerho, muita kerhoja tai harrastepiirejä koululla ei ole. Harrastuksissa täytyy käydä joko Kuivaniemessä tai lissä/Haukiputaalla. Harrastuksissa kulkeminen vaatisi perheeltä kuljettamista ja pitkien työmatkojen tai muuten välimatkojen vuoksi, se on välillä myös mahdotonta. *"Pesistä lissä, kuvataidekerhoa koululla ja suunnistusta lissä". "Harrastan tanssia, käyn lissä". "Palokuntaa Kuivaniemellä".*

"Sählyä mummolassa", "En harrasta seuroissa, mutta harrastan kotiloissa voimistelua ja jalkapalloa". "Harrastan jääkiekkoa/luistelua, käyn harrastamassa koululla". "Harrastan jalkapalloa ja jääkiekkoa". "Ratsastusta kotona". "Harrastan valokuvaamista, piirtämistä, pelaamista ja maalaamista."

Haluaisin harrastaa *"jalkapalloa, enemmän sählyä, sulkapalloa, ratsastusta, cheerleadingiä, koripalloa, teatterikoulua, kalastusta". "Haluaisin soittaa kitaraa".*

"En harrasta mitään, koska asun korvessa. Harrastaisin jalkapalloa, jos olisi mahdollista".

- MISSÄ KÄVISIT KOULUASI KAIKKEIN MIELUITEN? MIKSI?

Varsinkin pienemmät oppilaat haluaisivat mieluiten käydä koulua Olhavassa, koska *"täällä on pitkät välitunnit, koska tämä on aika pieni, koska täällä on mukavaa, koska on tilaa ja paljon kavereita ja metsää".* Oppilaat, jotka ovat yläluokassa ja jo vähän odottelevat siirtymistä 6. luokalle (Kuivaniemelle) osaavat ajatella asiaa jo hieman laajemminkin.

"Olhavassa, koska täällä on hyvä työrauha. Koska tämä on hyvä koulu, täällä ei ole pitkiä jonoja ja täällä on kivoja opettajia ja kivoja oppilaita. Täällä ei ole tungosta, eikä tarvi ottaa omia eväitä ja asun ihan lähellä". "Kävisin Olhavan koulua, koska se on hyvä koulu."

"Olhavan koululla jo käynkin. Mutta vähän haluttaisi Kuivaniemelle, kun siellä on mun uimakoulussa tapaamani ystävä. Kävisin koulua mieluiten Kuivaniemen koululla, koska olen käynyt siellä ennen ja kaverini menevät sinne."

Oppilailla oli myös muita vaihtoehtoja koulupaikaksi; *"Kävisin mieluiten koulua Ruotsissa, koska siellä on metsää" tai "Kävisin koulua Yli-lissä, koska sieltä tunnen monta ja siellä on mun sukulaisia, mutta on tääki ok".*

LAPSI-VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN SEURANTA-ARVIO tehtiin Haminan koululla 12.4.2023 ja Olhavan koululla 13.4.2023. Olhavan koulun entinen koulunjohtaja, nykyinen Kuivaniemen koulun luokanopettaja, lasten tuntema Anne Hakoköngäs suoritti arvioinnin molemmilla kouluilla ja hänen laatimansa arvioinnin kooste on seuraavassa:

Seuranta-arvio tehty Haminan koululla 12.4. ja Kuivaniemen koululla 13.4.

1. Millainen minun nykyinen kouluni on?

Keräsimme positiivisia ja negatiivisia kokemuksia koulusta. Oppilaat kirjoittivat itsenäisesti lapuille asioita/sanoja, jotka kiinnittivät itse positiiviset asiat ja negatiiviset asiat -alustalle. Tämän jälkeen kävimme keskustelua esille nousseista asioista ja niitä sai vielä halutessaan täydentää.

Positiivisiksi asioiksi nousivat kaverit *"paljon uusia kavereita/tuttuja/seuraa"* ja opettajat; *"kivat ja hyvät opettajat"* ja iso koulu tuntui myös kivalta asialta.

Negatiivisiksi asioiksi nousivat: *"kouluun on pitkä matka"* ja *"joutuu odottelemaan"* tai *"matka kestää liian kauan"*. Koululla on *"paljon uusia ihmisiä"*, joita ei tunne, niin opettajia kuin oppilaita. Välillä *"tulee riitoja toisten"* kanssa ja uusiin toimintoihin/toimintamalleihin sopeutuminen vie aikaa.

2. Mitkä asiat hankaloittavat minun oppimistani tai koulunkäyntiäni?

Oppilaat tekivät tehtävää aluksi parityönä ja käytiin lopuksi yhdessä läpi. Oppilaat kokivat näiden asioiden nimeämisen vaikeina. Osa oppilaista ei osannut laittaa tai kertoa mitään hankaloittavaa asiaa.

Häiritsevinä asioina koettiin *"kaverit, jotka höpöttävät tai häiritsevät puheilla tai kuiskailemalla"*. Taksimatkan aikana *"puhelimien käyttö, joka saa aivot solmuun"*. *"Välitunnit ja ruokatunnit tuntuvat liian lyhyiltä"*, *"Opettajat vaihtuvat eri tunneille"* ja *"pitkät koulupäivät, jotka jatkuvat klo 15 asti"*.

3. Koulumatka

Koulumatkasta käytiin keskustelua ja pohdittiin aikaisempaa matkaa ja nykyistä matkaa *"Koulupäivän pituus kuljetuksineen tuntuu pitkältä"*; lähtö klo 8 aikoihin ja myöhäisin paluu klo 16 aikoihin. *"Välillä väsymystä pitkästä koulupäivästä ja harrastuksiin ehtiminen on välillä haastavaa."*

On myös oppilaita, jotka ovat muuttaneet lähemmäksi koulua ja voivat nyt kulkea kävellen tai pyöräillen kouluun.

Ratkaisua koulumatkan pituuteen he eivät aluksi osanneet sanoa. Keskustelussa ehdotuksena tuli *"kuljetus koululle niin, että odotusta ei muodostuisi"*. Toisaalta osa oppilaista toivoi aamulle ulkoilu-aikaa ennen koulupäivän alkua. Osa kertoi tottuneensa jo matkustamiseen *"Matka on pitkä, mutta siihen on tottunut"*, *"koulumatkan pituus on se mikä on"*.

4. Koulun vaihtamiseen liittyviä tunteita

Kävimme keskustelua koko ryhmän kanssa. Keskustelu oli pääasiassa kavereihin liittyvää. Muutama oppitunteihin ja liikuntaan liittyvä kommentti.

"Uuteen isompaan kouluun meno tuntui jännittävältä." *"Kavereita sai kuitenkin nopeasti ja kavereita on monenlaisia."* *"Myös entisiin kavereihin, jotka ovat muuttaneet, on pidetty yhteyttä."*

"Ajattelin, että saan enemmän kavereita."

"Saan vain oman luokan opetusta, helpompi keskittyä, kun kaikki tekee samaa asiaa."

"Ei ole ollut vaikutusta, onko yhdysluokka vai oman luokkatason opetusta."

"Jalkapalloareena on kiva, liikuntatunneille parempi ympäristö."

5. Mistä on hyvä koulu tehty?

Jokainen oppilas sai kirjoittaa asioista omalle paperille itsenäisesti.

Piha: Hyviä rimpuilutelineitä, hyvä jalkapallokenttä ja maali, kiikkuja ja leikkivälineitä, paljon maaleja, koripallo alue ja nurmipiha. Hyvin kunnossapidetty piha, jossa on paljon mahdollisuuksia erilaisille peleille ja leikeille.

Luokka: Paljon tilaa, toimivat videotykit, kaiuttimet ja valot. Tarvikkeita esim. kyniä, kumeja, teroittimia, papereita ja viivoittimia. Kuulosuojaimia, palloja ja pehmeitä penkkejä. Ei yhdysluokkia. Sisustus niin, että luokka on valoisa, viihtyisä ja kodikas.

Lähiympäristö: Puhdas ympäristö, luonto, rauhallinen alue. Lähellä liikuntapaikkoja, kalastuspaikka. Kirjasto sekä koti.

Opettaja: Opettaja olisi reilu ja puuttuu kiusaamisiin ja luokan hyvinvointiin. Kiva, hauska, rauhallinen, sopivan rento ja ymmärtäväinen. Hyvä, joka osaa opettaa kunnolla asiat, muistiinpanoja olisi hyvä olla.

Oppilaat: Oppilaat olisivat ystävällisiä, reiluja, kannustavia ja avuliaita toisia kohtaan. Että kaikki osaisivat pitää hauskaa ja olla rauhallisia tarvittaessa. Kukaan ei kiusaisi ketään ja erilaiset oppilaat hyväksytään mukaan. Mukavia, kivoja, rauhallisia ja rehellisiä. Eivät syrji tai kiusaa ketään.

Mitä kaipaat entisestä koulustasi: Kavereita, joka ovat muuttaneet tai menneet toiselle koululle. Opettajia ja sitä pienen koulun rauhallisuutta. Kaipaavat ihan kaikkea. Pesäkeinua ja isoa mäkeä. Koulun omaa kirjastoa ja lyhyttä koulumatkaa. Pihaleikkejä. Harrastukset olivat lähempänä. Kaikki tunsivat toisensa.

TYÖNTEKIJÖIDEN KUULEMINEN suoritettiin 11.4.2023.

Työntekijät ovat tyytyväisiä tämän hetken tilanteeseen. Kuulemisessa mukana olleet eivät halua siirtoa Olhavan koululle riippumatta koulun jatkamisesta.

VAIKUTTAMISMAHDOLLISUUKSIEN VARAAMINEN ASIANOSAISILLE

Tiedotustilaisuus kuntalaisille järjestettiin Olhavan koululla keskiviikkona 19.4.23. Tilaisuudessa lausutut ja myös kunnanvirastolle jätetyt kirjalliset kannanotot on liitetty tähän raporttiin.

Kannanotot löytyvät liitteenä raportin lopusta LIITE 4.

9. Yhteenveto ja johtopäätökset

Olhavan koulun tilannetta tarkasteleva työryhmä päätyi työskentelynsä aikana siihen, että se laatii koulun tilanteesta raportin – ajan trendin ja muutoksesta mukaisesti luo tilannekuvan. Työryhmässä olivat viranhaltijoiden lisäksi mukana opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan sekä huoltajien edustajat. Työpajojen kautta prosessiin osallistuivat myös kaikki koulun oppilaat ja liki jokaisesta perheestä huoltaja / huoltajat. Vaihtoehtoja ja etenemistä mietittiin perusteellisesti myös muista kuin talouden näkökulmasta. Työryhmä esittelee raporttinsa opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle, joka tekee raportin pohjalta etenemisestä esityksensä kesän tai syksyn 2020 aikana.

Koulun tilanteesta päätettäessä mukana on aina monta näkökulmaa mutta periaatteessa vain kolme vaihtoehtoa. Koulun toiminta voidaan lakkauttaa ja siirtää oppilaat ja henkilöstö muihin yksiköihin, koulun voidaan yhdistää johonkin toiseen kouluun tai sitten koulun toimintaa voidaan jatkaa. Kaikissa näissä vaihtoehtoisissa on paljon erilaisia näkökulmia, puolia ja vaikutuksia. Viime kädessä päättäjät ja heidän arvonsa ratkaisevat asian. Tämän raportin tarkoituksena on tuottaa päätöksentekoon selvitystä tilanteesta, nostaa esiin vaikutusten arviointia ja luoda näkymää myös oppilaan, huoltajan ja kylän näkökulmasta. Työryhmän jäsenillä lienee kaikilla oma mielipiteensä parhaasta vaihtoehdosta, mutta linjauksen mukaisesti työryhmä ei nosta

jotakin vaihtoehtoa toisten edelle. On selvää, mikä tai mitkä vaihtoehtoista ovat taloudellisesti tarkasteltuna kunnan kurjistuvaan taloustilanteeseen soveltuvimpia ja yhtä varmaa on esimerkiksi useimman huoltajan ajatus lakkauttamisesta.

Pelkän Olhavan koulun lakkauttamisella saadaan vuositasolla arviolta noin neljännesmiljoonan säästöt, jos myös kiinteistöön kohdistuvista kuluista päästään. Suurempi taloudellinen säästö saadaan aikaan, jos samanaikaisesti voidaan lakkauttaa Tenavatuvan toiminta. Tähän vaikuttaa koko varhaiskasvatuksen tilanne ja kysyntä sekä näiltä osin palveluverkkoon tehtävät ratkaisut. Työryhmä ei lähtenyt arvioimaan tätä vaihtoehtoa sen pidemmälle, vaan jätti sen arvioimisen palvelusuunnittelun työryhmälle.

Muista vaikutuksista on tähän raporttiin koottu monta näkökulmaa. Vaikutuksia ovat saaneet arvioida myös lapset ja heidän huoltajansa. On ensiarvoisen tärkeää, että lopulta syntyvä päätös tehdään vaihtoehdosta, jonka koetaan olevan kokonaisuutena paras. Parhaallakin vaihtoehdolla on huonot puolensa, mutta paremmat puolet ovat sitä tärkeämpiä.

Jos Olhavan koulu jatkaa toimintaansa myös tulevaisuudessa, tulee sen kehittämistä jatkaa ja turvata koulun toiminnan työrauha. Jatkuvilla lakkauttamispuheilla ei houkutella uusia asukkaitakaan. On tärkeää sopia selkeästi, miten asia ratkaistaan – olipa päätös sitten toteutettavissa heti tai vuosia myöhemmin. Työryhmä mietti myös erilaisia kriteereitä koulun jatkamiselle ja / tai lakkauttamiselle, mutta päätyi lopulta tarkastelemaan vain muutamia vaihtoehtoja selkeyden vuoksi.

Jos Olhavan koulu päätetään lakkauttaa, pitää samalla tehdä suunnitelma siitä, miten se toteutetaan ja ottaa huoltajien tästä esittämät näkemykset huomioon. Suomesta löytyy jonkin verran tutkimuksia myös lasten kokemuksista uuteen kouluun siirryttäessä. Pieni kyläkoulu koetaan yleensä turvalliseksi ja ilmapiiriltään hyväksi. Koulun vaihtuessa isompaan useat oppilaat pelkäävät kiusatuksi tulemistä uudessa koulussa. Myös ympäristön muuttuminen mietityttää: maalaiskoulut sijaitsevat yleensä monipuolisen luonnonympäristön keskellä, kun taas taajamien kouluilla luonnonympäristö joko puuttuu kokonaan tai on hyvin yksipuolinen. Uuden koulut tavat ja säännöt vaativat opettelua, minkä tähden monet tuntevat epävarmuutta ja turvattomuuttakin. Hyviäkin puolia siirtymisessä on. Uudesta koulusta voi saada uusia kavereita, minkä lisäksi iso koulu tarjoaa yleensä liikunnan ja käsitöiden opiskeluun paremmat tilat ja monipuolisemmat välineet. Myös valinnaisaineiden määrä voi olla isossa koulussa suurempi.

Suomessa on vain vähän tutkimusta siitä, mitä rakennukselle ja sen ympäristölle on tapahtunut lakkauttamisen jälkeen. Koulurakennuksella on maaseutukylille ja niiden asukkaille sekä symbolinen arvo että käyttöarvo. Rakennuksina koulut symboloivat alueellista tasa-arvoa ja kylän yhteistä tahtoa ja toimintaa: koulua kylälle ovat aikanaan puuhanneet aktiiviset kyläläiset, ne on usein rakennettu jonkun varakkaan kyläläisen lahjoittamalle maalle, rakennustarvikkeita on saatu lahjoituksina ja koulua on ainakin osaksi rakennettu talkoilla. Näin on myös Olhavassa.

Koulun loppumisen erilaiset vaikutukset ympäröivään yhteisöön voidaan jakaa viiteen vaihtoehtoon: vaikutukset voivat olla aktivoivia, seisahduttavia, lamaannuttavia, taannuttavia tai jopa kuntasuhteet katkaisevia. Lakkautetun koulun jatkokäyttö on merkityksellinen vaikutusten kannalta. Yksityiselle myyntikin voi olla hyvä ratkaisu silloin kun kyläläiset eivät tarvitse koulua tilana ja ostaja on kyläläisten mielestä kelvollinen uusi asukas – esimerkiksi lapsiperhe tai yrittäjä. Vaikka koulun toiminta lakkaisi, kylä jää elämään elämäänsä.

Yleisiä käyttötarkoituksia olivat erilaiset hoivakodit ja päiväkodit, käsityöläisten toimitilat (puusepät, korutaiteilijat ym.), matkailu- ja pitopalveluyritykset, monipuoliset kokous-, kurssi- ja harrastustilat, taiteilijoiden asunnot ja pienimuotoiset myymälät sekä näyttelyt, vapaa-ajan asunnot, yhdistysten toimitilat (esim. kyläyhdistykset, Martat, 4H, nuorisoseurat, metsästysseurat, urheiluseurat, pienviljelijät, maamiesseurat) ja yksityisasunnot. Sekä omistajia että vuokralaisia saattaa olla useita. Omistajana voi olla kunta, yksityishenkilö tai eri tavoin rakennettu osakeyhtiö. Koulupäätöstä tehtäessä ei voida unohtaa ihmisten lisäksi rakennuksiakaan.

Olhavan koulun jatkosta päättäminen ei ole helppoa. Toivottavasti tämä raportti antaa päätöksenteossa tarvittavia tietoja ja avaa vaihtoehtojen arviointia. Silloin työryhmän työ olisi onnistunut tavoitteiden mukaisesti.

Olhavan koulun prosessi on kestänyt eri vaiheineen ja selvityksineen ja pitkään. Selvitykset ja keskustelut ovat alkaneet viimeistään vuonna 2015 silloisen palveluverkkoselvityksen valmistuttua. Vuodesta 2019 lähtien koulun tilannetta on käsitelty kunnallisessa päätöksenteossa aktiivisesti. Päätöksiäkin on tehty, mutta ne eivät ole saaneet lainvoimaa ja kestävää ratkaisua ei ole löytynyt. Toivon mukaan vuoden 2023 aikana saadaan aikaan ratkaisu, jonka kanssa eletään eteenpäin, syntyipä ratkaisu lopulta missä muodossa tahansa.

10. LIITTEET

LIITE 1

Iin kunta / Opetuspalvelut OLHAVAN KOULUN TYÖRYHMÄ / PÖYTÄKIRJA

Aika: Torstai 2.3.2023 klo 16-16.45
Paikka: Micropolis ja Teams
Paikalla: Minna Paakkola, Leena Tiirö, Pekka Koskela ja Jari-Jukka Jokela

1. Kokouksen avaus
2. Työryhmän puheenjohtajan valinta
Pekka Koskela valittiin puheenjohtajaksi.
3. Työryhmän sihteerin valinta
Sihteeriksi valittiin sivistysjohtaja.
4. Tilanpäivitys
Päätettiin noudattaa Kuntaliiton asiakirjaa ”Päätöksentekomenettely kouluverkon muutoksissa”.

Työryhmä päivittää tarvittavilta osin aiemmin tehdyt selvitykset ja selvittää kuulemisprosessit ja käy ne tarvittaessa uudestaan.

Etenemisjärjestys ao. asiakirjan mukaan on seuraavanlainen:

Kouluverkko-suunnitelmassa tai -selvityksessä tarkastellaan yleisesti mm. seuraavia seikkoja:

- kunnan taloudellinen tilanne ja sen kehitys
- opetustoimen käyttötalous ja investoinnit
- kuvaus nykyisestä kouluverkosta
- nykyisten koulutilojen kunto ja tilojen käyttö muuhun kuin opetustarkoitukseen
- pedagogiset seikat
- lähikoulun osoittamismenettely
- koulukuljetukset
- oppilashuoltopalvelut
- oppilasennusteet kunnan alueella ja oppilaaksiottoalueittain
- kuntarajat ylittävä yhteistyö
- henkilöstösuunnitelma opettajien ja muun koulun henkilökunnan osalta
- esitys perusopetuspalvelujen uudesta järjestämisestä
- esitys uudesta kouluverkosta ja oppilaiden lähikoulujärjestelyistä
- esitys henkilöstön sijoittamisesta
- arviointi päätösehdotusten vaikutuksista, muun muassa lapsiin kohdistuvista vaikutuksista.

Päätettiin tehdä lapsivaikutusten seuranta-arvio (jälkiarviointi) nykytilanteen pohjalta.

Työryhmän saatua työnsä päätökseen opetustoimesta vastaavan lautakunnan esittelijä valmistelee asian esityslistalle ja on velvollinen tekemään asiassa päätösehdotuksen. Lautakunta voi halutessaan palauttaa asian valmisteltavaksi, esimerkiksi tiettyjen lisäselvitysten laatimiseksi. Lautakunta antaa oman kantansa kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Kunnanjohtaja kunnanhallituksen esittelijänä valmistelee asiat.

5. Esitys prosessin etenemisestä opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan

23.3.2023 kokoukseen.

Työryhmä päätti edetä pykälässä 4 kirjatun mukaisesti.

6. Muut asiat

Työryhmä kokoontuu seuraavan kerran keskiviikkona 15.3. klo 17 Teamsissa.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 16.45.

Vakuudeksi:

Pekka Koskela
puheenjohtaja

Jari-Jukka Jokela
sihteeri

LIITE 2

Iin kunta / Opetuspalvelut

OLHAVAN KOULUN TYÖRYHMÄ / PÖYTÄKIRJA

Aika: Keskiviikko 22.3.23 klo 17-17.40
Paikka: Teams
Paikalla: Pekka Koskela (pj), Reijo Kehus, Leena Tiiri ja Jari-Jukka Jokela

1. Puheenjohtaja Pekka Koskela avasi kokouksen.
2. Myönnettiin läsnäolo-oikeus opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan uudelle puheenjohtaja Reijo Kehukselle.
3. Käytiin puheenjohtajan esittelemä tilannepäivitys.
4. Keskusteltiin työntekijöiden yt-menettelykierroksesta. Päätettiin laittaa aiemman yt-menettelyn asiakirjat liitteeksi työryhmän materiaaleihin. Selvitetään ovatko asiakirjat salaisia. Päätettiin käsitellä asiakirjat lautakunnan kokouksessa.
5. Täydennetään Olhavan aiempaa työryhmän raporttia seuraavasti:

Tehdään lapsivaikutusten seuranta-arviointi ja liitetään raporttiin kunnan lähivuosien talousnäkymien kehitysarvion Valtarin koulun korjaus/rakentamisinvestoinnin tarpeen kustannusarvion.

6. Sovitaan lapsivaikutusten arvioinnin seuranta-arvioinnin tekemisestä.
Vs. sivistysjohtaja on selvittänyt lissä parhaillaan asuvat entiset ja tulevat Olhavan koulun oppilaat ja heidän osoitteet. Päätettiin kysyä ao. lasten luokanopettajilta, miten seuranta-arvio olisi heidän mielestä parasta tehdä. Jari-Jukka selvittää tämän lautakunnan kokoukseen.
7. Tehdään asioiden juoksutusesitys 30.3.23 kokoontuvalle opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle. Päätettiin seuraavaa:
 1. Pyydetään kunnalta lähivuosien talousnäkömien kehitysarviota ja Valtarin koulun korjaus- /rakentamisinvestoinnin tarpeen tämän hetkistä kustannusarviohaarukkaa.
 2. Esitetään opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle, että lautakunta järjestää Olhavan koulun lakkauttamisesitystä varten osallisille vaikuttamismahdollisuustilaisuuden. Kutsuu osalliset kuntaliiton ohjeen mukaisesti (sanomalehti-ilmoitus, nettisivut, Wilma, sekä kirjeitse ”Olhavan koulun nykyisten oppilaiden huoltajat, syksyllä 2023 koulun aloittavien oppilaiden huoltajat sekä muut osalliset).
 3. Lautakunnan tekee aikanaan esityksen kunnanvaltuustolle Olhavan koulun lakkauttamisesta.
8. Muut asiat
Kirjattavia asioita ei ollut.
9. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.40.

Vakuudeksi:

Pekka Koskela
puheenjohtaja

Jari-Jukka Jokela
sihteeri

LIITE 3

OLHAVAN KOULUN TYÖRYHMÄ / PÖYTÄKIRJA

Aika: 2.5.2023 klo 17.00 -17.25

Paikka: Haminan koulu, Kirkkotie 5

Paikalla: Pekka Koskela (pj), Reijo Kehus, Leena Tiira ja Jari-Jukka Jokela (esittelijä, pöytäkirjan pitäjä)

1.

Kokouksen avaus

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2.

Tilannepäivitys

Päätösesitys: Merkitään pj:n tilannekatsaus tiedoksi

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

3.

Olhavan työryhmän raportti 2023

Päätösesitys:

1. Liitetään aiempaan raporttiin muistio osallisten vaikuttamistilaisuudesta 19.4.2023 Olhavan koululla
2. Kuntalaisten kannanotot kirjataan sellaisenaan raportin liitteeksi
3. Raportti luovutetaan opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle.

Päätös: Hyväksyttiin. Annettiin vs. sivistysjohtajalle oikeus tehdä Olhavan raporttiin teknisiä korjauksia.

4.
Työryhmän työn päättäminen

Päätösesitys: Työryhmä katsoo suorittaneensa saamansa tehtävän ja päättää työnsä.

Päätös: Hyväksyttiin.

5.
Kokouksen päättäminen

Päätös: Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.25.

Vakuudeksi:

Pekka Koskela
Puheenjohtaja

Jari-Jukka Jokela
Sihteeri

LIITE 4:

KUNTALAISTEN KANNANOTOT OLHAVAN KOULUN LAKKAUTTAMISEEN LIITTYEN

Kannanotto Olhavan koulun lakkauttamiseen.

Iin kunta on suhteellisen pieni kunta. Onko varaa suurin osa kunnanpinta-alasta jättää tulevaisuutta vaille? Huomattavasti köyhempinä aikoina Yli-Olhavaan ja Olhavaan vedettiin vesijohdot. Kunta päättäjien näkemys oli silloin, että koko kunta tulee pitää asuttuna.

Tällä hetkellä eletään huomattavasti vauraampia aikoja. Olhavan koulu vaikuttaa laajasti Yli-Olhavan ja Kuivaniemen puolellekin. Koulun lakkauttaminen oli todella virhepäätös. Lapsiperheitä kiinnostaa todella onko kylällä koulua vai ei ja mikä on koulumatka.

Päättäjien pitää nähdä tulevaisuuteen ja tehdä tulevaisuuden päätöksiä. Tulevista tuulivoimalarahoista pitää suunnata osa Yli-Olhavan, Olhavan ja Kuivaniemenkin alueen kehittämiseen. Näiltä alueilta suuntautuu työmatkaliikennettä Simon ja Keminkin suunnalle ei yksistään Ouluun päin. Kemiin on tulossa huomattavia tehdasinvestointeja, jotka säteilevät myös tänne etelään päin. Lapsiperheitä saadaan muuttamaan alueelle lapsipalkkiorahoilla ja edullisilla isoilla tonteilla ja toimivalla kyläkoululla.

Tuulivoimala rahoista tulee osa käyttää esim. muutavalle perheelle maksettavalla lapsipalkkioihin. Samoin palkkio jokaisesta alueelle syntyvästä lapsesta.

Koko kunnankin itsenäisyys ja tulevaisuus on kiinni siitä minkä verran väestöä asuu eripuolilla kuntaa ja paljonko syntyy lapsia, jotka luovat tulevaisuutta.

Jotkin kuolemassa olevat kunnat ovat saaneet tämäntyyppisillä keinoilla kunnan uuteen kukoistukseen. Tätä on syytä ajatella Iissäkin. Iillä on pitkähistoria niinkuin Olhavallakin. Nyt on aika luoda uutta tulevaisuutta eikä tukahduttaa sitä.

Sirkka Tuomela

Iin kuntalainen syntysisin Yli-Olhavasta

Kannanotto Olhavan koulun lakkauttamissuunnitelmaan

Sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä hyvinvointialueille, opetus- ja varhaiskasvatuspalveluista tuli kunnille tärkein lakisääteisesti tuotettava palvelu ja samalla yksi suurimmista menoeristä. Toisaalta, juuri sivistyspalvelut ovat juuri niitä tekijöitä, joita ihmiset arvottavat miettiessään muuttamista kuntaan. Kouluverkkoselvitysten tekeminen lähtee usein talous- ja oppilaslukuperusteista. On kuitenkin muistettava, että lainsäätäjät on arvottanut näitäkin korkeammalle lapsen edun, joka on kirjattu muun muassa perusopetuslakiin, lastensuojelulakiin ja YK:n lasten oikeuksien sopimukseen. Lapsen etu on aina ensisijainen suunniteltaessa kouluverkkoa, mutta valitettavasti myös Iissä tämä tuntuu unohtuneen.

Miten Olhavan koulun lakkauttamisprosessissa on otettu huomioon lapsen edun ensisijaisuus?

Iin kunnan järjestämässä tiedotustilaisuudessa 19.4.2023 esiteltiin Olhavan koulun lakkauttamisen perusteita ja lähtökohtaisesti niitä tuotiin esille kaksi: taloudellinen säästö ja oppilasmäärän lasku. Tarpeetonta lienee sanoa, että lapsen etu ei tullut esille kunnan puheenvuorossa.

Taloudelliseksi perusteluksi esiteltiin noin 137 000 euron vuosisäästöä, mikä ei vielä sisältänyt kiinteistöhoitokuluja. Verrattuna Iin kunnan vuosibudjettiin tämänkaltaisen säästö on lähinnä marginaalista ja syntynyt säästö hävitään elinvoimapuolella jatkossakin. On huomioitava myös, että verrattuna kunnanvaltuutetuille vuonna 2021 esitettyihin lukuihin, esimerkiksi opetuspalveluiden henkilöstökulujen säästöt esitettiin tuolloin yli 85 000 euroa suurempana kuin tämänkertaisissa laskelmissa. Kuljetuskustannukset nousivat yli kaksikertaisiksi aiemmin esitettyyn verrattuna.

Taloudelliset säästöt jäävät käytännössä saamatta. Olhavan koulun lakkauttamispäätöksen jälkeen Olhavan kylältä on muuttanut pois 5 perhettä mukanaan kaksi yritystä. Iin kunta on menettänyt näistä saatavat verotulot ja valtionosuudet. Laskennallisesti yksi perhe tuo kunnan kassaan vuositalolla noin 20 000 euroa. Näin ollen vuosituloista on jo nyt menetetty 100 000 euroa. Yritysten myötä ollaan jo esitettyjen säästöjen tasolla ja huomioiden kuljetuskustannusten nousu, jäädään säästöjen suhteen tappiolle.

Miten laskelmissa on otettu huomioon poismuuttaneiden perheiden ja menetettyjen yritysten aiheuttamat tappiot?

Todetaan siis, ettei taloudelliselta kantilta voi perustella Olhavan koulun lakkauttamista. Toisena perusteena mainittiin oppilasmäärien lasku. Ensi lukuvuonna Olhavan koulussa olisi esikoululaiset mukaan luettuna 18 lasta ja kuudesluokkalaisten mukaan lukien 22 lasta. Jostain syystä esikoululaisia ei muisteta ottaa laskelmissa huomioon, vaikka he viettävät päivänsä suurimmaksi osaksi koulussa yhdysluokassa 1–2-luokkalaisten kanssa. Sinällään tutkimustiedon valossa yhdysluokkapedagogiikka toimii erinomaisesti pienessä koulussa myös esikoululaisille. Yhdysluokkapedagogiikkaa on tarpeettomasti aiemmin moitittu, ja yhdysluokat tuntuivat olevan ainakin osalle valtuutetuista yksi syy siihen, miksi lasten olisi parempi opiskella Kuivaniemen koululla Olhavan koulun sijaan. On kuitenkin huomioitava, että ensi syksystä Kuivaniemen koulullakin kaikki luokkajärjestelmät ovat yhdysluokkia. Ei ole olemassa tutkimusnäyttöä siitä, että Olhavan koulun kokoisessa koulussa yhdysluokkapedagogiikka olisi huonompaa kuin Kuivaniemen koulun kokoisessa koulussa. Opettaja voi kokea kolmen ikäluokan (3–5-luokat) opettamisen haasteellisena.

Tähänkin on olemassa ratkaisuja esimerkiksi hyödyntämällä muiden koulujen opettajaresurssia Olhavan koululaisille etäopetuksena osassa aineista. Samoin tulisi selkeästi halvemmaksi kuljettaa vain osaa oppilaista esimerkiksi kerran viikossa Olhavasta vaikkapa Kuivaniemen koululle opiskelemaan tiettyjä aineita yhdessä kuivaniemeläisten oppilaiden kanssa. Mikä olisi parempaa teknologian käyttöä ja koulujen välistä yhteistyötä? Ratkaisuja löytyy, kun niitä rohkeasti ja ennakkoluulottomasti etsitään.

Mihin perustuu 30 oppilaan raja tarkasteltaessa kouluverkkoa? Miksei tarkastelussa oteta huomioon maantieteellisiä seikkoja, joilla on ilmiselvä vaikutus lasten koulumatkaan ja alueen elinvoimaisuuteen? Jos muiden koulujen kohdalla oppilasmääriin lasketaan myös kuudesluokkalaiset, niin miksi Olhavan koulun kohdalla heitä ei lasketa oppilasmäärään? Ei ole olemassa oppilaslukua, jolla koulu eli olisi elinvoimainen.

Mitä lapsen etuun tulee, on kunnan arvioitava kouluverkkomuutosten vaikutukset lapsen elämään huolellisesti ja eri vaihtoehtojen kannalta. Lapsivaikutusten arvioinnissa tulee miettiä muutosten vaikutukset lasten psyykkiseen, sosiaaliseen, taloudelliseen, fyysiseen ja terveydelliseen hyvinvointiin. Lääketieteellisestä näkökulmasta ylipitkät koulumatkat ovat tutkimusten mukaan yhteydessä muun muassa lihavuuteen, huonompaan fyysiseen terveyteen, lyhentyneisiin yöuniin, huonompiin oppimistuloksiin ja matalampaan koulutustasoon. Yli-Olhavasta koulumatka Kuivaniemen koululle kestää 1,5 tuntia aamuisin ja noin 1 tunnin iltapäivisin. Näin ollen pienen koululaisten koulupäivän pituus on sama kuin aikuisen työpäivän. On huomattava, että aikuisten kohdalla työvoimaviranomaiset linjaavat osa-aikaisen työssäkäynnin työmatkajaksiksi alle 2 tuntia päivässä. Jos työmatkaan käytetty aika vuorokaudessa ylittää 2 tuntia, ei tarjottua työtä ole pakko ottaa vastaan. Lapsille moista vaihtoehtoa ei anneta, vaan silmiä räpäyttämättä laitetaan esikouluikäisistä eli 5-vuotiaista lähtien lapset taksiin 2,5 tunnin ajaksi joka päivä. Osa-aikainen aikuinenhan työskentelee vain muutamana päivänä viikossa, mutta lapsi käy koulua päivittäin.

Miten pidentyneen koulumatkan vaikutukset on otettu huomioon lapsivaikutusten arvioinnissa? Onko tutustuttu tutkimustietoon tai pyydetty asiantuntijoiden lausuntoja?

Koulumatka Yli-Olhavasta alkaisi siis noin klo 7:30, jolloin taksi kuljettaa 12 kilometrin matkan Olhavan koululle ja koontipaikalla Olhavassa taksi on klo 08 tienoilla. Koontipaikalla lapset odottavat ulkona säällä kuin säällä, pakkasilla, paahteessa, kaatosateessa ilman suojaa 20-30 minuutin ajan. Yksi taksi odottaa koontipaikalla ja kuski istuu tyhjäkäynnillä käyvän taksin sisällä "valvomassa" lapsia. Kuivaniemelle taksi lähtee noin klo 8:30 ja koulupäivä alkaa klo 09. Paluumatkan täytyy sujua joutuisammin, jolloin matkaan kuluu "ainoastaan" tunnin verran, muutoinhan lakisääteinen 2,5 tuntia päivässä ylittyisi. On selvää, että kuluneen talven erittäin liukkailla ajokeleillä matkaan on kulunut tätäkin pidempi aika. Se, että lapset eivät ehdi käydä koulun päätyttyä Kuivaniemellä edes vessassa ilman että taksi ehtii lähteä, kuvastaa hyvin sitä, miten kuljetuskustannuksissa yritetään säästää reittien optimoinnilla. Poikalapset joutuvat käymään tarpeillaan koontipaikalla Olhavassa lyhtypylvään juurella, tyttölasten kohtalosta ei ole tietoa. Lapsen koulumatkan ajallista pituutta ei siis voi katsoa karttasovelluksesta. Kuljetusten optimoinnin vuoksi taksi kiertää samalla kierroksella kaikki kylän lapset kyytiin ja matka-aika on täten huomattavasti pidempi kuin henkilöautolla suorinta reittiä ajaessa. Olhavan koulun ollessa toiminnassa, taksi oli koululla noin klo 08, jolloin koulu myös alkoi. Turhaa odottelua ei syntynyt.

On selvää, että erityisesti pienten lasten kohdalla näin massiivisesti venyvät päivät vaarantavat heidän psyykkisen, sosiaalisen ja fyysisen terveytensä. Ei pieni lapsi jaksakaan enää taksimatkojen ja läksyjen teon jälkeen nähdä kavereitaan tai käydä harrastuksissa. Talvisaikaan pilkkopimeässä taksissa täysissä toppavarusteissa istuessa ei todellakaan pelailla kännykällä tai seurustella kavereiden kanssa, puhumattakaan läksyjen teosta. Perheiden arki käy kohtuuttoman raskaaksi. Mikäli mukana on kaksivuotista esikoulua käyviä lapsia (joille kunnan on järjestettävä kotoa kuljetus esikouluun), on näillä nuorimmillaan 4-vuotiailla lapsilla oltava asianmukaiset turvaistuimet.

Kuuluuko lasten valvonta koontipaikalla taksikuskien työnkuvaan? Miksei lapsille ole edes koontipaikalla vessassa käynnin mahdollisuutta tai sään suojaa? Miten koulukuljetusten suunnittelussa on otettu

huomioon lapsen etu?

Harvaan asutun alueen kyläkoulun lakkauttamisen alueellisista vaikutuksista on runsaasti tutkimustietoa. Tuoreimpana näistä on kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen viimesykyinen raportti ”Maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen kouluverkon muutoksissa ja muutosten vaikutukset alueiden elinvoimaan”. Tutkimukset osoittavat, että erityisesti harvaan asutuilla alueilla lähikoulun lakkauttamisella on kaikkein suurin poismuuttoa lisäävä vaikutus. Muuttoliike keskittyy eniten alle 15-vuotiaisiin sekä 25–49-vuotiaisiin. Siis lapsiperheet lähtevät. Tämä on Olhavassakin nähty. On aivan eri asia lakkauttaa koulu alueelta, jossa seuraava lähikoulu on muutaman kilometrin päässä. Tutkimusnäyttökin osoittaa, että tuolloin vaikutus väestönkehitykseen ei ole niin suuri. Sen sijaan alueelta, jossa ”lähikouluksi” nimetään useiden kymmenien kilometrien päässä oleva koulu, vaikutus on katastrofaalinen. Valitettavasti vaikutukset eivät rajoitu vain paikallisesti vaan ulottuvat myös Kuivaniemen alueelle. Sielläkin lapsiperheet tekevät omat johtopäätöksensä kunnan lapsipolitiikasta ja toisaalta koulu menettää oppilaansa.

Miten väestölukua vähentävä päätös sopii lin kuntastrategian lupaukseen kylien kehittämisestä ja väestönkasvusta (lupaus 1 ja 9)?

Lapsivaikutusten arvioinnin lopputuloksena tulee esitellä päätöksen vaikutukset lapsiin; ne ovat positiivisia, negatiivisia tai vaikutuksia ei ollut. Lopputuloksena tulee olla, etteivät lasten elinolosuhteet heikkene päätöksen myötä. Lapsia tulee myös kohdella tasa-arvoisesti kunnan eri osissa. On aivan selvää, että erityisesti pienimpien lasten kohdalla lähikoulun lakkauttaminen aiheuttaa heille kohtuutonta haittaa. Yksi vaihtoehto toki voi olla avata Olhavan koulu 0–4- luokka-asteille, jolloin taattaisiin pienimmille lapsille aito lähikoulu aiheuttamatta kohtuutonta haittaa alueellisesti. Mikäli arvioinnin lopputuloksena on, että lasten elinolosuhteet heikkenevät päätöksen myötä, niin tuollaista päätöstä ei lain mukaan saa tehdä.

Mikä oli lopputulos lapsivaikutusten arvioinnissa: negatiivinen, positiivinen vai neutraali?

Olhavan koulun oppilasmäärän romahtaminen vuoden 2021 päätöksen jälkeen ei ole alueella asuvien perheiden tai paikallisten toimijoiden syytä, vaan on suora seuraus huonosta päätöksenteosta. Viime syksyn aikana ensimmäisessä muuttoaallossa ovat lähteneet perheet, joilla on kouluikäisiä lapsia. Seuraavassa aallossa tulevat lähtemään päiväkotikäisten lasten perheet. Näillä lapsilla on vielä erinomaisesti toimiva lähipalvelu Tenavatupa. Lasten tullessa kouluikänsä käy perheiden arki raskaaksi koulun ollessa liian kaukana, ja hekin joutuvat tekemään raskaan päätöksen poismuuttamisesta. Loppujen lopuksi, vanhemmat ajattelevat kuitenkin aina lasten parasta. Nyt olisi kuntapäättäjien aika tehdä samoin.

Yli-Olhavassa 26.4.2023

Pekka Ylitalo ja Annika Ylitalo

Kannanotto Olhavan koulun lakkauttamisesityksestä

Johdanto

Iin kunnan opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on esittänyt Olhavan koulun lakkauttamista. Esitys on erittäin ristiriidassa oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa sekä Iin kunnan elinkeino-ohjelmaa eikä kuntastrategiaa tarkasteltaessa. Olhavan koulun lakkauttamisehdotus ei tue kunnan elinkeino-ohjelmaa eikä kuntastrategiaa eikä lupauksia, joiden tavoitteena on muun muassa vahvistaa kunnan vetovoimaa, luoda työpaikkoja ja mahdollistaa alueen erityispiirteistä ja voimavaroista kumpuavat palvelut. Yksi tärkeimpänä tavoitteena on ihmisten ja asukkaiden tasapuolinen hyvinvointi, jota tuetaan kunnan puolelta

päätöksenteolla. Tässä koulun lakkauttamisessa on nimenomaan kyse ensisijaisesti lasten hyvinvoinnista, joka heijastuu perheiden arkeen, toimintakykyyn ja elinolo-oloihin sekä asuinpaikkakunnan valintoihin. Olen asukkaana ja kolmen lapsen äitinä huolissani ja haluan siksi tuoda ilmi ja painottaa seuraavia asioita:

Olhavan koulun toiminnan siirtymisen vaikutus perheeseemme

Kirjoitan tämän kannanoton äitinä ja Yli-Olhavassa asuvana henkilönä. Perheeseemme kuuluu kolme alakouluikäistä lasta ja syksyllä syntyy neljäs lapsi. Meidän kohdallamme opetuksen siirtyminen lähikouluksi merkittyy Kuivaniemen peruskouluun syksyllä 2022 on aiheuttanut arjen merkittävää heikentymistä ja huonontumista. Pidentyneet koulumatkat, kavereiden vaihtuminen, kiusatuksi joutumista, väsymiset. Tässä vain osa haasteista, mitkä ovat tulleet koulun toiminnan keskeytymisen jälkeen. Viime syksyn ja tämän kevään aikana olen joutunut selvittämään kiusaamistapauksia enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Olhavan koululla lapseni ollessa kiusaamistapauksia ei ollut yhtään. Lapseni on nyt keväällä tullut koulusta kotiin ja sanonut, että miksi Olhavan koulua ei ole, nykyisessä koulussa tunnen oloni ulkopuoliseksi. Tiedän omasta kokemuksesta, että tämä varmasti on yleistä muualta kouluun taksilla tulevien kohdalla. Koska lapset eivät kuulu ns. "kylän lapsiin", jolloin heitä myös herkemmin kiusataan ja jätetään kaveriporukoiden ulkopuolelle. Kyllä tällainen vanhempana pistää miettimään ja laittamaan asioita tärkeysjärjestykseen. Kun oma lapsi itkee ja toivoo olevansa jossain muualla koulussa. Tämä saa myös erittäin huolestuneena miettimään tulevaa syksyä, jolloin perheessämme esikoululaisen olisi määrä lähteä esikouluun. Matka on pitkä ja kun isosisarukset ovat jo tyytymättömiä tämänhetkiseen tilanteeseen.

Mietittäessä tärkeysjärjestystä. Mikä se sitten on. Tietenkin etusijalle menee lasten hyvinvointi. Aikuinen osaa ja pystyy käsittelemään asioita, mutta lapset ja nuoret eivät. He opettelevat vasta tähän maailmaan ja elämään. Ja mitä meidän aikuisten tulee tehdä. Tukea tätä tärkeää kehitystä. Tukeeko koulun lakkautus kehitystä. Perheemme selkeä vastaus on, että ei tue. Mikäli koulupaikan taas vaihtaisi oma-aloitteisesti toisaalle, joutuisimme itse 2 kuljettamaan lapset, mikä vaikeuttaisi arjen täysin mahdottomaksi. Lapsemme ovat selkeästi ilmaisseet haluavansa olla Olhavassa koulussa.

Mikä tulevaisuutemme on, jos lapset ovat jo alakouluikäisinä huonosti voivia koulun ja siitä johtuvien ilmiöiden takia. Mikäli koulussa ei ole hyvä olla eikä tilanne muuksi muutu, ei sinne voi jäädä. Vaan edessä on väistämättä muutto. Ja koska Iin kunnan maine ja näytöt asioiden hoitamisessa eivät ole vahvat, muutto kohdistuisi erittäin todennäköisesti eri paikkakunnalle. Ja jokainen voi päätellä mitä jokaisen ihmisen poismuutto kunnasta tarkoittaa rahallisesti. Moni varmasti ajattelee, että no eihän sieltä maalta kuitenkaan muuta kuin muutama. Että kyllähän keskuksien vetovoima vetää edelleen. Totta sekin, mutta niin on myös vetovoimaa Olhavassakin. Merenrannalla, keskellä Oulua ja Kemiä. Muutoista huolimatta. Mutta kuinka kauan, mikäli kunta ei turvaa meidän olhavalaisien peruspalvelua.

Mitä koulun lakkauttamisen säästö on verrattuna menetyksiin. On niin monta asiaa missä menty tässä asiassa vikaan. Meitä ei ole ole kuultu tässä lakkauttamisasiassa kuin vasta nyt liian myöhään. Onko siitäkään kukaan ottanut vastuuta ja pahoiteltu asiaa. Ei ole. Eikä pahoitteluilla ole enää mitään merkitystä, koska asiat ovat hoidettu täysin välinpitämättömästi alusta asti väärin. Johtotuloksena on, että Olhavan koulun lakkauttamisprosessissa ei ole tarpeeksi kuultu ja huomioitu lapsia ja vanhempia.

Olhavan alueen huomioiminen

Olhavan alueelle on tehty vuosien aikana merkittäviä muutospäätöksiä tuulivoiman takia. Alueelle on rakennettu isoille alueille kymmeniä tuulivoimamylyjä ja Yli-Olhavan alueelle ollaan parhaillaan rakentamassa iso tuulivoimapuisto. Tämä väkisinikin vaikuttaa rakennusinfraan Olhavan alueella. Olemme asukkaina joutuneet ottamaan vastaan nämä kunnassa tehtyjen päätösten muutokset asuinalueellemme. Kunta on saanut ja saa merkittäviä taloudellisia hyötyjä näistä. Olemmeko me asukkaina hyötäneet näistä uudistuksista. Meiltä on vain viety.

Iin kuntastrategiassa ja kunnan elinkeino-ohjelmassa on linjattu elinvoimaisuuden lisäämisessä. Päätöksen teossa tulisi muistaa myös näitä linjauksia, jotka eivät ole koulun toiminnan keskeyttämisessä toteutuneet. Useita perheitä on koulun toiminnan keskeyttämisen jälkeen muuttaneet alueelta pois. Kunnassa tulisi ymmärtää se, että kaikki eivät voi eivätkä halua asua kuntakeskuksissa tai niiden lähetyillä. Tämä on monella yhteydessä hyvinvointiin. Maailmassa on nykyisin valloillaan, että kaikki saavat olla juuri sellaisia kuin ovat. Tukemalla meitä kuntakeskusten ulkopuolella asuvia, tuetaan samalla kunnan imagoa ja ekologisuutta. Tukeminen tässä yhteydessä tarkoittaa Olhavan pienten lasten koulun säilyttämistä. Kunnan tulisi nähdä kuntakeskuksen ulkopuoliset alueet vahvuutena ja voimavarana, joista kunta saa elinvoimansa. Meitä nuoria asuu ja haluaa asua jatkossakin kuntakeskusten ulkopuolella. Luonnossa on ihmisen hyvä hengittää. Olhavan alueella on potentiaalia, jos se vain halutaan nähdä ja tehdä oikeita ratkaisuja.

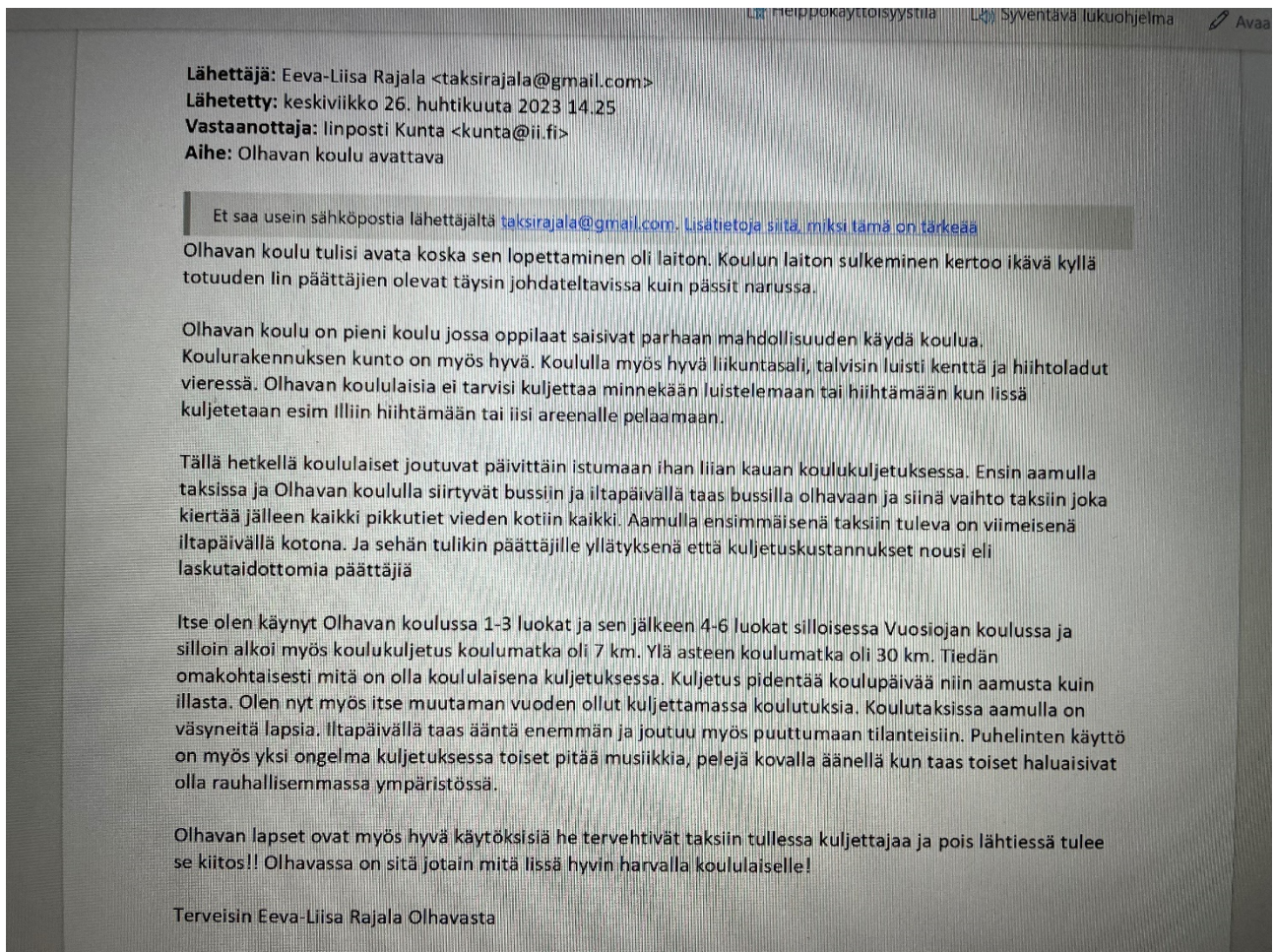
Pienten lasten sieto- ja kantokyky on myös pienin. Pienten lasten koulun säilyttäminen Olhavassa on ensisijaisen tärkeää. Olhavassa on ensi syksynä esimerkiksi aloittamassa monta esikouluikäistä pientä lasta, joille on tärkeää arjen säilyminen sujuvana ja mukavana, elämisen arvoisena.

Vetoan, että edellä mainitsemat epäkohdat otetaan huomioon ennen lopullista päätöstä.

Yli-Olhavassa 26.4.2023

Marita Saarela

Marita.saarela@outlook.com

Lähettilä: Eeva-Liisa Rajala <taksirajala@gmail.com>
Lähetetty: keskiviikko 26. huhtikuuta 2023 14.25
Vastaanottaja: Linposti Kunta <kunta@ii.fi>
Aihe: Olhavan koulu avattava

Et saa usein sähköpostia lähettilältä taksirajala@gmail.com. Lisätietoja siitä, miksi tämä on tärkeää

Olhavan koulu tulisi avata koska sen lopettaminen oli laiton. Koulun laitton sulkeminen kertoo ikävä kyllä totuuden lin päätäjien olevat täysin johdateltavissa kuin pässit narussa.

Olhavan koulu on pieni koulu jossa oppilaat saivat parhaan mahdollisuuden käydä koulua. Koulurakennuksen kunto on myös hyvä. Koululla myös hyvä liikuntasali, talvisin luisti kenttä ja hiihtoladut vieressä. Olhavan koululaisia ei tarvitsi kuljettaa minnekään luistelemaan tai hiihtämään kun lissä kuljetetaan esim Iliin hiihtämään tai Iisi areenalle pelaamaan.

Tällä hetkellä koululaiset joutuvat päivittäin istumaan ihan liian kauan koulukuljetuksessa. Ensimmäisellä aamulla taksissa ja Olhavan koululla siirtyvät bussiin ja iltapäivällä taas bussilla olhavaan ja siinä vaihto taksiin joka kiertää jälleen kaikki pikkutiet vieden kotiin kaikki. Aamulla ensimmäisenä taksiin tuleva on viimeisenä iltapäivällä kotona. Ja sehän tulikin päätäjille yllätyksenä että kuljetuskustannukset nousi eli laskutaidottomia päättäjiä

Itse olen käynyt Olhavan koulussa 1-3 luokat ja sen jälkeen 4-6 luokat silloisessa Vuosiojan koulussa ja silloin alkoi myös koulukuljetus koulumatka oli 7 km. Yläasteen koulumatka oli 30 km. Tiedän omakohtaisesti mitä on olla koululaisena kuljetuksessa. Kuljetus pidetään koulupäivää niin aamusta kuin illasta. Olen nyt myös itse muutaman vuoden ollut kuljettamassa koulutuksia. Koulutaksissa aamulla on väsyneitä lapsia. Iltapäivällä taas ääntä enemmän ja joutuu myös puuttumaan tilanteisiin. Puhelinten käyttö on myös yksi ongelma kuljetuksessa toiset pitää musiikkia, pelejä kovalla äänellä kun taas toiset haluaisivat olla rauhallisemmassa ympäristössä.

Olhavan lapset ovat myös hyvä käyttökisä he tervehtivät taksiin tullessa kuljettajaa ja pois lähtiessä tulee se kiitos!! Olhavassa on sitä jotain mitä lissä hyvin harvalla koululaiselle!

Terveisin Eeva-Liisa Rajala Olhavasta

Lähettilä: Sanni H <sannihoyhtya@gmail.com> Lähetyt: keskiviikko 26. huhtikuuta 2023 16.43
Vastanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi> Aihe: Olhavan koulu, kannanotto.

Heippa! Haluan vielä tuoda esille tulevaisuutta.

Olemme risteyksessä. Meillä on kaksi vaihtoehtoa.

Vaihtoehto 1:

-> Koulu pidetään avoinna ja aloitetaan kehittäminen

->> Uudet rivitalot, pihaan leikkipuisto. Seljänperän kaavoitus TOTEUTUKSEEN!. Hyvää mainostusta ja oppilasmäärä nousuun. Pidetään kylänraitti siistinä =ohikulkijat kiinnittävät huomion. Pysytään ilmastoystävällisenä.

Vaihtoehto 2:

-> Koulu suljetaan, lapsimäärä laskee rajusti pohjois-iissä, ihmiset muuttavat pois kunnastamme ja kylä autioituu. Kylä ryvetyy, antaa sotkuisen kuvan kunnastamme ohikulkijoille, emmekä ole enää ilmasto, lapsi tai edes kyläystävällinen kunta.

Päätös on teidän. Kannattaa miettiä tarkkaan. Meistä on vaikka mihin! Tarvitsemme vain yhteistyötä ja pitkiä päätöksiä.

Terveisin Sanni Höyhtyä

Lähettilä: erkki.lahdenpera@pp.inet.fi <erkki.lahdenpera@pp.inet.fi> Lähetyt: keskiviikko 26. huhtikuuta 2023 14.58 Vastanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi> Aihe: Kannanotto Olhavan koulun säilyttämisen puolesta.

Onko Olhavalaiset jätetty kuntastrategian lupauksen ulkopuolelle?

Ikäväkseni olen huomannut, että Iin kunta tekee kaikkensa poistaakseen loputkin järjestämänsä palvelunsa Olhavasta.

Olhavan koululla kuulemistilaisuudessa 19.4 käytyjen keskustelujen perusteella jäi vaikutelma, että koulun oppilaiden tarkalla lukumäärällä tai koulun lakkauttamisesta syntyvillä pienillä säästöillä ei ole enää suurta merkitystä lakkautuspäätöksen tekemisen kannalta.

Olhavalaisena koen että edes osa alueen verotuloista olisi käytettävä paikallisesti siten, että ne hyödyttävät asukkaita ja erityisesti lapsiperheitä jotka ylläpitävät alueen elinvoimaa.

Olhavan koulun säilyttäminen opetuskäytössä on tähän täydellinen vaihtoehto ja tukee vielä alueen elinvoimaisena säilymistä.

Erkki Lahdenperä
Olhava

Lähettilä: tanja.seppanen@wippies.com <tanja.seppanen@wippies.com> Lähetyt: keskiviikko 26. huhtikuuta 2023 9.12 Vastanottaja: Iinposti kirjaamo <kirjaamo@ii.fi> Aihe: Olhava

Nykyinen haminan ekaluokkalainen, entinen Olhavan eskarit haluaa sanoa oman mielipiteensä koska häntä ei arvioinnissa kuultu.

"Olhavassa oli parasta lyhyempi koulumatka. Pääsi taksilla kotoa kouluun ja koulun jälkeen suoraan takaisin kotiin. Taidekoulusta tykkäsin!

Koulussa oli paljon kavereita kaikilta luokka-asteilta. Luokka oli hyvä ja tykkäsin kun kuuli välillä isompien oppiaineita samalla. Etenkin ympäriä ja matikkaa. Välitunnilla oli paljon tilaa leikkiä kavereiden kanssa eikä ikinä tarvinnut olla yksin niinkuin nyt. Super iso pulkkamäki pihassa talvella ja metsäpolut, luistelukenttä oli hyvä. Olhavassa ei ollut mitään mistä en tykännyt. Paitsi hiihtämisestä en tykkää.

Haminan koulu on ok. Luokka on tosi iso, äänekäs ja koulussa on vain yksi kaveri. Välitunneilla on liikaa oppilaita ja hälyä. Olen yksin tai kaverin kans jos se on koulussa. Harrastuksia on paljon, se on kiva!

Koulupäivät on liian pitkät. Joudutaan odottelemaan koulupäivisin äiti Oulusta töistä, koulupäivät vähintään 9h/päivä. On ollut kiusaamista, aikuinen mies on meitä seurannut jalan ja autolla mikä oli pelottavaa.

KEHITETÄÄNKÖ VAI EIKÖ KEHITETÄ?

On totta, että syntyvyys on ollut valtakunnallisesti laskussa jo jonkin aikaa ja siitä johtuen oppilasmäärät laskeneet useissa kouluissa ympäri maan. MUTTA lapsia edelleen syntyy ja ihmisiä muuttaa. Ei oppilasongelmaa ratkaista vähentämällä perheiden vaihtoehtoja ja vaikeuttamalla arkea ja siten laskemalla kunnan houkuttelevuutta vaan panostamalla lapsiperheiden palveluihin, jotka houkuttelevat muuttajia kauempaakin. Tämä koskee niin kuntakeskustaa kuin sivukylä. Toisille kuntakeskuksen palvelut ovat ratkaiseva tekijä asuinpaikan valinnassa, on kuitenkin lisääntyvässä määrin meitä, jotka emme kaipaa katuvaloja, pyöräteitä, rakennettuja liikuntapaikkoja tai muita vapaa-ajanpalveluita vaan arvostamme luontoa, omaa rauhaa, hiljaisuutta ja mahdollistamme usein itse omat harrastuksemme pihassa tai talkoovoimin. AINOAT palvelut, jotka haluamme ovat päiväkotia ja koulu. Nämä vähäiset palvelut ovat ne tekijät, jotka mahdollistavat lapsiperheiden asumisen maaseudulla. Ja lapsiperheitä jos mitä lin kunta tässä taloudellisessa tilanteessa kipeästi tarvitsee sekä keskustaan että maaseudulle. Valitettavasti kunnan omat päätökset ovat heikentäneet kunnan taloutta entisestään ja tulevat heikentämään jatkossakin jos sama linja pidetään. Vaikeassa taloustilanteessa ei ole järkevää leikata niistä lakisääteisistä peruspalveluista, jotka pitävät asukkaat kunnassa. "Kunnan tasolla peruskoulun, kuten muunkin koulutuksen ja kasvatuksen, pitää olla prioriteetti myös kunnan rahojen jaossa. Perusopetukseen sijoitetut resurssit ovat investointeja, jotka maksavat itsensä takaisin tulevaisuudessa." Jaakko Salo, erityisasiantuntija OAJ

Joissakin kunnissa on jo ymmärretty kyläkoulujen merkitys maaseudun elinvoimalle ja kunnan asukasluvun kasvulle. Näissä kunnissa menee yhä paremmin. Myös lissä olisi syytä pohtia kyläkoulujen merkitystä, myös muiden kuin kuntakeskuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien, kunnan elinvoimaan. Tutkimusten mukaan koulujen lakkauttamiset eivät tuo säästöjä vaan lisäävät menoja. Samoin on todettu, että oppimistulokset ovat huonompia niillä alueilla, joilta puuttuu todellinen lähikoulu.

Perusteluiksi Olhavan koulun lakkauttamisessa on annettu mm. kunnan talous, pedagogiset perustelut, kouluverkon tasapuolisuus henkilökunnan näkökulmasta ja Kuivaniemen koulun oppilasmäärä. Tästä listasta puuttuu se tärkein: lapsen etu. Pedagogisilla syillä sitä voidaan perustella mutta heikosti. Opetuksen monipuolisuus on näistä ainoa, mutta ei riittävä perustelu. Kouluverkon tasapuolisuus henkilökunnan näkökulmasta ei millään perusteluilla voi olla syy koulun lakkauttamiseen vaan tulee ratkaista muilla keinoilla. Kuivaniemen koulun oppilasmäärä ja Kuivaniemen koulun kohtalo ei myöskään voi olla olhavalalaisten lasten harteilla. Olhava on oma erillinen kylänsä, ei Kuivaniemen jatke. Kuivaniemen tulee kehittää itse itseään tai yhteistyössä Olhavan kanssa, mutta ei Olhavan kustannuksella. Ja kuten on jo todettu, Olhavan koulun lakkauttaminen on Kuivaniemen koulun tekohengittämistä muutamaksi vuodeksi,

mutta ei kestävä ratkaisu.

Mitä opetuksen monipuolisuus käytännössä tarkalleen tarkoittaa? Millä tavoilla opetus on Kuivaniemessä monipuolisempaa kuin Olhavan koulussa? Pedagogisiin perusteluihin mainittiin opettajan yhteen oppilaaseen käyttämä aika. Kuinka paljon painoarvoa tälle on asetettu? Ne minuutit eivät käsitykseni mukaan voi olla pitkälle kolmatta tuntia kestävän koulumatkan arvoisia. Onko laskettu kuinka paljon aikaa opettajalla olisi yhtä oppilasta kohti käytettävissä? Oppilaat kuitenkin siirtyisivät Kuivaniemessä suurempaan kahden luokan yhdysluokkaan kuin Olhavan kolmen luokan yhdysluokka olisi. Lisääntyisikö aika vai peräti vähenesi?

Opetuksen monipuolisuus ei edellytä koulujen yhdistämistä eikä edes takaa sitä, sillä opetuksen monipuolisuus riippuu koulun toimintakulttuurista ja työtavoista sekä opettajasta itsestään, ei niinkään opettajien lukumäärästä. Onko Olhavan koulun opetuksen tasossa ja monipuolisuudessa ollut puutteita, joiden vuoksi koulujen yhdistäminen katsotaan lapsen edun mukaiseksi? Ovatko edut suurempia kuin haitat?

Kunnan toiminnan aiheuttaman perheiden poismuuton vuoksi Olhavan koulun oppilastilanne romahti. Tilanne voidaan vielä korjata. Oppilastilanne ei myöskään ole niin toivoton kuin kunnan laskelmat ja ennusteet näyttävät. Olhava on myös kiinnostanut useampaa perhettä vuoden aikana, mutta koska koulua ei ole, eivät perheetkään ole tulleet. Tätäkään ei todennäköisesti osattu huomioida päätöksiä tehdessä. Kuten ei perheiden poismuuttamistakaan. Alueelle on muuttanut viime vuosina paljon nuoria perheitä, joissa on tulevia pieniä koululaisia. Vaarana kuitenkin on, että nämäkin perheet äänestävät jaloillaan, jos perusarki tehdään kunnan toimesta liian vaikeaksi.

Entä sitten kunnan talous lakkauttamisen perusteluna. Lakkauttamisesta saatu säästö= yhden tavallisen omakotitalon hinta. Enintään. Eivätkö lapsemme ole kunnalle edes tämän arvoisia? Pieni summa kunnan taloudessa, jota tuijottamalla kunta tulee menettämään paljon enemmän jos lakkauttaa koulun. Summan voisi ajatella olevan myös pieni panostus tulevaisuuteen ja elinvoiman lisäämiseen. Huomautuksena myös, että säästöihin oli laskettu mm. laaja-alaisen erityisopettajan tarve, joka ei katoa siirtämällä sitä tarvitsevat oppilaat toiseen kouluun.

Mitä tulee pedagogisiin perusteluihin uskon, että löytyy useita sellaisia keinoja, jotka eivät edellytä lakkauttamista ja jotka lisääisivät koulujen ja kylien yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä ja siten alueen ja koko lin vetovoimaa. Monipuolisuutta voidaan lisätä mm. tekemällä opettajavaihtoja koulujen kesken, etäopetuksella, yhdistämällä kahden koulun oppilaat tiettyjen oppiaineiden tunneille. Mm. näillä ja monilla muillakin tavoilla saadaan opetusta monipuolisemmaksi, lisättyä koulujen yhteistyötä, vähentämällä kuljetustarvetta ja oppilaat tutustuisivat toisiinsa ja voisivat luoda ystävyyssuhteita. Oppilasmäärää voidaan lisätä selvittämällä keskustan koulujen oppilaiden halukkuutta siirtyä Olhavan kouluun. Pienet ryhmät, yhteisöllisyys, selkeä koulurakennus, vähemmän ärsykeitä ja muutoksia sisältävät päivät ja luonnon läheisyys ovat etu oppilaille, joilla on haasteita isoissa ryhmissä. Innovatiivisuus, missä se on kun sitä tarvitaan?

Kyläkoulukylissä on valtavasti käyttämätöntä potentiaalia, jonka avulla kunnan haluttavuutta ja elinvoimaa voidaan lisätä. Olhavassa on aktiivinen kehittämisyhdistys ja aktiivisia kyläläisiä, jotka mielellään tarttuisivat haasteeseen jos se vain kunnan puolesta mahdollistettaisiin. Olhavasta löytyy tahtotila. Myös muissa sivukylissä on aktiivisia toimijoita ja kehittämistähtoa. Miten on kunnan laita? Miksi kunta ei tule vastaan ja käytä resursseja, jotka sille lähes tulkoon ojennetaan? Pysyvätkö päättäjät kannassaan näköalattomuuttaan vai jääräpäisyyttään? Kummin vain, varmaa on kuitenkin se, että jääräpäisimmät löytyvät kylien asukkaista ja se on kunnalle joko etu tai tappio päätöksestä riippuen.

Edellisessä kuntastrategiassa 2018-2025 oli tavoitteena tarjota lapsille ja nuorille palveluja yli lakimääräisen. Miksi ei ole ensisijaisesti turvattu kaikille lakisääteisiä palveluja kohtuullisen matkan päässä?

Uusimpaan vuoteen 2030 ulottuvaan strategiaan haluttiin mukaan myös lupaus lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämisestä, joka toivottavasti lisätään strategiaa päivittäessä ja lunastetaan niin, että se koskee myös reuna-alueiden lapsia ja nuoria.

Kunnan pohjoisosat on taitavasti unohdettu, silloin kun rahaa jaetaan, mutta kun rahaa on mahdollista saada nousevatkin ne huomattavaan arvoon. Kunta on rakentanut runsaasti tuulivoimaloita Kuivaniemen ja Olhavan alueelle. Haitat kohdistuvat vain ja pelkästään ko. alueille. Miten alueet hyötyvät voimaloista? Saavatko alueet tuulivoimaloiden tuomista tuloista euroakaan? Miten haittoja kompensoidaan? Vastaus on: Ei mitenkään. Onko tämä oikeudenmukaista? Nämä seikat eivät jää kuntalaisilta huomaamatta.

Yli-Olhavalaisena perheenä lasten koulumatkat ja siihen käytetty aika tulevat mahdollisen koulun lakkauttamisen myötä olemaan niin kohtuuttomia, että olemme pohtineet lasten viemistä Yli-Iin kouluun (26 km) tai muuttamista Keminmaahan omalle kotipaikkakunnalleni (lähikoulu 17 km), jossa myös tukiverkkoja huomattavasti paremmin käytettävissä näin ruuhkavuosina. Yksi vaihtoehto olisi myös kuljettaa lapset Iin kouluun, mutta tällä hetkellä se ei tunnu mieluisalta vaihtoehdolta. Entisenä koulukuljetusoppilaana tiedän, että bussissa istuminen ja odottaminen eivät todellakaan ole mukavaa omaa aikaa. Saati, että väsyneenä ja nälkäisenä koulupäivän päätteeksi bussissa pystyisi tekemään läksyjä tai muutamaa järkevää. Päivittäinen 2-2,5 tunnin ruutuaika ei myöskään kuulosta hyvältä vaihtoehdolta. Minä en halua lapsiani istumaan bussiin tunneiksi viikossa ensimmäiseltä luokalta alkaen seuraavan yhdeksän vuoden ajan.

Lisäksi omasta puolestani täytyy todeta, että jos koulu lakkautetaan, ei itsellä ole mielenkiintoa kehittää Olhavaa pelkästään Iin keskustan hyväksi, sillä silloin on tullut selväksi, että sivukylät ei päättäjiä kiinnosta. Uunituore jäsenyys Olhavan seudun kehittämisyhdistyksessä ja omistautunut ideointi Olhavan ja muidenkin sivukyläin kehittämiseksi saa jäädä ja suuntaan mielenkiintoni ja aikana muihin asioihin.

Toivon päättäjien ajattelevan ensisijaisesti lapsen etua ja tekevän ainoan oikean ratkaisun ja avaavan koulun syksyllä 2023. Tässä asiassa lapsen etu on selvästi myös kunnan etu.

KOULU AUKI NIIN KEHITETÄÄN YHDESSÄ KOKO IITÄ.

Yli-Olhava
25.4.2023

Heidi Sandberg

Lähetäjä: Jaakko Pennanen <jaakko.pennanen@microfluidicdx.com>
Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 18.42
Vastaanottaja: Iinpostin Kunta <kunta@ii.fi>
Aihe: Olhavan koulu / kannanotto

Hei!

Otamme kantaa Olhavan koulun jatkamisen puolesta.

Kaikessa on kuitenkin ensisijaisesti kyse arvoista ja siksi haluamme tuoda ilmi Iin kunnan arvot kylien, koulujen, nuorison ja lasten osalta. Kuuluuko Iin arvoihin näiden turvaaminen ja kehittäminen koko kunnan alueella?

Mitä Iin kunta on suunnitellut Olhavan koulun laajennetulle käytölle? Sen sijaan, että koulu lakkautetaan, koululle voisi keksiä lisäfunktoita kouluna toimimisen lisäksi. Koululla voisi järjestää leirikouluja, joissa olisi teemana muun muassa luonto, metsät, joet, meri, kalastus ja metsästys. Näille Olhavan seudulla on erinomaiset olosuhteet niin lännen suuntaan merelle kuin itään Oijärven suunnan kauniisiin metsämaisemiin. Esimerkiksi Iin muilla koululuokilla olisi jokavuotinen leirikouluviikko Olhavan koululla. Erinomainen keino tasa-arvoistaa erilaisissa taloudellisissa asemassa olevien perheiden lasten osallistumista (kustannukset). Olhavan koulun käyttöä voitaisiin laajentaa lisäksi eri ikäluokkiin esimerkiksi muuttamalla koulua monitoimitalon suuntaan. Ikääntyvä väestö otettaisiin huomioon tuomalla koululle vanhusten päivä-/iltatoimintaa, vanhuspalveluita ja koulumummi/-pappatoimintaa. Lisäksi voitaisiin hyödyntää Olhavan erikoista historiaa nostamalla esiin taas Nybyn vanhan lasitehtaan toiminta, lasipajalla, lasia valmistamalla sekä puhaltamalla, tuulimyllykierroksilla sekä tuomalla esiin uuden Seljänperän energiayhteisön alueen energiaomavaraisuutta ja luovaa uuden kehittämistä. Mahtavia vetonauloja omaperäisellä Olhavan alueella.

Olhavan aluetta kuuluu kehittää eteenpäin ja tuoda alueen omaleimaisuutta esille. Esimerkiksi Iin keskustassa on ankeaa ja varsin vetovoimatonta asuinrakentamista, mutta Seljänperän alueen innostava rakentaminen ja uusien energiaratkaisujen kehittäminen ja pilotointi houkuttaa varmasti asukkaiksi lapsiperheitä ja ympäristötietoisia, uutta luovia ihmisiä. Kenties Seljänperän alueen kehittämiseksi voitaisiin järjestää kehittämiskilpailu tai yleinen avoin ideointi ja sen pohjalta / osallistamalla lähdetään rakentamaan uudenlaista, energiaystävällistä aluetta. NykYTEKNIKALLA esimerkiksi ihmisen eritteet kerätään ja niistä voidaan tehdä energiaa. Näin ollen pitkät viemäriinjat ovat turhia, sillä jätteen kerääminen ja jatkojalostus voidaan toteuttaa paikallisesti. Seljänperän kaavoituksen hidastelu on tuonut väistämättä mieleen, että sillä on estetty uusien lapsiperheiden muuttaminen Olhavaan, ennenkuin koulu saadaan lopetettua.

Olhavan vetovoimatekijäksi pitää myös kehkeytyä Oulu-Kemi -välin tie. Olhava on tasan tarkkaan Kemin ja Oulun puolivälissä. Voidaan jopa argumentoida, että Olhava on kaiken keskellä ja keskipisteenä toimii loistavalla sijainnillaan Olhavan koulu. Tämä kallis tieinvestointi on helpottanut ja nopeuttanut kulkemista suuresti. Olhavan koulu on sijainniltaan todella keskeisellä ja helposti saavutettavalla paikalla. Jospa vielä Iin kunnasta löytyy pontta ja puhtia, niin vieressä kulkee jo valmiiksi mainio junarata. Muutaman junavuoron lisääminen Olhavaan toisi paikalle ihmisiä, joilla ei ole halua tai mahdollisuutta omaan autoon.

Tällaisia ajatuksia ja ideoita käyttöönnne ja jatkojalostettavaksi. Olhava on täynnä mahdollisuuksia, kunhan vain osaa kääntää mielen ja ajatuksen positiiviseksi sen sijaan, että tyytyy helppoihin ja masentaviin ratkaisuihin, joita ”muutkin tekevät”!

Olhavan koulun synty 130 vuotta sitten herätti monenlaisia mielipiteitä ja vastustustakin kylän väessä, emännissä ja isännissä ja oli kivuliaskin. Ei tällaista historiaa voi heittää romukoppaan ilman että kaikki mahdollisuudet on käyty läpi!

Jaakko ja Päivi Pennanen
Pajukkonokantie 74
91140 Olhava

Lähettäjä: Ulla Muhonen <ullamuhonen1@hotmail.com>

Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 12.57

Vastaanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Kannanotto koskien Olhavan koulua

Olhavan Porinapiirin toiminta on ollut vilkasta jo vuosikymmeniä.

Olhavan koululla järjestetty joulumyyjäistapahtuma keräsi vuosittain runsaan oasanottajajoukon. Porinapiirin torttukahvilla piipahti toistasataa vierasta. Koulun keittiön vielä ollessa käytössä hernekeittoastioidensa kanssa ostoksille saapui myös joukko Olhavan kesäasukkaita Oulusta omaan "joulunaloitukseensa". Tapahtuman päätoimija oli Olhavan koulun Vanhempainyhdistys. Tämä kaikki jäi historiaan Vanhempainyhdistyksen lopetettua toimintansa. Moni ikäihminen odottaa tapahtuman käynnistyvän uudelleen.

Ympäri Suomea ollaan perustamassa valmiuskeskuksia. Näitä perustetaan pienempiä ja isompiakin katastrofeja silmällä pitäen. Valmiuskeskuksiin mennään lataamaan puhelimia ja kelloja. Sieltä mennään hakemaan puhdasta vettä. Siellä käydään nukkumassa lämpimässä yö. Siellä kuunnellaan ohjeita, joita radiosta ei kuulu...

Olhavassa mennään koululle. Jos ei mennä, niin mihin mennään?

Olen harjoittanut Olhavassa asuntojen vuokrausta yli 40 vuotta. Asunnoissa asuu parhaillaan pitkäaikaisia vuokralaisia. Viime kesänä yhteen asuntoon kuitenkin vaihtuivat vuokralaiset. Asuntoja on ollut helppo mainostaa: kävellen kouluun.

Havahduin nuorelle soittajaäidille sanomaan: koulun levikkeeltä lähtee kouluauto Kuivikseen, 20 kilometrin päähän.

Äiti ei soittanut toista kertaa.

Koulu on Olhavassa kyläkuva hallitsevassa paikassa. Ohiajava 4-tien liikenne havaitsee - tuulimyllyjen lisäksi- koulun. Pysykö koulu kiiltokuvakunnossa, jos se ei jatka kouluna.

Kaksi olhavalaista isäntää lahjoitti koulun tonttiin maata, kun sitä alettiin rakentaa.

Mikäli koulu ei jatka kouluna, muuttuuko lahjan oikeutus?

Olhavassa 25.04.2023

Ulla Muhonen
Hietaniementie 71
91140 Olhava

Ps.

Postikortti Erkki Sassille, lähetetty Oulusta 10.08.1917

"Näin kauvaksi jäin tänne kaupunkiin, mielelläni tulisin jo ensi viikon alussa, mutta meillä on piirikokous keskiviikkona torstaina täällä, niin en viitsi muuatta päivää varten tulla.

Pientenlastenkoulun pitäisi aloittaa maanantaina elok. 20p:nä kello 10 e.p.p.

Pyytäisin nyt Kauppiasta tai Toivoa kirjoittamaan ilmoituksen siitä ja olkaa niin ystävällinen ja lähettäkää siitä tietoja Muhojoen perälle, Seljänperään y.m. syrjässä oleviin taloihin.

Olkaa sydämellisesti tervehditty kaiken perheenne kanssa Maikilta."

Maikki Wuoti oli opettajana Olhavassa vv 1901-1932.

Kyllä niin mielellämme levittäisimme tätä tietoa tulevana kesänä!

Sama

Hei,

Liitteenä kannanottoni Olhavan koulun lakkauttamisessa esitettyihin talouslaskelmiin, jotka sisälsivät syksyllä 2021 sisäisiä kustannuksia.

Ystävällisin terveisin,
Päivi Moisala
Olhava

Kannanotto Olhavan koulun lakkauttamisesta

Syksyllä 2021 Olhavan koulun lakkauttamisen valmistelussa esitettyt talouslaskelmat sisälsivät sisäisiä kustannuksia. Pyydän kohteliaimmin varmistamaan, että sisäisiä kustannuksia ei ole sisällytetty enää korjattuihin laskelmiin.

Sisäisillä kustannuksilla ei ole kunnan talouteen kassavaikutusta, sillä sisäiset menot/tulot ovat peräisin toisilta kustannuspaikoilta, eikä tapahtuman poisto lisää tai vähennä rahan määrää organisaation sisällä. Säästölaskelmien tulisikin perustua ainoastaan ulkoisiin lukuihin, jolloin voidaan todentaa säästöjen kassavaikutus kunnan talouteen.

Kannatan myös säästölaskelmien ja niiden taustalaskelmien avaamista yleisölle, kunhan salassa pidettävät tiedot (kuten toimittajien tiedot) on poistettu.

Kunnioittaen,
Päivi Moisala
Olhava

Lähetäjä: Jari Laakso <jari@valleybros.fi>

Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 23.20

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>; linposti kirjaamo <kirjaamo@ii.fi>

Aihe: Kannanottoni Olhavan koulun toiminnan jatkumisen puolesta!

Hei,

Kantani on, että Olhavan koulun toiminnan tulee ehdottomasti jatkua myös tulevaisuudessa! Se on perusedellytys sille, että Olhavan alueelle saadaan uusia asukkaita ja kylän toiminnasta tulee taas vireämpää.

Kunnan pitää vaan antaa oma panoksensa ja olla tahtotilaa myös kunnan johdossa tälle asialle. Esimerkkinä Seljänperän ison alueen rakennusmahdollisuuksien edistäminen, joka tulisi laittaa heti vauhtiin.

Kysyisinkin nyt, että kun koko ajan puhutaan kuluista ja menoista, niin unohdetaan samalla se toinen puoli eli tulot. Niidenhän tulee olla kuitenkin oleellinen osa kokonaisarviointia, muuten arviointi on puutteellinen.

Olisikin hyvin mielenkiintoista kuulla, paljonko Olhavan koulun vaikutusalueella oleva alue tuottaa erilaisia tuloja kunnalle ja mihin ne kaikki tulot menevät.

Ansioverotulojen lisäksi on kuitenkin paljon muitakin (kiinteistöt, tontit, mökkiläiset, tuulimyllyt, yrityksiä, ym.).

Ja miten tämä seikka on otettu huomioon (jos on otettu) kun arviointia koulun jatkumisen puolesta on tehty?

Ihmettelen edelleen sitä, kun kunnanjohtaja 19.4. tilaisuudessa totesi, että lissä on yksi budjetti, jota kokonaisuutena katsotaan. Näin laajassa kunnassa tulee ehdottomasti olla myös kyläkohtainen budjettinäkökulma ainakin kauempana kuntakeskuksesta olevien kylien kohdalla, jota myös Olhava/Yli-Olhava edustaa.

Olhavassa 25. huhtikuuta 2023

Jari Laakso

Perheeseemme kuuluu vaimoni ja koiran lisäksi kuudesluokkalainen reipas nuorimies, jota joudumme joka päivä kuljettamaan 68 kilometriä, jotta hän saa mieleistään opetusta lissä ja voi harrastaa aktiivisesti koripalloa, sillä siihen mahdollisuus on vain Oulussa. Tämä epäkohta on ekokunta lissä erikoinen, sillä hiilijalanjälkeä oppilaiden vanhempien päivittäinen ajattaminen ei ainakaan paranna! Olhavalainen olen ollut vuodesta 2019 alkaen, liläisenä kuntaan olen veroni maksanut vuodesta 2011 alkaen. Olen toiminut yrittäjänä ja johtotehtävissä markkinointiviestinnän ja digitalisaation parissa jo kolmen vuosikymmenen ajan ja mukana useissa yrityksissä ja hallituksissa niin puheenjohtajana kuin jäsenenäkin. Emoyhtiömme osoitteen olen Oulusta siirtämässä kotiosoitteeseeni Olhavaan jatkossa, mutta yhtiön kotipaikkaa en ole vielä Oulusta pois siirtämässä. Se siirtopäätös riippuu täysin siitä kuinka selkeä kuva minulle pystytään antamaan siitä, mihin ne merkittävät kunnallis- ja muut veromaksut ohjautuvat ja että ymmärretään Olhavan koulun jatkumisen merkitys alueen jatkuvuuden ja kasvun näkökulmasta.

Lähetäjä: Saara Tuohimaa <saaratuohimaaa@gmail.com>

Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 21.34

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>; linposti kirjaamo <kirjaamo@ii.fi>

Aihe: Kannanotto

Atte Klaavuniemi haluaisi Olhavan kouluun ekaluokalle. Hän kävi päivähoidon Tenavatuvalle, mutta koulu lakkautettiin, eikä hän voinutkaan käydä eskaria siinä. Näin olisimme toivoneet, koska Atte tarvi myös hoitopaikan työssäkäyntimme takia. Kunta ei myöskään järjestänyt kyytiä Tenavatuvalta Kuivaniemeen eskariin. Ainoaksi vaihtoehdoksi jäi hakea lihin päivähoitoon ja eskariin, koska työpaikkani on Oulussa ja Aten isä tekee reissutyötä. Onneksi Atte sopeutui uuteen paikkaan, vaikka ei tuntenut sieltä ketään. Nyt taas vuoden jälkeen hän vaihtaa ihan uuteen kouluun, Kuivaniemeen. Jos Olhavan koulu jatkaa, toivomme, että ottoalue ylettyisi Oijärvelle asti ja Atte pääsisi aloittamaan koulun siellä. Selvittäisittekö onko kuljetuskustannukset isommat Oijärveltä Olhavaan kuin Kuivaniemeen? Matka on lyhyempi Olhavan koululle. Tärkein on kuitenkin se, ettei koulumatkaan kulu kohtuutonta aikaa eikä odottelua ulkona, onhan tämä huomioitu? Uskon, että Atte sopeutuu mihin vain kouluun, mutta samalla toivon että päättäjät miettivät kouluasioita lapsen kannalta. Ystävällisin terveisin Saara Klaavuniemi, Aten äiti.

Lähetäjä: Arto Jakku <arto.jakku@gmail.com>

Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 18.55

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>; linposti kirjaamo <kirjaamo@ii.fi>

Aihe: Kannanotto Olhavan koulun puolesta

Kannanotto Olhavan koulun puolesta

Olhavan koulun lakkauttaminen on lyhytnäköinen ja typerä teko lin kunnalta.

Lakkauttamispäätöksestä johtuen perheitä on muuttanut ja tulee muuttamaan pois Olhavasta, jos koulua ei avata.

Kyläläiset haluavat koulun säilyttää koska kylällä on vielä lapsia ja lisää syntyy mutta jos ei ole koulua niin ei ole kohta lapsiakaan, näin kylä tulee kuolemaan ja tämä tulee vaikuttamaan Olhavan lisäksi koko kuntaan.

Koulun lakkauttamisesta saatu säästö on mitätön verrattuna haittoihin, joita se on aiheuttanut ja tulee aiheuttamaan niin lapsille, Olhavan kylälle kuin koko lin kunnalle.

Koulu tulee avata ja järjestää opetus 1.-6. luokille ja Olhavan aluetta tulee alkaa määrätietoisesti kehittämään, näin saadaan pidettyä Olhava elävänä kylänä eikä pelkkänä tuulivoiman rakennusalueena mihin suuntaan kunta on Olhavaa viemässä.

Yli-Olhavassa

25.04.2023

Arto Jakku

Lähettiläjä: Elsa Tapio <elsa.tapio@gmail.com>

Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 17.26

Vastaanottaja: linposti kirjaamo <kirjaamo@ii.fi>

Aihe: Olhavan koulusta ja muustakin.

Minusta on avioliiton ansiosta tullut olhavalainen.

Kun mieheni on Olhavassa syntynyt, niin eihän voi muualla viihtyäkään. Vaikka onkin noin 15 vuotta asunut muualla. V.1983 ostimme mieheni kotitalon nelostien laidasta. Vuonna 2007 Tielaitos lunasti meidän paikan. Silloin oli pyörätiesuunnitelma jo pitkällä, kylältä Lahdenperän risteykseen. Meillä olis ollut siinä vaiheessa mahdollisuus muuttaa muualle, mutta löysimme saman Luodontien varrelta uuden kodin.

Vuonna 1983 vanhin lapsista tytär meni toiselle luokalle kouluun kun muutimme Kempeleestä. 3 lastamme on käynyt Olhavan koulua.

Nuorempi poikamme asuu Olhavassa, osti paikan urheilukentän vierestä. Vuonna 2018 koimme aikamoisen yllätyksen, kun saimme kuulopuheina tietää, että Okkosenmäelle on Morenia hakemassa kivilouhokselle lupaa. Oli jäänyt yksi lähiasukas huomioimatta.

Silloin tuli suuri pettymys kunnan virkamiehen toimintaan ja myöskin kuntaan, se miten kuntalaista voidaan kohdella. Meidän koko perhekunnalle koitui aikamoinen työ koko kesän ajaksi selvittää asiaa ja valituksia kerätä. Ihmettelimme miten hyvin puutteellisilla ja valheellisilla tiedoilla Morenia pystyi hakemuksen jättämään.

Olhavalainen kunnanvaltuutettu auttoi, että kunnanhallitus käsitteli asian, ennen kesälomaa. Päätös oli, että kulkua ei myönnetä louhokselle urheilukentän vierestä. Mutta kunta käsittääksemme näin ollen puolsi louhoksen tuloa lähelle asukkaita ja kylää.

Mielestämme (perheemme) koko louhosasia olis pitänyt kunnolla jälkikäteen selvittää.

Olhavan kyläyhteisö on merkinnyt minullekin paljon ja paljon elämänrikkautta olen saanut kokea täällä. Olhavan historia on kiehtonut erityisesti, jopa oma pappi on ollut lasitehtaan aikoihin Olhavassa.

Olen koulun talonmiehen lomansijaisuuksia muutaman tehnyt ja olen perhepäivähoitajana ja kotiavustajanakin ollut kylällä.

Surullista seurata koulun alasajoa ja samalla koko kylän kohtaloa. Tuulivoimaloita on jo yllinkyllin. Ja tuosta kiinteistöveromäärästä luulisi vähän lohkeavan Olhavan hyväksi.

Onpa tullut mieleen, mitä on yhdenvertaisuus. Ja onko niin, että jos päättäjissä olisi pyöräilyä harrastavia, niin pyörätie olis jo kylältä ehkä lihin asti. Sehän olisi sitä kuuluisaa vetovoimaa ollut Olhavan suuntaan. Tien pätkiä on molemminpuolin nelostietä, mutta pyöräilijää ei oo ajateltu. Suunnanmuutos ois ollut mahdollista tehdä. Ympäristöystävällisyys lin päättäjien mielestä näyttää olevan, että Olhavasta pitää saada tuulivoimalapuistoalue ja kivilouhoksia vielä lisäksi.

Pitkä kirje tästä tuli, mutta halusin vähän viestittää, että on ihmisten takana tarinoita. Koettua elämää ja miksi vähän enää uskoa, että tavallinen kuntalainen olisi jotenkin tärkeä näissä kuntapäätöksissä. Jos tämän lukee joku kokonaan, niin on vähän toivoa kuitenkin.

Terveisin

Elsa Tapio
Luodontie 53
Olhava.

Tihinen Maarit Maarit.Tihinen@lapinamk.fi

Ympäristövaikutustenkin arviointi (YVA) tehdään huolellisemmin kuin lapsivaikutusten arviointi (LAVA)

Olhavan koulun lakkauttamisprosessin aikana tehty LAVA (sekä alkuperäinen että nyt tehty seuranta-arvio) on ylimalkainen, näennäisarviointi, joka ei täytä lain edellyttämiä velvoitteita!

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) on päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakointia ja seurantaa. Sen avulla voidaan selvittää, millaisia hyötyjä tai haittoja erilaisilla lapsiin kohdistuvilla päätöksillä aiheutetaan. Lapsivaikutusten arviointi on siten työkalu YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen edellyttämään lapsen edun arviointiin. Suomi on ratifioinut Lapsen oikeuksien sopimuksen jo vuonna 1991. Sen mukaan lapsen etu on ensisijainen ratkaisuperuste kaikessa päätöksenteossa.

Päätöksentekijöillä tulee olla jo päätöstä tehdessään päätöksen lapsivaikutukset, jotta voidaan valita eri vaihtoehdoista parhaiten lapsen etua toteuttava ratkaisu. Lapsivaikutusten arviointi lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja moniarvoisuutta. Se lisää myös lasten oikeuksien toteutumista. Kouluverkkoon liittyvät päätökset, kuten koulujen lakkauttamispäätökset vaikuttavat suoraan lapsen

arkeen. Lisäksi koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus lasten ja nuorten vapaa-ajan vieton ja harrastamisen mahdollisuuksiin, sillä koulukyytejä käyttävien oppilaiden on vaikea osallistua koulun jälkeen tarjottuihin harrastusmahdollisuuksiin (valinnanvapauden toteutuminen!?).

Hallintolain 31§ mukaan (Selvittämisvelvollisuus) viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Lapsivaikutusten arvioinnissa on sekä oikeus- että hyvinvointiperustainen näkökulma. Arvioinnin vahva oikeusperusta tulee lapsen edun selvittämisvelvoitteesta. Samalla arviointi on myös hyvinvointiperustaista, jossa tarkastelun kohteena ovat vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin, kehitykseen ja kasvuympäristöön.

Lapsivaikutusten arviointi varmistaa lapsen edun toteutumista päätöksenteossa. Arvioinnissa on huomioitava, mitkä ovat päätöksen vaikutukset lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin; eri näkökulmia: *fyysinen, psyykinen, taloudellinen, sosiaalinen, terveydellinen*. Tämän vuoksi arvioinnissa on hyvä olla mukana monialainen ammattilaisten työryhmä.

Olhavan koulun lakkauttamisprosessin yhteydessä tehty LAVA ei laajuudeltaan, sisällöltään tai prosessiominaisuuksiltaan noudata/kata mitään saatavilla olevista arvioinnin laadintasuosituksista (MLL, Kuntaliitto). LAVAA ei ole ollut toteuttamassa moniammatillinen ryhmä. Lisäksi LAVA:ssa on jätetty kokonaan tarkastelematta yksityiskohtaisemmin useita lapselle tärkeitä näkökulmia; esimerkiksi millaiset vaikutukset ajallisesti pitkiksi venyvillä koulumatkoilla (~2,5h/pv) on lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja jaksamiseen:

- ☐ kuinka montaa lasta ajallisesti pitkät koulumatkat koskettavat?
- ☐ kuinka pitkiä koulumatkoja/koulupäiviä lapsille aiheutuu ja minkä ikäisille lapsille (ml. heidän fyysinen ja henkinen kapasiteettinsa) ajallisesti pitkiä päivittäisiä koulumatkoja aiheutuu?
- ☐ mitä sosiaalisia, fyysisiä, psyykkisiä tai terveydellisiä haittavaikutuksia matkat aiheuttavat (esim. turvallisuus 4-tien tuntuman koontipaikalla ilman sääsuojaa eri vuodenaikoina, kiusaamismahdollisuudet, henkilökohtainen hygienia, kun wc:ta ei ole käytettävissä odotusaikana jne.?)

JK. Kun tehdään aidosti lapsen edun ja oikeuden mukainen palveluverkko, se oikeasti säästää kustannuksia. Suomessa ei tänä päivänä mikään maksa niin paljon kuin korjaavat sairaanhoitomenot, vääränlaisella oppimisympäristöllä aiheutettujen menojen jälkikäteinen korjaaminen.

Lapsivaikutusten arviointia edellyttää mm. seuraava lainsäädäntö:

- Perustuslaki (6.3 §, 14.4 §, 20.2 §)
- Lapsen oikeuksien sopimus (3. ja 12. artikla)
- Hallintolaki (31 §)
- Kuntalaki (22 §)
- Terveystieteidenlaki (11 § ennakkoarviointi ja 12 § seuranta-arviointi)
- Varhaiskasvatuslaki (9 § toiminnan arviointi)
- Perusopetuslaki (21 § toiminnan arviointi)

Perustuslaki

- 6.3 § Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.
- 14.4 § Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.
- 20.2 § Julkisen vallan on turvattava jokaiselle mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Lapsen oikeuksien sopimus

- Artikla 3: Lapsia koskevilla toiminnoilla on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu
- Artikla 12: Lapsen on saatava vapaasti ilmaista näkemyksensä kaikissa itseään

koskevista asioissa. Näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

Hallintolaki

- 31 § Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.
- 41 § Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Kuntalaki

- 22 § Kunnan asukkailla ja palvelun käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:
 - 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
 - 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
 - 3) valitsemalla palveluiden käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin
 - 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun
 - 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
 - 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua

Terveydenhuoltolaki

- 11 § Kunnan ja sairaanhoitopiirin on päätöksenteon ja ratkaisujen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.
- 12 § Kunnan on seurattava asukaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettavia toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Varhaiskasvatuslaki

- 9 b § Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Perusopetuslaki

- 21 § Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Lähteet, mm.:

Iivonen & Pollari. 2022. *Lapsivaikutusten arvioinnilla parempia päätöksiä kunnassa Lapsivaikutusten arviointi, lapsibudjetointi sekä lapset ja nuoret tiedontuottajina kunnassa -ohjeistus*.

VALTIONEUVOSTON

KANSLIAN JULKAISUJA 2022:4. Julkaisun pysyvä osoite on <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-378-4>

Tihinen Maarit Maarit.Tihinen@lapinamk.fi

Kannanottoni Olhavan koulun lakkauttamisprosessiin liittyen on ohessa.

Toivon ja uskon, että virheistä osataan ottaa oppia ja virheelliset arvioinnit halutaan korjata. Oheisessa kannanotossani on Olhavan koulun oppilasmäärän seurantaan liittyvää tarkastelua: pääosin Iin kunnan virallisista raporteista sekä omaa tarkastelua ja lapsimäärien laskentaa huhtikuulta 2023 (oma laskentani perustuu jokaiseen perheeseen tehtyyn yhteydenottoon).

Kaikki Olhavan koulun oppilasmäärien tarkastelut perustuvat todennettuihin tietolähteisiin ja dataa (kuten Iin kunnan opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden palveluverkkoraportti sekä Iin kunnan informaatio Olhavan koululla 19.4.2023).

Otetaan tavoitteeksi positiivinen tulevaisuuden kuva!

En halua päättää tätä tarkastelua negatiiviseen tilannekuvaan. Haluan, että Iin kunnanvaltuutetut pohtisivat avoimesti asiaa koko laajan Iin kunnan kehittämisen kautta. Positiivinen kierre ruokkii positiivisuutta:

Laskemalla yhteen nykytilanteen ja poismuuttaneet, niin tilanne näyttäisi lupaavalta (kuva alla). Kaikkea ei suinkaan ole menetetty: **Alueella on nyt tyhjiä taloja, joihin muuttajia on nopeastikin saatavissa!**

JOS OLISI PÄÄTETTY TOISIN, NIIN TILANNE NÄYTTÄISI TÄLTÄ ... VIELÄ EI OLE MYÖHÄISTÄ VAIKUTTAA SUUNTAAN ... !!!?

40	40	32	32	30	28	28	32	31	33	32	33	34	35
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Kuten edellä totesin: **kun Olhavan koulu avataan syksyllä-23, niin koulussa on (0.-6.lk) yhteensä 22 oppilasta.** Avaamalla koulun ja panostamalla kehittämiseen yhdessä kunnan, alueen yhdistysten, koko Iin kunnan harvaan asuttujen alueiden aktiivien ja toimijoiden kanssa, **voimme lyhyelläkin aikajänteellä saada 22 oppilaan koulu yli 30 oppilaan kouluksi. Minä uskon, että kuntapolitiikka on enemmän kehittämistä kuin näivettämistä!** Vastuuta ei voi kuitenkaan jättää yksin alueen toimijoiden, vapaaehtoisten varaan. Kehittämistä on tehtävä yhdessä! Minä olen valmis laittamaan itseni likoon tärkeän asian hyväksi, oletko sinä? **Lapsi ja lasten hyvinvointi on arvovalinta!**

T. Maarit Tihinen

Lisäksi Maarit Tihinen on lähettänyt liitetiedoston (pdf) kannanottona oppilastilastoihin, joka löytyy avan koosteen lopusta.

Lähettäjä: Muhonen Riitta Lapin hyvinvointialue <Riitta.Muhonen@lapha.fi>

Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 9.58

Vastaanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Kannanotto koskien Olhavan koulun lakkauttamista

Hei!

Kannanotto koskien Olhavan koulun lakkauttamista

Kun Iin kunta teki Olhavan koulun lakkauttamispäätöksen, totesin, että kunta kohtelee eri kylien asukkaita epätasa-arvoisesti.

Muutin kirjani pois Olhavasta, sillä en halunnut, että sellaista toimintaa rahoitetaan minun verorahoillani.

Koin olevani niin sanottu nettomaksaja, sillä olin työssäkäyvä, terveyspalveluissa asioin työterveyshuollossa, asuin yksityistien varrella ja maksoin likakaivoni tyhjennyksen. Koulu ja kuntosali olivat harvoja palveluja, joita kunnalta olisin toivonut.

Samaan aikaan muutti pois samasta syystä useita muitakin työssäkäyviä asukkaita. Kunta on jo siis saanut esimakua siitä, minkälaisia seurauksia koulun lakkauttaminen aiheuttaa. Uskon, että väestökato on merkittävä, jos koulun lakkauttamispäätös uudistetaan. Jaloillaan äänestävät nimenomaan he, joilla on siihen mahdollisuus, eli työssäkäyvät veronmaksajat.

Riitta Muhonen
entinen olhavalainen
0443443673
riitta.muhonen@lapha.fi

Riitta Muhonen
vt. viestintäjohtaja
Lapin hyvinvointialue
040 524 5270
riitta.muhonen@lapha.fi lapha.fi

-----Alkuperäinen viesti-----
Lähettilä: Sonja Pennanen <sonja.s.pennanen@gmail.com>
Lähetetty: tiistai 25. huhtikuuta 2023 9.48
Vastaanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi>
Aihe: Kirjallinen kannanotto/Olhavan koulu

Hyvää päivää!

Otan kirjallisesti kantaa Olhavan koulun lakkauttamista vastaan. Olkaa hyvä ja lukekaa ajatukseni huolella. Tahdon puhua teille rohkeudesta. Rohkeudesta olla erilainen ja valita sellainen polku, jota ei vielä ole valmiiksi tallattu.

Iillä on pitkä historia, alkaen jo kivikaudelta. Ei hullumpaa! Voisi jopa sanoa, että lissä on iät ajat asunut aika uppiniskaista, sitkeää porukkaa. Mennään vaikka läpi harmaan kiven, ollaan rohkeasti vastarannan kiiskiä. Hypätäänpä nyt tuhansia vuosia eteenpäin, aikaan, jolloin Suomeen oltiin perustamassa kattavaa koululaitosta. Lissä heräsi vastustus: eiväthän meidän lapset voi kouluun mennä, kun töitä olisi kotonakin tehtäväksi! Oppiiko siellä koulussa mitään maatilan hoidosta? Oli työn ja tuskan takana saada iiläiset lapset kouluun, mutta voi jukra sentään, miten se kannatti. Olhavankin koulu on pian 130-vuotias! Tuntuisi suorastaan tuhlulta heittää tämä järjestyttävän järkevyyden perintö hukkaan lakkauttamalla Olhavan koulu tuosta vain.

Lupasin kertoa teille rohkeudesta. Sen totisesti teen. Iin kunnan kehittämissuunnitelmassa korostetaan kylien elinvoimaisuutta ja kunnan väkimäärän kasvattamista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi auttaa kyläkoulujen säilyttäminen, palvelujen tuominen ihmisten lähelle, yhtenäisyyden luominen ja uuden kokeileminen. Iillä on nyt tilaisuus olla rohkea. Urhea ja erilainen. Kunnan brändin luominen voisi alkaa lapsilähtöisyydestä; me tarjoamme kouluja lähellä luontoa, lähellä ihmisiä. Mikä voisi kiinnostaa Suomen, Euroopan tai jopa koko maailman tasolla enemmän kuin omalaatuinen, lapsilähtöinen koulu, jossa panostetaan kyläkoulujen elävyyteen ja luodaan uniikkia koululaitosta omaehtoisesti, järkevästi, suurella sydämellä. Lisätään pottiin vielä ilmaisen konsultaationi

kultakimpale: oppilaille voitaisiin tarjota koululla eläinavusteista pedagogiikkaa esimerkiksi koululampaiden avulla, arjen taitoja voisi harjoittaa pitämällä yhteistä kasvimaata koulun pihalla, tarjoamalla metsästyksen/kalastuksen/luontoliikunnan sivuaineita osana koulupäivää. Mikä vetovoimatekijä!

Tahtoisin myös hieman kritisoida nykyistä rajaa Olhavan koulun oppilasmäärässä. Mihin perustuu se päätös, että Olhavan koulussa tulee olla vähintään 30 oppilasta kahtena peräkkäisenä vuonna, muutoin koulu joutuu syyniin? On tiedetty ja yleisesti tunnettu trendi, että lapsien määrä Suomessa vähenee. Jos tämä autuaaksi tekevä luku 30 on joskus menneisyydessä päätetty sen aikaisten synnytystietojen valossa, olisi mielestäni korkea aika uudelleenarvioida tätä lukumäärää. Ihana asia tällaisissa tuulesta temmatuissa oppilasmäärälaskelmissa on, että niitä voi muuttaa yhteisestä päätöksestä.

Päätän kirjallisen kannanottoni seuraavaan pyyntöön. Olkaa rohkeita, olkaa jääräpäisiä, olkaa hankalia! Mutta älkää olko sitä kuntalaisia vastaan, vaan yleisesti vallitsevaa kyläkoulujen sulkemisen trendiä vastaan. Ii olkoon nyt ja aina vastarannalla, kivikaudelta nykyaikaan.

Sonja Pennanen

KANNANOTTO OLHAVAN KOULUN LAKKAUTTAMISEEN LIITTYEN

Haluamme tuoda esille seuraavat asiat:

Oppilaiden siirtämistä Kuivaniemeen perusteltiin aikanaan sillä, että opetuksen taso on parempi koska opettajalla on korkeintaan kaksi luokkaa opetettavana. Tällä hetkellä kuulostaa siltä, että opetuksen taso on sama kuin mitä se oli Olhavan koulussa.

Lasten kuljettamiseen kuluva aika on tehtyjen selvitysten mukaan n. 2,5 h päivässä. Kuljetuksiin kuluva aika on aivan liian pitkä pienille koululaisille.

Olhavan koulun väärin perustein tehty lakkautuspäätös on tuonut laskelmien mukaan n. 105000 eur säästöt Iin kunnalle. Tämä on kuitenkin pieni summa niistä haitoista mitä koulun lopettaminen on tuonut. Pienet kylät näivetetään koska lapsiperheet muuttavat pois sen vuoksi, että kylällä ei järjestetä esiopetusta eikä kylällä ole koulua.

Konsulttien tekemien säästölistojen kärjessä on aina pienten koulujen lakkauttaminen. Asiaa on helppo piirustella kirjoituspöydän takana ja jättää inhimilliset seikat huomioimatta. Koulujen lakkauttamisessa on ensisijaisesti kyse lapsista ja lasten eduista, kaikkea ei voi mitata rahassa.

Olhavan koulun hyväkuntoisten rakennusten käyttämättä jättäminen on Iin kunnalta täysin järjetöntä. Yhtälailla oppilaita voisi kuljettaa Iistä tai Kuivaniemeltä Olhavaan ja järjestää kuljetuksiin kuluva aika järkeväksi.

Iin kunnan tuulivoimaloista saatavat tuotot ovat merkittävät. Jos ajatellaan Iin kunnan panostuksia eri alueiden hyvinvointiin niin eikö olisi oikeudenmukaista jakaa tätä rahaa myös sivukylien kehittämiseen eikä toimia periaatteella ”viimeinen samuttaa valot”. Tällä hetkellä Olhava ja Kuivaniemi ovat tuulivoiman teollisuusalueita ja tuotot menevät Iin keskusta kehittämiseen. Esim. kaavoitustilanne Olhavassa on täysin pysähdyksissä. Tämä seikka varmasti estää uusien asukkaiden tulemistä Olhavan kylille.

Muistan, kun pikkukoululaisena 60-luvulla vierailimme Iin kunnantalolla. Joku Olhavan koulun

”oppilasparka” erehtyi kysymään kunnansihteeriltä milloin Olhavaan saadaan katuvalot. Pienen hiljaisuuden jälkeen kunnansihteerä vastasi, että kyllä kunnan pitää keskittyä keskustaajaaman kehittämiseen. Miten nykymeno on tässä asiassa muuttunut- ei mitenkään.

Kuntalaissa todetaan: ”kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Lisäksi kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisuudesta saatavuudesta”.

Olemme kyllä täällä sivukylillä kaukana yhdenvertaisuudesta.

On tehty lukuisia tutkimuksia joissa on todettu, että pienemmät koulut ovat oppimisympäristöltään parempia kuin suuret yksiköt. Esim. viime vuosina kiusaaminen ja vakavat väkivaltaiset teot ovat lisääntyneet dramaattisesti.

Alla oleva kirjoitus oli Kalevassa 24.4.2023. Opettajat ovat niitä jotka näkevät tämän hullun kehityksen kirjaimellisesti. Kannattaa tutustua kirjoitukseen ajatuksen kanssa.

Koulun säilyttämisen puolesta
Paula ja Ari Pernu

Koululaisen alkutaival on tärkeä

”Tavoitteena oltava pienet alakouluyksiköt kasvukeskittymissä ja maaseudulla.

Pedagogisesti lasten tuki on vai-
kuttavimmillaan peruskoulun 1-2
luokilla ja eskarissa. Kun koululai-
sen alkutaival saadaan lähtemään
hyvin liikkeelle, on ennuste kou-
lunkäynnin sujumisesta seura-
vinakin vuosina hyvä. Sitä kautta
kasvaa hyvinvoivia, yhteiskuntaa
rakentavia ja uutta luovia aikuisia.

Koulujen henkilökunta on am-
mattitaitoista ja tekee parhaansa
koulusta ja sen koosta riippumatta.
Kuitenkin rakenteellisesti parhaat
opetuksen toimintaedellytykset ja
lasten ja nuorten kasvun edellytyk-
set tarjotaan pienessä, oppilasta lä-
hellä olevassa yksikössä. Ja juuri
rakenteista ja rakenteellisista edel-
lytyksistä perusopetukselle koulu-
verkon kehittämisessä on kysymys.

On käsittämätöntä, miten koulu-
verkkolinjauksissa on voitu unohtaa
taka-alalle lasten kehityspsyko-
logiset tarpeet, kodin ja koulun yh-

teytikeskus (Karvi) on osoittanut
yli sadan kunnan osalta tekemäs-
sään tarkastelussa, että lakkautus-
ten seurauksena elinvoima heikken-
nee, säästöjä ei saavuteta ja lapsen
etua ei osata määrittää.

Lapsen etu onkin Suomen ratifi-
oiman lastenoikeuksien sopimuk-
sen mukaan keskeistä. Lapsen
edun tulee olla ensisijainen häntä
koskevassa päätöksenteossa. Mi-
hin tämä on unohtunut kouluverk-
kolinjauksia tehtäessä? Tämä sitoo
niin valmistelijoita kuin päättäjiä.

Olen istunut useammissa kuule-
mistilaisuuksissa, joissa valmiste-
levat viranhaltijat kirkkain silmin
väittävät tietävänsä lapsen edun
paremmin kuin lapsen huoltajat.
Ja koska kouluverkkopäätöksissä
on jo vuosikymmenten ajan kävel-
ty lapsen edun yli, alkaa tämä nä-
kyä myös opetushenkilöstön jak-

teelliset edellytykset tälle eivät ri-
itä, työ alkaa kuormittaa.

Toki rakenteita on haastet-
tu muutoinkin muun muassa eri-
tyisen tuen osalta, mutta koulun
koon eli kouluverkon merkitystä
juuri näille pienimmille oppilaille
ei voi vähätellä. Pienemmissä kou-
luissa myös tukea tarvitsevat op-
pilaat pystyvät paremmin havain-
noimaan omaa edistymistään. Tä-
mä taas edistää heidän itsetunton-
sa tervettä kehittymistä, toteaa KT
post doc tutkija Taina Peltonen.
Esimerkiksi yhdysluokassa ja pie-
nessä koulu yhteisössä he eivät ole
lähtökohtaisesti samassa statukses-
sa koko koulutaivaltaan, vaan ky-
kenevät näkemään omaa kehitty-
mistään toimittaessa aidosti arjes-
sa yli luokka-asterajojen. Tämä on
myös sitä kansainvälisesti kiinnos-
tavaa suomalaista pedagogiikkaa.

Tavoitteena tulisiikin olla suu-

kasvukeskittymissä kuin maaseu-
dullakin. Valmistelun tulee aidos-
ti toimia valtuuston viimeisimmän
kouluverkkopäätöksen 2016 mu-
kaan: alakouluikäisille lähikoulu
ja yläkouluikäisille aluekoulu. Tä-
tä edellyttää demokraattinen pää-
töksenteko ja lapsen edun ensisi-
jaisuus. Tätä edellyttää myös hen-
kilöstön jaksaminen.

Ja jos jossain vaiheessa laske-
vat suunnitteet toteutuvat, ote-
taan ne suurilla puheilla rakenne-
tut muuntojousteltavat tilat käyt-
töön. Lakkautettaviksi esitettyjen
koulujen säästäminen ei ole ke-
neltäkään pois. Annetaan kaikki-
en Oulun alueiden kukoistaa. Oli-
sihan se erikoista politiikkaa Oulul-
ta edellyttää pohjoisen Suomen ke-
hittämistä niin valtakunnan ja Eu-
roopan politiikassa, ja samalla syö-
dä itseltä eväät sisältä päin täysin
päinvastaisilla argumenteilla.

Kannanotto koskien Olhavan koulua

Olhavan koulun prosessi on ollut pitkä ja raskas kaikille osapuolille. Aihe herättää paljon tunteita ja keskustelua. Fakta on kuitenkin se, että koulun säilyminen on kylän elinvoimaisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Olhavan kylä ja koulu on näkyvällä paikalla nelostien varrella. Kuntastrategian Lupaus 9 on: ”Kehitämme sekä kyliä että keskustan asuinalueita nykyaikaisin välinein.” Mikä olisikaan näkyvämpi ja konkreettisempi merkki kylien kehittämisestä ja elinvoimaisesta kunnasta, kuin toimiva, terve kyläkoulu kaikkien nelostiellä kulkijoiden nähtävillä.

Olhavan seudun kehittämisyhdistys ry sekä muut seudun yhdistykset ovat toimineet aktiivisesti kylän elävöittämiseksi. Jos jotain hyvää tästä raskaasta prosessista on seurannut, niin kyläläisten aktivoituminen entisestään sekä yhteishengen nousu. Mutta yksikään kylä ei pysy elävänä pelkästään vapaaehtoisvoimin, tarvitaan myös kunnan panosta ja palveluita lapsiperheille. Toivoisimme että kunta konkreettisesti osoittaisi tahtonsa kehittää koko kuntaa sekä säilyttää kylät elinvoimaisina.

Olhavan sijaintia Oulun ja Kemin puolella välissä tulisi hyödyntää entistä enemmän. Työssä käydään sekä etelässä, että pohjoisessa. Lisäksi Olhavanjoki ja merenranta tarjoaa paljon mahdollisuuksia asumisen, harrastusten ja matkailun suhteen. Kaikki eivät halua asua kaupungeissa tai kuntakeskuksissa ja nykyisin useilla aloilla etätyöt ovat mahdollisia. Maalle muuttavat harvoin kaipaavat kunnallista infraa. Riittää että peruspalvelut ovat turvattu, tärkeimpänä lasten päivähoito ja koulu. Kemiin on valmistumassa tämän vuoden aikana Metsä Groupin 1,6 miljardia euroa maksava biotuotetehdas. Oijärveltä Ranuan suuntaan on tulossa jopa 800 miljoonan euron teollisuuden investointeja. On selvä, että li voisi hyötyä näistä hankkeista ja Olhavan alue on sijaintinsa ansiosta keskeisellä paikalla asuinalueita mietittäessä. Nelostien parannuksen myötä kulkuyhteydet ovat erittäin hyvät sekä etelään että pohjoiseen.

Vs. sivistysjohtaja esitteli Olhavassa 19.4.2023 järjestetyssä tiedotustilaisuudessa oppilasennusteen, joka oli laskenut entisestään lakkauttuspäätöksestä johtuen. Näissä luvuissa ei myöskään ollut mukana esikoululaisia, eikä kuudes luokkalaisia, jolloin oppilasennuste olisi aivan toisenlainen. Uusia lapsiperheitä on käytännössä mahdotonta saada alueelle, jos koulu lakkautetaan. Ja kuten prosessin aikana olemme huomanneet pelkkä uhka koulun lakkauttamisesta saa perheet muuttamaan pois. Prosessin aikana Olhavasta ja samalla koko kunnasta on muuttanut pois viisi lapsiperhettä ja kaksi yritystä. Menetys on koko kunnalle suuri pelkästään verotuloja ajatellen.

Ikävin seikka johon koulun lakkauttaminen johtaa, on oppilaiden pitkät koulumatkat. On täysin tunnettua ja järjenvastaista, että lapset käyttävät päivästä 2,5 tuntia koulumatkoihin. On puhuttu yhdysluokkien heikoista oppimistuloksista, mutta oppimistulokset varmasti kärsivät, kun pitkän päivän jälkeen täytyy yrittää tehdä läksyjä. Kaiken lisäksi myös Kuivaniemessä siirrytään syksyllä yhdysluokkiin, joten tämäkään ei ole mikään peruste Olhavan koulun lakkauttamiselle.

Näemme myös tärkeänä koulurakennuksen säilymisen kylän keskipisteenä ja harrastuspaikkana. Hyvin vaikea uskoa, että kunta pitäisi omistuksessaan isoa rakennusta, jossa ei ole koulua. Ja mikäli pitää, säästöt rakennuksen ylläpitokustannuksista eivät toteudu.

Kuntastrategian Lupaus 11 on: ”Sujuvoitamme iiläisten ruuhkavuosia elävien ihmisten elämää.” Onko kuntastrategia unohdettu, vaikka sen tulisi ohjata päätöksentekoa. Lupausten täyttyminen vaatii konkreettisia toimenpiteitä. Lupaukset ruuhkavuosia elävien ihmisten elämän helpottamisesta sekä kylien kehittämisestä kuulostavat kauniilta, mutta vastaavatko ne todellisuutta? Olhavan koulun säilyttäminen olisi selkeä viesti kuntastrategian toteuttamisesta sekä Iin kunnasta lapsiystävällisenä kunta.

Toivoisimme että kunnassa nähtäisiin mahdollisuuksia, katsottaisiin laatikon ulkopuolelle ja mietittäisiin asioita kehittämisen näkökulmasta. Ettei tehtäisi niin kuin muut tekee, vaan mietittäisiin avoimin mielin, että miten meillä iissä tehdään asiat niin, että olisimme mahdollisimman houkutteleva sekä yrityksille että

perheille. Supistaa aina voi, mutta kehittäminen on haastavampaa. Kaikkea ei voi, eikä kannata mitata taloudellisilla mittareilla.

Olhavassa 24.4.2023

Olhavan seudun kehittämissyhdistys ry
Kirsimaria Pakonen, puheenjohtaja

Iin Kunta
Jokisuuntie 2
91100 Ii

Kannanotto Olhavan koulun olemassa oloon

Olen erittäin huolissani nykyisestä kehityskulusta Iin kunnan kouluverkon suhteen. Kunnan kouluverkossa ollaan tultu siihen vakavaan tilanteeseen, että kunnassa sijaitsevat kolme jokea ja osa niiden äärelle kasvanutta kyläverkostoa, jäävät liian kauaksi peruspalveluista. Kouluja on vähennetty kunnassa ihmisten muuttaessa pois maalta ja tämä on ollut ymmärrettävä kehitys aikansa hetkellä. Nyt ollaan kuitenkin tultu siihen tilanteeseen, jossa mietitään Olhavan ympäristön ja Olhavajoen varrelta tulevien perheiden lasten ainoan olemassa olevan koulun lakkauttamista.

Jotta myös Olhavajoen varrella on mahdollista ihmisten elää lapsiperheinä, on koulupalvelujen oltava Oijärventien varrella, kuten nyt Olhavassa. Jos estetään lapsiperheiden asuminen alueella, ajetaan aikaisemmin lapsimäärän positiivinen kehitys laskuun ja autioitetaan Olhavajoen varsi.

Nyt pitäisi keskittyä tässä tilanteessa tukemaan lapsiperheitä. Toimia niin, että kuntaan saadaan lapsiperheitä ja kehitystä muutettua muuttomyönteiseksi.

Olen yllättynyt että Iin kehittäminen on tuntunut viime vuosina lähinnä vain keskuksessa. Tuntuu, kuin kylät olisi jätetty oman onnensa nojaan sen jälkeen kun kunta sai kylämyönteisyydestä tittelin.

Lähinnä ainoa näkyvä kehitys Olhavan ja Olhavajoen alueella on ollut valokuitu, joka mahdollistaa nyt jopa 1Gb yhteydet tänne haja-asutusalueelle. Kunta ei halua nähdä etätyötä mahdollisuutena, vaan lyhytnäköisesti haluaa karsia elintärkeitä palvelut perheiltä täältä pois. Näin haitataan mahdollisten etätyötä/luonto/maaseutuelämää haluavien saapuminen kuntaan.

Meillä haitta pidemmästä koulumatkasta on lähinnä vaikuttanut lapsen harrastuksiin, jos matkarasitusta ei lasketa. Hänellä ei ole mahdollisuutta samaan kuin muilla ikäisillään koulumatkan takia. Miten on mahdollista että lasten annetaan istua jopa 2,5h kuljetuksessa päivittäin, nopeasti laskettuna n.450h vuodessa?

Koulun lakkauttamisesta tehtiin aikaisemmin päätös hyvin niukalla enemmistöllä. Tilaisuudessa kovalla äänellä sanottiin ääneen puolen miljoonan säästöt jotka eivät koulun suhteen toteutu mitenkään. Oli puistattavaa seurata moista, jossa ei ollut todellisuuspohjaa puheilla, vaan harhautettiin osaa edustajia tällaisella puheella.

Olen koulutukseltani rakennusarkkitehti ja maankäyttö sekä kaavoitusasiat ovat lähellä sydäntäni. Myös siksi haluan kertoa kantani asiaan liittyen.

Terveisin

Marko Mattila,
RA Väli-Olhava

Lähettilä: Saara Lahdenperä <saara.lahdenpera@pp.inet.fi>

Lähetetty: maanantai 24. huhtikuuta 2023 19.45

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>

Kopio: linposti kirjaamo <kirjaamo@ii.fi>

Aihe: lin kunta on unohtanut sivukylien asukkaat

Tässä muutamia poimintoja lin kunnan uudesta strategiasta:

"Lupaus 7 / Vahvistamme yhtä aikaa
luonnon monimuotoisuutta,
talouskasvua ja sosiaalista
oikeudenmukaisuutta"

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ei voi toteutua, jos palveluita saa vain lin kunnan
keskustaajamassa ja sen välittömässä läheisyydessä. Ii on pinta-alaltaan suuri kunta, mutta kunta
on lopettamassa lähes kaikki palvelut sivukyliltä. Mikä tässä toiminnassa tukee sosiaalista
oikeudenmukaisuutta? Aivan, ei mikään.

"Lupaus 9 / Kehitämme sekä kyliä
että keskustan asuinalueita
nykyaikaisin välinein"

Iin kunta kehittää vain ja ainoastaan kunnan eteläistä osaa, ei sivukyliä. Koulun lakkauttaminen
kunnan keskiosasta ei ole kylän kehittämistä. Se on yhden sivukylän kuolinisku.

"Lupaus 11 / Sujuvoitamme
iiläisten ruuhkavuosia elävien
ihmisten elämää"

Sujuvoitatte iiläisten (kyllä, Olhavan koululaisten vanhemmat ovat myös iiläisiä, vai onko päässyt
unohtumaan?) ruuhkavuosia elävien ihmisten elämää sulkemalla ainoan kohtuullisen matkan
päässä olevan koulun, jotta ruuhkavuosista tulisi entistä ruuhkaisempia ja perheet voisivat
huonommin? Ymmärrätte varmasti itsekkin, että koulun sulkeminen ei sujuvoita kenenkään elämää.

"Lupaus 15 / Tavoittelemme kestäväää
elämäntapaa siten, että se sisältää yhtä
aikaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen
kestävyyteen"

Sosiaalisesta kestäväyydestä ei voida puhua, kun sivukylät jätetään täysin oman onnensa nojaan
ilman palveluita. Ei ole myöskään ekologisesti kestäväää sulkea lähikoulu ja kuljettaa oppilaita
entistä pitempiä matkoja joka ikinen päivä. Taloudellisenkin kestäväyyden kannalta koulun
sulkeminen on erittäin huono asia. Koulun sulkemisesta tulleet säästöt ovat vaatimattomia, ja Iin
kunnan on syytä huomioida myös menetetyt kunnallisverot, kun jälleen uusia lapsiperheitä muuttaa
pois listä. Tiedän, että kovinkaan moni näistä perheistä ei halua jäädä lihin kunnan petettyä koko
kylän asukkaat näin merkittävällä tavalla.

Iin kunta on valmis syömään ainakin neljä lupausta sulkemalla Olhavan koulun ja siten tappamalla
jälleen yhden sivukylän elämän. Sivukylien kehittämistä ei ole se, että ne rakennetaan täyteen

tuulivoimapuistoja. Tuulivoimaloita ovat tänne halunneet ainoastaan maanomistajat, jotka saavat niistä vuokratuloja. Yksikään olhavalainen ei halua nähdä entisessä luonnonläheisessä kotikylässään noita hirvityksiä, joilla maisemamme on pilattu. Ja lisää tulee. Kiitokseksi siitä menetämme myös koulun. Eikö olisi kunnalta vähintäänkin kohtuullista kompensoida tuulivoimaloiden aiheuttamaa haittaa pitämällä koulu toiminnassa? Tuulivoimaloista saatavat kiinteistöverotulot riittäisivät siihen kyllä, jos vain halua olisi.

Hävettää olla iiläinen, sillä lissä ei todellakaan ole ideaa.

Kannanotto lautakunnan esitykseen Olhavan koulun lakkauttamisesta

Olhavan koulun aikaisempi lakkauttamisprosessi on ollut kamalaa seurattavaa lasten ja vanhempien, kyläläisten ja kuntalaisten näkökulmasta. Sekava prosessi on luonut kuvan välinpitämättömyydestä yhdessä sovittuja strategioita ja kuntalaisia kohtaan sekä näköalattomuutta tulevaisuutta – Olhavan ja koko kunnan kehittämistä kohtaan.

Lakkauttamisprosessi numero 2 alkoi. Edellisistä virheistä on jotain opittu eli nyt kuullaan oppilaita, vanhempia ja kyläläisiä. Toivon todella, että asiaan perehdytään huolella ja kehittäen. Mikä olisi parasta Olhavalle ja samalla koko kunnalle? Noudatetaan lin kunnan strategisia tavoitteita kehittäen koko kuntaa. Järjestetään lakisääteisiä palveluja, jotta ne ovat saavutettavissa ja helpottavat oikeasti ruuhkavuosien arkea aikuisten ja lasten elämässä. Lapset ovat arvokkainta, mitä meillä on. Ei pilattaisi lasten tulevaisuuttaniin, että joutuisimme maksamaan kalliisti tekemistämme virhearvioista päätöksen teossa.

Tavoitellaan kunnan väestökasvua 15 000 ja saadaa lapsiperheitä asumaan ympäri kuntaa ja samalla vauhdittaisimme yritysten määrän kasvua kunnassamme.

Aiemmin päätettiin koulun lakkauttamisesta euron kuvat silmissä reilu 300 000 tuhannen euron säästöistä ja miten tässä sitten kävikään. Kävi niin, että Olhavasta ja samalla koko kunnasta muutti 17 asukasta, 5 lapsiperhettä ja kaksi yritystä pois. Menetyt on koko kunnalle iso ja samalla sulivat puheet ja arviot oletetuista säästöistä, kun yksi vireä kylä päätettiin näivettää shokeeraavalla tavalla. Hyväkuntoinen ja hyvällä paikalla oleva kyläkoulu on nyt tyhjiillään lukuun ottamatta kyläläisten ja satunnaisesti muiden kuntalaisten käyttämää liikuntasalia. Kiinteistökulut juoksevat edelleen. Lapsille kuljetetaan edelleen ateriat – nyt Kuivaniemeen. Samat opettajat opettavat nyt Kuivaniemessä. Taksimatkat ja odotusajat säällä kuin säällä vaarallisen 4 tien varrella kasvoivat niin pituudeltaan kuin kustannuksiltaan. Puolessa vuodessa kuljetuskustannuksia on tullut viimeisimmän kunnan oman tarkastuksen mukaan lisää 11 000 eur eli 22 000 euroa vuodessa. Kustannussäästöä on kunnan viimeisimmän tarkistuksen mukaan tullut siis yhteensä 105 000 (sisältää arvion ateriat- ja tilapalvelun kuluista n 35 000 eur). Jos tätä verrataan poismuuttaneiden mukana menetettyihin valtionosuuksiin, verotuloihin yms, niin lopputulema on päinvastainen eli menetykset rahallisesti ovat suuremmat kuin oletetut säästöt, puhumattakaan imago tappiosta.

Tilastot ovat mielestäni sen hetkinen ja stabiilitila, jolloin tilasto laaditaan ja vasta siitä alkaa kehitys suuntaan tai toiseen. Olhavan kohdalla katsottiin, että lapsimäärä vähenee vähenemistään eikä uusia tule. Maarit Tihinen esitti taulukossaan, että lapsiluku väheni ainoastaan kunnan omien päätösten seurauksena. Olhavaan on muuttanut jokunen perhe lisää ja näiden lasten (poismuuttaneet ja tulleet) yhteismäärä olisi nyt yli 30.

Olhavan koulun lakkauttamis päätös hylättiin oikeudessa virheellisten menettelytapojen (ei kuunneltu oppilaita eikä kuntalaisia) seurauksena. Kaikki muu jätettiin tutkimatta. Nyt, kun ollaan jälleen lähtökuopissa, olisi mahdollisuus oikeasti miettiä yhdessä, miten minimalisoidisimme vahingot ja saataisiin kylä jälleen kehittymään ja kunnan imagoa nostatettua myös Olhavan avulla. Yksikään

kylä ei pyöri kokonaan vapaa ehtoisvoimin, kyllä siihen tarvitaan kunnan panosta ja tahtotilaa ilman kylien välistä kilpailua tai suosimista. Olhava on oikeastaan jo kantanut kortensa kekoon. Alueen toiminnassa olevat tuulimyllyt ovat jo nyt tuottaneet kunnalle satojen tuhansien eurojen rakennuslupamaksut ja kiinteistöverot. Iin kunta on yksi niistä neljästä kunnasta, jotka ovat saaneet yli miljoonan tulot tuulivoimasta eli Olhavan ja Kuivaniemen myllyistä vuonna 2020 (Kuntalehti 10.2.2021). Mikäli loput kaavoitetut alueet rakennetaan, puhutaan vähintään 1,5 miljoonasta Olhavan osalta. On aika noloa ja suorastaan häpeää, että tämä ei riitä yhden kyläkoulun ylläpitoon. Tuloja tulee kohdistaa alueelle, jossa on myös haitat. Näinhän me kunnassa on lausuttu voimaloiden suhteen valtakunnallisesti.

Koulun tulisi alkaa jälleen Olhavassa, mutta miten? Olisiko tavoitteena luokat 0-6, 0-4 vai vähintäänkin ne pienimmät 0-2 luokkalaiset (tai siltä väliltä)? Lapset saisivat aloittaa koulupolkunsa turvallisesti lähikoulussa jatkaen sieltä Kuivaniemen kouluun? Samalla poistuisivat ongelmat esikoululaisten kuljetuksista ja varhaiskasvatuksesta. Kunnan aiemman selvityksen ja arvion mukaan päiväkotikoulusta tulisi kunnalle myös 138 000 euron säästöt vuosittain. Suurempaa selvitystä asiasta ei tehty.

Kuulemistilaisuudessa Sanni Höyhtyä toi esiin hyvän näkökulman oppilaiden siirrosta Kuivaniemen kouluun. Hän näki sen kertaluonteisena positiivisena asiana Kuivaniemen koululle ja siihen se sitten hyyytyikin. Tämähän on aivan totta. Jos Olhavaan ei saada uusia lapsiperheitä, joille lähikoulu on tärkeä muuttopäätöstä tehtäessä, ei oppilaita tule täältä Kuivaniemen kouluun yhtään enempää vuosittain.

Paras asia tässä tiimellyksessä on ollut se, että kyläläiset ovat olleet todella yksituumaisia Olhavan koulun säilyttämisen puolesta. Asiaa ovat puolustaneet myös meidän upeat "mökkiläiset". Kyllä tänne kannattaa muuttaa – täällä välitetään toisistamme.

Olhavassa 23.4.2023

Helka Tapio

Lausunto Olhavan koulun lakkauttamis päätöksestä

Iin kunnanvaltuuston, Iin kunnan virkamiesten pitää kohdella kaikkia kunnan lapsia tasa-arvoisesti. YK:n lastenoikeuksien julistus kertoo: Lapsen oikeudet ovat lasten ihmisoikeuksia. Ne eivät ole mielipidekysymyksiä, vaan jokaisen ai-kuisen velvollisuuksia. Mitkä ovat lapsen oikeudet? Jokaisella lapsella on oikeus muun muassa tasa-arvoon, turvallisuuteen, terveyteen ja koulutukseen. Lapsen oikeudet koskevat jokaista alle 18-vuotiasta lasta.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus määrittelee lapsen oikeudet neljän periaatteen mukaan:

- ☐ Lasta ei saa syrjiä.
- ☐ Lapsen etu pitää ottaa huomioon.
- ☐ Lapsella on oikeus elämään ja kehittymiseen.
- ☐ Lapsen näkemystä pitää kunnioittaa.

Lapsen oikeuksien sopimus hyväksyttiin 20.11.1989 YK:n yleiskokouksessa. Jopa 196 maata on ratifioinut sopimuksen eli sitoutunut muuttamaan lakinsa ja toimintansa sopimusta vastaaviksi. Lapsen oikeuksien sopimus onkin maailman laajimmin ratifioitu YK:n ihmis-oikeussopimus.

Iin Kunta ei kohtele kunnan lapsia tasapuolisesti. Jos pienet lapset pitää kuljettaa Olhvajokivarresta Kuivaniemelle tai Iin kuntakeskukseen tulee heille kohtuuttoman pitkiä koulumatkoja myös ajallisesti. Koulupäivän kokonaispituus kasvaa pienille koululaisille kohtuuttoman pitkäksi.

Koulun lakkauttaminen vaikuttaa Olhavan kylän pysymiseen asuttuna. Nuoret eivät muuta kylälle, mistä koulu lakkautetaan. Olhavan koulu voisi toimia erityiskouluna, minne voisi tulla oppilaita ympäri Iin kyliä. Iin koulutoimenjohtajan ammattipätevyys tulee esille, kun näitä asioita suunnitellaan -----onko sitä ? Olhavan koulun olen itsekin käynyt ja tiedämme koulun olevan hyvässä kunnossa.

Olhavan seudulle on rakennettu tuulivoimaa ja näiden verotulot menee Iin kuntakeskuksen kehittä-miseen. Miksei näistä osaa voida käyttää Olhavan ja Olhavan koulun hyväksi, kun olhavalaiset saavat kärsiä haitat. Sama kohtalo näyttää olevan kuivaniemeläisillä.

Olhavassa 22.4.2023
Heikki ja Raija Lahdenperä
Räysköntie 79
Olhava

Lähettilä: hs81@wippies.com <hs81@wippies.com>
Lähetetty: sunnuntai 23. huhtikuuta 2023 20.51
Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>
Aihe: Olhavan koulu

Olhavan koulu on avattava yksiselitteisesti siksi että lapsilla on kohtuuttoman pitkä koulumatka Kuivaniemeen tai Haminan koululle. Koulukuljetuksia ei ole pystytty järjestämään suositusten mukaisesti vaan lapset joutuvat mm.odottelemaan sään armoilla Olhavassa jatkokuljetusta taksin ulkopuolella aamua iltaa, eivät pääse vessaan siinä eivätkä myös Kuivaniemen koululla koska muuten jäisivät pois taksin kyydistä. Meiltä kauimpana Yli-Olhavasta lähtiessä taksimatkoihin ei riittäisi edes muiden yli-olhavan saati Olhavan lasten 2.5h päivittäinen koulukuljetus vaan aika ylittäisi tämän liki puolella tunnilla. Kukaan aikuinenkaan ei suostuisi 3-3.5h työmatkoihin, miksi alakouluikäisenkään pitäisi semmoista jaksaa? Meillä on lisäksi tuleva erityisoppilas diagnoosilla puhumattomuus joka Olhavan pienessä ryhmässä todennäköisesti pärjäisi, mutta muuten vaatisi kyydin Haminan koululle sekä oman tukiviittomia kuvakommunikaattoria jne osaavan ohjaajan sekä pienryhmän tuen sekä koulussa että iltapäiväkerhossa.

Olhavan perheistä moni on töissä niin yli-iin, Pudasjärven, Ranuan sekä Oulun suunnalla joten Kuivaniemen koulu sekä ip toiminta ei useimmille perheille ole se suunta mistä lasta ip tai harrastusten (joita kuivaniemessä ei juuri ole) jälkeen voisi hakea.

Jos päättäjillä on sydän paikallaan niin tässä kohtaa ei katsota niin sanottuna "säästöjä" vaan panostetaan Iin lasten hyvinvointiin.

Lähettilä: tanja.seppanen@wippies.com <tanja.seppanen@wippies.com> Lähetetty: sunnuntai 23. huhtikuuta 2023 21.00 Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi> Aihe: Olhavan koulu

Olhavan koulu tulee avata yksiselitteisesti siksi että kulku Kuivaniemessä tai Haminassa on lapsille kohtuuttoman raskasta. Me asumme Yli-olhavan perukoilla, ja koulumatka Haminaan kestää nykyisellään yli tunnin aamua iltaa, Kuivaniemen kouluun koulukuljetuksella 3-3.5h joka ylittää kaikki suositukset.

Koulun lakkauttamisesta on seurannut lapsille ahdistusta, unettomuutta, väsymystä, arvosanojen heikkenemistä, rajua koulukiusaamista ja monia muita seuraamuksia. Meillä on myös erityislapsi joka

Olhavan turvallisessa pienryhmässä menisi, mutta joutuessaan Haminan kouluun tarvii koulukuljetuksen ja erityisryhmän lisäksi oman ohjaajan koulupäivän ja aamu- sekä iltapäiväkerhon ajaksi.

Olhavasta käydään töissä niin Yli-Iin, Pudasjärven, Ranuan kuin Oulun suunnalla joten Kuivaniemi ei ole perheille suunta josta lasta koulusta tai harrastuksista (joita ei kuivaniemessä ole) hakea ilman kohtuutonta kuormitusta.

KANNANOTTO: Olhavan koulun puolesta ja koulun toiminnan jatkumisesta kouluna.

Olhavan koulu tulee avata. 19.4.2023 Iin kunnan Olhavan koululla järjestämässä tiedotustilaisuudessa esitettiin kysymys, mitä Iin kunta on tehnyt yhteistyössä Olhavan seudun asukkaiden kanssa, jotta ei oltaisi tässä tilanteessa, jossa koulu on kiinni. Vastaus oli ”Ei mitään.” Iin kunta on aloittanut Olhavan koulun lakkauttamisprosessin ennen, kuin kunta on edes yrittänyt kehittää Olhavan seudun kylä välttääkseen koulun lapsimäärän laskun. Saati tavoitellut lapsimäärän kasvua. Kunnanjohtaja puhui tilaisuudessa siitä, kuinka Olhavan seudun asukkaiden olisi tullut tehdä jotain viimeistään siinä vaiheessa, kun Olhavan koulun lakkauttamisesta on alettu puhua, jotta koulun lakkauttamisprosessia ei olisi aloitettu. Kunta ei voi syyttää Olhavan seudun asukkaita siitä, etteivät he ole tehneet mitään. Kunnan olisi tullut olla aloitteellinen yhteistyöhön asukkaiden kanssa, jotta koulu säilyy, kuin aloittaa koulun lakkauttamisen suunnittelu, muun muassa siirtämällä kuudesluokkalaiset Kuivaniemen kouluun.

Koronan alettua kollegoitamme, asiakkaitamme, yhteistyökumppaneita ja kavereitamme muutti Etelä-Suomesta Lapin hiihtokeskuksiin tekemään etätöitä. Heidän väliaikaisen muuttonsa mahdollisti hiihtokeskuskuntien koulut. Heidän lapsensa otettiin kunnan kouluun, josta monen lapset siirtyivät koulun jälkeen suoraan laskettelurinteeseen. Korona aika oli uutta ja pelottavakin asia, mutta perheille aukesi tilaisuus tehdä ja nähdä asioita toisin. Kunnat olivat tilanteessa ratkaisevassa roolissa auttaessaan perheitä. ”Hoitakaa te teidän työnne, me hoidamme teidän lasten kouluasiat.” markkinoinnissa Iin kunnalla on paljon opittavaa. Vielä ei ole myöhäistä muuttaa asennetta ja markkinointia lapsiperheiden suuntaan. Meidän kokemuksemme Iin kunnan innosta ottaa vastaan uusia lapsiperheitä on hyvin negatiivinen.

Tiedustelimme väliaikaista koulupaikkaa lapsellemme Olhavan koulusta elokuussa 2021. Viesti kuntaan oli selvä: me muutamme jossain vaiheessa Olhavaan, kakkoskotiin pysyvästi, mutta lapsen pitäisi päästä ensin tutustumaan kouluun ja muihin lapsiin. Silloiselta koulutoimenjohtajalta ei tullut missään vaiheessa tarpeeksi hyvää ohjeistusta, kuinka meidän tulisi toimia, jotta lapsi saadaan Olhavan kouluun. Odotimme seitsemän kuukautta, jonka jälkeen olimme yhteydessä kotikuntamme koulutoimenjohtajaan. Hän vastasi meille heti puhelimeen ja sanoi: ”Olkaa huoletti. Minä hoidan tämän. Lapsenne pääsee kyllä Olhavan kouluun sille ajalle, kuin on tarve.” Meni vajaa kaksi vuorokautta ja hän soitti takaisin, kertoakseen, että hän on kirjoittanut sopimuksen, johon Iin kunnan koulutoimenjohtaja laittaa seuraavaksi nimensä ja voimme sopia Olhavan koulun johtajan kanssa, koska lapsemme aloittaa koulun Olhavassa. Jos vastaanotto on näin negatiivista ja kaikesta tehdään vaikeaa, ei Olhavan kouluun ole voinut olla tulossakaan oppilaita. Kuinka monen perheen muuttoaiheet tällainen toiminta tai toimimattomuus on tuhonnut jo muuttoa harkittaessa?

Olhavan kylät ovat houkuttelevia paikkoja asua. Iin kunnan tulee ymmärtää, että ihmisillä ja perheillä on erilaisia toiveita kotipaikkansa sijainnista. Meidän perhe muutti Olhavaan, niin sanottuun (silloiseen) kakkoskotiin, kun molemmille vanhemmille aukesi mahdollisuus etätöihin ja korona-aika laittoi miettimään, missä me todella haluamme asua. Me haluamme asua meren rannalla, luonnon keskellä, hiljaisuudessa, ilman katuvaloja (!), jotta näemme tähtitaivaan ja revontulet, mutta lähin naapuri ei näe meille asti. Me emme tarvitse asfaltteja. Tien auraaminen sekä koulu riittää. Kaikki eivät halua asua lissä, tiukkaan kaavoitetulla omakotitaloalueella. Me emme ole ainoa tällainen perhe. Tulijoita olisi enemmänkin ja Olhavassa se tiedetään. Mutta pitäisi olla se koulu.

Ekologisuus ja hiilijalanjälki.

Lapsemme kävi tutustumassa Kuivaniemen kouluun, mutta ei missään nimessä halunnut sinne. Selvää oli jo ennen tutustumiskäyntiä, että harrastukset ja meidän vanhempien fyysiset työpaikan toimipisteet ovat Oulussa, joten koulu on lissä. Parasta olisi ollut, että lapsi olisi saanut mennä kuudennelle luokalle Olhavan kouluun. Koulupaikka saatiin heti. Koulun rehtori ja vararehtori kuitenkin taitavat asiakaspalvelun. Koulukyytiin lapsi ei ole oikeutettu. Ajamme 68km päivässä lapsen koulukyydin vuoksi. Aamulla viemme hänet ja iltapäivällä haemme. Neljä kertaa 17km päivässä. Lisäksi 2 muuta perhettä tekee saman. Heillä on vielä pitempi matka. Seljänperän tiehaara ohitetaan päivässä 12 kertaa koulukyytien vuoksi. Sen lisäksi taksi, eli 16 kertaa. Aamuksiin taksi, joka on tullut tyhjänä Olhavaan, ajaa meidän edessämme ja kerää lapset kyytiin ja vie heidät Olhavan koululle odottamaan bussia. Sen jälkeen taksi ajaa tyhjänä takaisin lihin. Mutta meidän lapsemme ei saa nousta siihen taksiin. Sama toistuu iltapäivällä. Joku huomasi, että kukaan ei valvo lapsia, jotka odottavat bussia Kuivaniemeen, joten laitettiin taksinkuljettaja odottamaan bussia heidän kanssaan. Talvella taksi on käynnissä ainakin 15, toisinaan 20 minuuttia tyhjäkäynnillä. Olemme ottaneet aikaa ja seuranneet. Tällainen tyhjäkäynti on laitonta. Maksimiaika on kaksi minuuttia. Mikä hulluinta, lapset seisovat pakkasessa auton ulkopuolella ja taksikuski istuu autossa. Taksin hiilijalanjälki on aika mittava. En kutsuisi Iin kuntaa kovin ekologisiksi kunnaksi, enkä kunnaksi, jolla on pieni hiilijalanjälki.

Mutta kun Olhavan koulu avataan, koulukyydeistä muodostuva hiilijalanjälki tippuu Olhavan seudun osalta alle puolen nykyisestä.

Olemme nähneet Olhavan koulun lakkautuksen valmistelun. Säästö oli silloin puoli miljoonaa. Jossain vaiheessa säästö putosi 250 000€. 19.4.2023 Olhavan koululla järjestetyssä tilaisuudessa selvisi, että säästöä oli tullut vajaa 140 000€. Perheille koulun puolesta taisteleminen on käynyt jo työstä ja pahaa mieltä joudutaan kantamaan viikoista ja kuukausista toiseen. Vanhemmille tärkeintä on lapset ja heidän hyvä arki. Siihen kuuluu päiväkotia ja koulu. Jos olisin itse ollut ottamassa vastaan näitä valmisteluja ja lukuja, olisi aika huijattu ja nolattu olo. Koulun lakkauttaminen oli fiasko. Päätöksen tekijät joutuvat kyseenalaistamaan kaiken valmistelumateriaalin sekä itsensä päättäjänä. Montako kertaa voidaan tehdä virheitä ja kuinka naurettavana Iin kunta ollaan valmiit julkisessa kuvassa näkemään. Olisiko viisainta myöntää virheet, pyytää anteeksi ja avata koulu. Kunnan imagon ja yhteistyön Olhavan seudun asukkaiden kanssa voi vielä kääntää positiiviseen suuntaan. Otetaan opiksi, avataan koulu ja aletaan yhdessä toimimaan siten, että Iin kunnan kuntastrategian tavoitteet saavutetaan. Olhavan koululla on tavoitteiden saavuttamisessa suuri rooli. Nimenomaan toimiessaan lapsille kouluna.

Riina Pukema
6. luokkalaisen äiti
Olhava

-----Alkuperäinen viesti-----

Lähtettäjä: emppu <emppu.pietarinen@gmail.com>

Lähetetty: tiistai 18. huhtikuuta 2023 18.51

Vastaanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Olhavan tulevaisuudesta

Hei.
Olen huolissani Olhavan seudusta.
Olhavan koulun lakkautusta ei saisi viedä loppuun vaan jatkaa sen toimintaa.

Yhä enempi nuorista aikuisista miettii muuttoa maalle ja se vaatii sen että on mahdollisuuksia perustaa perhe joka taas tarkoittaa koulun olemassa oloa.

Olemme itsekin miettineet muuttoa ja yrittäjyyden siirtämistä tänne kun sukulaisia täällä on.

Päätös oli alkujaan laiton ja nyt kunnan pitää tehdä kaikkensa ettei peruuttamatonta tapahdu. Koulu on iso asia Olhavan tulevaisuudelle.

Kiitos ja mukavaa kevään jatkoa!

Johan Pietarinen
Seljänperän mökkiläinen
Rovaniemi

Lähettäjä: Kirsi Höyhty <kirsi.hoyhtya72@gmail.com>

Lähetetty: maanantai 17. huhtikuuta 2023 18.09

Vastaanottaja: Iinposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Olhavan koulun lakkautus

Hei kunnan päättäjät.

Toivoisimme, että miettisitte koulun lakkauttamista kunnan kokonaisukehityksen kannalta.

Olemme usein pohtineet, että miksi kunta satsaa ainoastaan keskustan alueelle ja meidät syrjemmässä asuvat unohdetaan kokonaan. Ja vaikuttaa siltä, että Olhavan alue halutaan tyhjentää asukkaista. Onko se sitten hyväksi kunnalle?

Eikö olisi hyvä asia, että lihin saataisiin lisää asukkaita ja Olhavan alueella tilaa kyllä olisi, täällä pitäisi vain olla koulu, jotta lapsiperheitä saataisiin tänne houkuteltua. Ennemmin kunnan kannattaisi panostaa mahdollisuuksiin laajentaa asutusta maaseudulle, kuin vain kunnan keskustan alueelle. Isolla kunnalla kuuluisi olla vastuu koko kunnan alueesta, eikä ajaa ihmisiä pois kunnan pohjois puolelta. Paikkana Olhava olisi hyvä alue, johon voisi houkutella lapsiperheitä asumaan esim. hyvien kulkuyhteyksien päässä. Täällä on paljon erilaisia tapahtumia, joita yhdistykset järjestävät. Sekä täällä on mahtavat metsästyks-, kalastus-, marjastus- ja ulkoilumaastot.

Muutenkin on käsittämätöntä, että hyväkuntoinen, arvokas rakennus jätetään tyhjäksi, homehtumaan paikalle.

Toivomme siis sydämestämme, että katsoisitte vähän laajemmin kunnan aluetta ja sen mahdollisuuksia.

Terveisin Kirsi Höyhty ja Sami Salonen Yli-Olhavasta.

Ps. Opiskellessani kasvatusalalla 2019-2021, olin työssäoppimassa Olhavan koululla. Sen jälkeen olin myös useassa muussa koulussa ja voin kertoa, että opetus Olhavan koulussa oli ensiluokkaista, siellä oppilaat saivat tukea opiskeluun ja sen tuomiin haasteisiin todella hyvin. Vaikka koulussa oli yhdistettyjä luokkia se ei ollut ongelma oppimisen kannalta. Oppilaat viihtyivät koulussa, koska se oli heille kodinomainen turvapaikka. Siellä olevat aikuiset pitivät heistä todella hyvän huolen. Mielestäni pieni koulu on aina parempi oppimisen kannalta kuin iso koulu, jossa suuret luokat. Tämä kokemus on ollut oman lapsen kohdalla. Hänen siirryttyä Olhavan kouluun, koulu alkoi sujumaan paljon paremmin. Toivon, että ajattelette myös tätä asiaa ja nimenomaan lapsia. Annetaan heille opiskelurauha, eikä väsytetä heitä takseissa istumalla.

terveisin Kirsi Höyhty

Lähettilä: Sanni H <sannihoyhtya@gmail.com>

Lähetetty: maanantai 17. huhtikuuta 2023 12.46

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: kannanotto liittyen Olhavan koulun kohtaloon.

Hei! Täällä kirjoittaa 18 vuotias Sanni Höyhty 22- loppuvuonna Yli-Olhavaan paluumuuttanut. Olin mukana puolustamassa Olhavan koulua, kun siitä päätettiin. Jo tällöin otin esille monta eri ongelmakohtaa, kaksi niistä olivat

1. Säästöt

- Haluaisin TODENMUKAISIA lukuja siitä, paljonko koulun (tilapäinen) lakkautus toi säästöjä kunnalle? ja ovatko nämä säästöt todella olleet tämän uhrauksen arvoisia?

2. haitat KOKO kunnalle.

-Koulu ei vielä ehtinyt edes sulkea oviaan, kun ensimmäiset perheet muuttivat pois. Yllättävästi, pois koko kunnasta. Pois Muuttaneista hyvin pieni osa on jäänyt kuntaamme. Mietitäänkö vaikutuksia koko kuntaan. Esimerkiksi jos 7 henkinen perhe muuttaa pois, paljonko menetämme verotuloja? Entäs kun kylällinen muuttaa pois. Täällä asuvien elämä on TÄÄLLÄ, sen tuhoutuessa yleensä lähdetään kauemmas, etsimään uutta alkua. Harvalla tulee mieleen muuttaa kuntakeskukseen tässä vaiheessa, jos alunperinkään sinne ei ole muutettu. Lisäksi Kuivaniemen koulun oppilasmäärä. Mielestäni Kuivaniemeläiset, jotka äänestivät koulua alas puukottivat itseään jalkaan, ja pahasti! Maalaisjärjelläkin ajatellen, kun Olhavasta muuttaa perheet pois, ei Kuivaniemelle tule enään EDES niitä yläastelaisia. Tämä oman edun tavoittelu oli hyvin lyhyt ja pahaa jälkeä kaikille tekevä. Kuivaniemen oppilasmäärä sai hetkellisen nousun, nyt lasku on huomattavasti pahempi.

Tässäkohtaa mielipiteeni varmasti on selkeä. Olhavan koulu avattava! Se on ainoa keino pelastaa meidän kylä, joka vaikuttaa koko kuntaan. Älkää tuhotko kyläämme, pyydän. Nyt on aika kääntää kelkkaa ja aloittaa KOKO kunnan kehittäminen. Olkoon tämä aikaisempi lakkautuspäätös hyvä "kokeilujakso" siitä, ettei koulua kannata sulkea!

Maustetyttöjen - Ne tulivat isäni maalle kappaleesta lainaten. " Näkivät vain rahaa"

Toiveikkain terveisin: Sanni Höyhty

Lähettilä: Tiina Pakonen <kuneliustiina@gmail.com>

Lähetetty: perjantai 14. huhtikuuta 2023 10.29

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Kirjallinen kannanotto Olhavan koulun lakkauttamisesta.

Hei.

Nöyrästi pyydän teitä avaamaan Olhavan koulun. Olhavan koulun (laiton) sulkeminen aiheutti kylälaisten perheille paljon tarpeetonta stressiä ja murhetta puhumattakaan lasten väsymisestä. Mieheni poika väsyi pidentyneestä koulumatkasta niin paljon, ettei osannut purkaa turhautumistaan muulla tavalla, kuin itkemällä joka aamu. Lopulta hän muutti Muhokselle, jossa koulu on lähempänä. Eikö tämä ole aika huolestuttavaa?

Säästöt on kai se ensisijainen syy, miksi koulu täytyy mielestänne sulkea? Keksimme varmasti yhdessä jonkun muun säästökohteen, jos vain yritämme. Kysykää kyläläisiltä, mitä me voidaan tehdä. Antakaa joku toinen vaihtoehto koulun sulkemisen sijaan.

Olen aivan varma, että täällä ollaan valmiita talkoilemaan koulun puolesta, jotta saadaan kustannukset minimiin.

T. Tiina

Lähettäjä: Tapio Kokko <tapiokokko53@gmail.com>

Lähetetty: maanantai 3. huhtikuuta 2023 22.23

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Olhavan koulun lakkautus !

Laaja talous-alue, opiskelijoiden koulumatkat , pitkiä ja edelleen vain pitenee.

Kyllä ehdottomasti, ala-aste , tulisi olla Olhavassa!

Kylät autioituu entisestään, "pitkällä tähtäimellä", muutto- voittoiseksi maaseutu , ja koko Suomi asuttavaksi .

Mökkiläinen Oulusta , Tapio Kokko

Siilitie 9 , Oulu

Lähettäjä: Aira Sipola <sipola.aira48@gmail.com>

Lähetetty: torstai 6. huhtikuuta 2023 16.35

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe: Vastine Olhavan koulun lopettamisesta.

Hyvät lin kuntapäättäjät, mikä idea on lopettaa Olhavankoulu joka on ollut toimivana satakunta vuotta, on terve koulu ja erittäin tärkeä kokoontumispaikka kyläläisille, kun te arvonnäyttäjät olette hakeneet muka säästöjä joita ei todellisuudessa ole syntynyt. oletteko ajatelleet minkälaisen vahingon olette tekemässä kokonaiselle kyläkulmalle jopa Oijärveä myöten, ja niille pienille lapsille joille koulu ja päiväkotimatkat ovat tulleet erittäin raskaaksi, osa lapsiperheistä ovat jo teidän ansiostanne joutuneet muuttamaan toisille paikkakunnille, eivät edes ole jääneet sinne päätöksenteko alueelle, olette verotuloina jo menettäneet sen hyödyn minkä olette kuvitelleet saavanne . Kyläkulmilla on rakennettu taloja ja ovat perustaneet perheensä uskoen että on palveleva koulu lapsille kohtalaisen likellä, vedätte maton nuorilta ihmisiltä jalkojen alta, missä on ne oman alueen päättäjät joille on äänet menneet, haluaisin tietää? Asuinalue on mitä kauneinta maaseutua, on merenrantaa, järviä isoja ja pieniä, hyvät lenkkeily ja marjastusalueet jota vielä helpottaa tuulimyllyreiteillä mahdollisuudet päästä hillasoiden likelle, on mahdollisuus viljellä pienimuotoisesti joko omaan tarpeeseen tai vaikka yritysmuotoisesti monenlaista , perunaa, jopa sitä Siikliä ettei tarte naaprikunnasta mennä hakemaan, juurikasveja, marjoja, ja vaikka lampaita ja hevosia pitämällä., rahaa kyllä löytyy kun joku keskustaa jaman asukas tarttee pyörätietä, tai malimalla tunnettua siltaa, on suhteessa pieni kulu mikä Olhavan koulusta tulee, mutta niin iso palvelu kylälle jossa on potentiaalia ja mahdollisuuksia. Ottakaa niistä Ismo Reitmaan sanoista opiksi jotka hän esitteli siinä Olhavan koulun seminaarissa, Samoin niistä tutkimustuloksista jotka esiteltiin. Olis jo hyvin aika ottaa kokokuntana keittäminen ohjelmaan, eikä vain sitä kuntakeskusta tilikitä. Sama se on Euronarvo kokokunnassa ja verot kelpaa. ELIKKÄ OLHAVAN KOULU ON AVATTAVA TOIMINTAAN LISÄKSI SELJÄNPERÄN KAAVA VIREILLE MAHOLLISIMMAN PIAN: Terv puh.0400396531

Lähettäjä: sisko kyllönen <siskokyllonen48@gmail.com>

Lähetetty: tiistai 4. huhtikuuta 2023 15.45

Vastaanottaja: linposti Kunta <kunta@ii.fi>

Aihe:

Olhavan koulun lopettaminen tietää isoa muutosta lapsiperheille ! Lapsilla on tuttu ja turvallinen kasvu ympäristö. Lapsissa on tulevaisuus ja asiaa kannattaa katsoa heidän näkökulmastaan. Niin kauan kun oppilaita kylällä riittää ei koulua pidä missään nimessä lopettaa !!!

Kannanotto Laura Jakku

KANNANOTTO

TÄÄLLÄ ON MEITÄ ESKAREI-
TALA KOULULAISIA KYL-
LÄHÄN SE KOULU PITÄÄ
OLLA ETTEI TARVITSE KULKEA
KUIVANTEEMEEN
EI OLE KIVA ISTUA
AUTOSSA KAUAN.

LAURAJAKKU YLI-OLHAVA

Palveluraportti vuosille 2020-2025 lin kunnan Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut –poimintoja:

Raportti on käsitelty Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnassa **11.6.2020 §79** eli edellisellä valtuustokaudella!

Kuva sivulta 33. Kuvalla osoitettiin valtuutetuille, kuinka Olhavan koulun oppilasmäärä tipahtaa.

Huom. Vuonna 2019 Olhavan koulun 6.lk siirrettiin Kuivaniemen koululle (taulukossa oppilasmäärään ei laskettu myöskään enää esikoululaisia).

5.6.8 Olhavan koulu, Koulukuja 9

Sivu 16. Olhavan koulun ja koko lin koulujen oppilasmäärä 2020 alussa: Olhavan koulussa todetaan olevan 22 perusopetusoppilasta + 4 esioppilasta eli yhteensä 26.

Koulujen oppilasmäärät lukuvuoden 2020 alussa:

Koulu	perusopetus	esiopetus	yhteensä
Alaranta	117		117
Asema	87	16	103
Hamina	440	31	471
Jakku	57	3	60
Kuivaniemi	131	13	144
Ojakylä	93		93
Olhava	22	4	26
Pohjois-li	97		97
Valtari	425		425
Yhteensä	1469	67	1536

Sivulla 18 on taulukkoon koottu koko kunnan tilanne ja ennuste lähivuosista. Olhavan koulun osalta päädyttiin **miinus** nollaan (-0). Ehkä tällä(kin) haluttiin luoda kuvaa, että Olhavan koulun oppilasmäärä on laskeva!?:

Tarkastelujaksolla ennusteen mukaan Valtarin yläkoulun oppilasmäärä kasvaa tulevien viiden vuoden aikana voimakkaasti noin viidelläkymmenellä oppilaalla. Tämän jälkeen oppilasmäärä myös Valtarilla kääntyy laskuun.

Yksikkö	Nykytilanne	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	Muutos
Pk yhteensä	1484	1467	1484	1452	1419	-74
Alaranta	117	119	121	117	121	+4
Asema	87	82	84	80	81	-6
Hamina	440	431	425	412	398	-42
Jakku	57	56	54	53	51	-6
Kuivaniemi	75	64	62	63	56	-19
Ojakylä	93	85	95	77	83	-10
Olhava	22	25	26	25	22	-0
Pohjois-Ii	97	92	88	91	91	-6
AK yht.	988	954	957	918	903	-85
Valtari	425	455	474	489	474	+49
Kuivaniemi	69	58	53	45	42	-27
YK yht.	496	513	527	534	516	+22
Lukio	192	?	?	?	?	

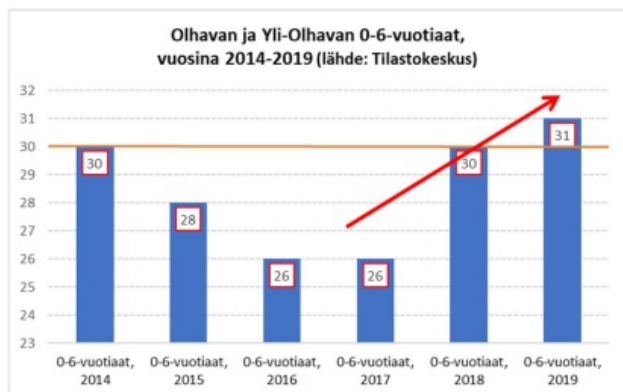
PK = Peruskoulu
AK = Alakoulu (1.-6. -vuosiluokat)
YK = Yläkoulu (7.-9. -vuosiluokat)

Edelleen Iin kunnan tuottamaa tilastoa – informaatiotilaisuus 19.4.2023 -TOTEUTUNUT:

→ Toteutuma oli Iin kunnan tilastojenkin mukaan **huomattavasti parempi** kuin v. 2020 tehty arvio! Eli 2020-2021 olikin yht. 27 oppilasta ja esioppilaat mukaan lukien yhteensä 30. **Onko Olhavan koulu ainut, jossa jo lyhyen aikavälin ennuste meni näin paljon pieleen?**

TOTEUMA ILMAN ESIOPPILAITA:						TOTEUMA ESIOPPILAAT MUKANA:					
LK	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	LK	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
0						0	6	6	1	8	3
1	5	6	6	1	8	1	5	6	6	1	8
2	4	5	4	7	1	2	4	5	4	7	1
3	5	4	5	4	7	3	5	4	5	4	7
4	9	5	3	4	4	4	9	5	3	4	4
5	4	9	5	3	4	5	4	9	5	3	4
6	7	5	8	5	3	6	7	5	8	5	3
YHT:	34	34	31	24	27	YHT:	40	40	32	32	30

Syksyllä 2021 yritimme osoittaa ja tuoda näkyville, että pienen notkahduksen jälkeen lapsimäärä oli saatu hyvään kasvuun Olhavan seudulla (Iin Sanomat -lehtijuttu). Ja **vetosimme**, että **päätäjien ei tulisi tätä kasvua kääntää laskuun harkitsemattomalla päätöksenteolla**. (Lähdeaineistona Tilastokeskuksen avoin data postinumero 91140 Olhava ja 91150 Yli-Olhava. Data poimittu 31.10.2021.)

Kuinka sitten kävikään?

Talousarviovaltuuston kokouksen yhteydessä kirjataan Olhavan koulun lakkauttamisteesit marraskuussa 2020. Olhavan koulu lakkautetaan marraskuun 2021 päätöksellä elokuun 2022 alusta.

lin kunnan tuottama tilasto (19.4.2023):														
						VALT 2020	VALT-2021							
LK	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30
0														
1	5	6	6	1	8	3	1	3	5	4	2	4	3	4
2	4	5	4	7	1	6	2	1	3	5	4	2	4	3
3	5	4	5	4	7	1	3	2	1	3	5	4	2	4
4	9	5	3	4	4	7	1	3	2	1	3	5	4	2
5	4	9	5	3	4	4	4	1	3	2	1	3	5	4
6	7	5	8	5	3									
YHT:	34	34	31	24	27	21	11	10	14	15	15	18	18	17

On valitettavaa ja tarkoituksenmukaista uutisointia, että syksyllä-23 koulussa olisi vain 10 oppilasta. Tietoisesti lapsiluvusta jätetään pois 6.lk ja esikoululaiset, jotka Olhavan koulun ottoalueeseen kuuluvat.

Alla esitän oman tilastoni, joka perustuu siihen, että olen kysynyt jokaiselta Olhavan seudun vanhemmalta heidän lapsensa syntymävuoden sekä koululaisten koululuokka-asteen maaliskuussa 2023. Samoin olen kysynyt jokaiselta lähteneeltä perheeltä heidän mukanaan lähteneiden lapsiensa syntymävuoden. Mikäli luokka-aste on eri kuin syntymävuosi (esim. viivästetty koulun aloitus tai päivästöin), niin olen sijoittanut lapsen sille luokka-asteelle, jossa lapsi on huhtikuussa 2023.

						VALT-2020	VALT-2021							
LK	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30
0	6	6	1	8	3	3	2	6	4	2	4	3	4	4
1	5	6	6	1	8	3	3	2	6	4	2	4	3	4
2	4	5	4	7	1	6	2	3	2	6	4	2	4	3
3	5	4	5	4	7	1	4	2	3	2	6	4	2	4
4	9	5	3	4	4	7	1	4	2	3	2	6	4	2
5	4	9	5	3	4	4	4	1	4	2	3	2	6	4
6	7	5	8	5	3	4	3	4	1	4	2	3	2	6
YHT:	40	40	32	32	30	28	19	22	22	23	23	24	25	27

Oppilasmäärän raju lasku 2021-2023 (2v) johtuu yksinomaan valtuuston tekemästä lakkauttamis päätöksestä!

Alla on listattuna kaikki aikavälillä Olhavan seudulta lähteneet lapset.

POISMUUTTANEET VALTUUSTON PÄÄTÖKSEN JOHDOSTA (kontaktoitu jokainen poismuuttanut perhe):														
LK	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30
1		1	3	0	2	0	1	2	2	2	1	1	0	1
YHT:														17

Eli poismuuttaneissa lapsissa on myös alle kouluikäisiä sekä yläasteikäisiä mukana. Mikäli tarkastellaan vain luokka-asteita 0.-6.lk, niin vuosittaisessa oppilasmäärässä lähteneet näkyvät notkahduksena alla olevan taulukon mukaisesti. Uusia asukkaita ei ole tullut. On tärkeä huomioida, että nämä oppilaat ovat siis pois myös Kuivaniemen koulun oppilasmäärästä. Lisäksi Kuivaniemeltä on lähtenyt lapsiperheitä uhkakuvien johdosta (palveluverkkoraportin Simo-uhka), joten ao. toteumataulukko on erittäin karua myös Kuivaniemen koululle.

Taulukko osoittaa myös yksiselitteisesti, että **poismuuttaneiden perheiden lapset olivat pääosin alakouluikäisiä!**

LK	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30
0	2	2	2	1	1	0	1	1
1	1	2	2	2	1	1	0	1
2	0	1	2	2	2	1	1	0
3	2	0	1	2	2	2	1	1
4	0	2	0	1	2	2	2	1
5	3	0	2	0	1	2	2	2
6	1	3	0	2	0	1	2	2
YHT:	9	10	9	10	9	9	9	8

Tehdyn virhearvion johdosta Olhavan seudulta poismuuttaneet; yhteenveto (19.4.2023):

- 5 lapsiperhettä
- 2 yritystä
- menetetyt kunnallisverot
- menetetyt yhteisöverot
- menetetyt valtionosuudet

⇒ Mitään näistä osa-alueista ei lin kunnalla olisi ollut vara menettää!

Miltä lähitulevaisuus näyttää? Seuraavaksi tarkastelen vielä Olhavan seudun lapsimäärää alle kouluikäisten osalta (laskenta 19.4.2023):

- olen jokaisen perheen osalta määritellyt heille asuinpaikan: Olhava, Yli-Olhava jaottelulla. Näin asuinpaikka kuvaa hyvin lapsen koulumatkan pituutta, mikäli Olhavan koulu lakkautetaan. Siten se ennustaa myös perheen riskiä muuttaa muualle.

Asuinpaikka	Osa Tenavatuvalle hoidossa					vauva
	5v.	4v.	3v.	2v.	1v	
Olhava	0	1	2	1	1	1
Yli-Olhava	4	1	2	2	3	3
YHTEENSÄ:	4	2	4	3	4	4
						21

Alle esikouluikäisistä lapsista 72 % (n= 15) asuu Yli-Olhavassa. Perheitä on yht. 10 kpl. Eli juurikin Yli-Olhavassa asuvilla lapsilla on odotettavissa päivittäin koulumatkaan käytetyn ajan venyminen lain sallimaan maksimiin eli 2,5h/pv.

➔ Olhavan koulun lakkauttaminen tulee vaikuttamaan näihin lapsiin ja lapsiperheisiin armottomalla tavalla: 10 perhettä, 15 lasta. 😞

Tällä hetkellä yhteensä 9 perhettä on sellaista, joiden lapsi on juuri tulossa esikouluikänsä tai tulee ihan lähivuosiin (eli näissä perheissä ei ole ollut vielä kouluikäisiä lapsia). Tilanne siis aktivoituu heidän osalta.

➔ Näiden perheiden ja lapsien poismuutto Olhavan koulun lakkauttamisen jälkeen on erittäin todennäköistä. 😞 😞

➔ Toteutuessaan uhka tulisi edelleen syöksemään alueen väkilukua alemmas ja näkyisi negatiivisesti koko kunnan tilanteessa: asukasmäärässä sekä verotulojen ja valtionosuuksien pienenemisenä! 😞 😞 😞

Otetaan tavoitteeksi positiivinen tulevaisuuden kuva!

En halua päättää tätä tarkastelua negatiiviseen tilannekuvaan. Haluan, että lin kunnanvaltuutetut pohtisivat avoimesti asiaa koko laajan lin kunnan kehittämisen kautta. Positiivinen kierre ruokkii positiivisuutta:

Laskemalla yhteen nykytilanteen ja poismuuttaneet, niin tilanne näyttäisi lupaavalta (kuva alla). Kaikkea ei suinkaan ole menetetty: **Alueella on nyt tyhjiä taloja, joihin muuttajia on nopeastikin saatavissa!**

JOS OLISI PÄÄTETTY TOISIN, NIIN TILANNE NÄYTTÄISI TÄLTÄ ... VIELÄ EI OLE MYÖHÄISTÄ VAIKUTTAA SUUNTAAN ... !!!?

40	40	32	32	30	28	28	32	31	33	32	33	34	35
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Kuten edellä totesin: **kun Olhavan koulu avataan syksyllä-23, niin koulussa on (0.-6.lk) yhteensä 22 oppilasta.** Avaamalla koulun ja panostamalla kehittämiseen yhdessä kunnan, alueen yhdistysten, koko lin kunnan harvaan asuttujen alueiden aktiivien ja toimijoiden kanssa, **voimme lyhyelläkin aikajänteellä saada 22 oppilaan koulu yli 30 oppilaan kouluksi. Minä uskon, että kunta politiikka on enemmän kehittämistä kuin näivettämistä!** Vastuuta ei voi kuitenkaan jättää yksin alueen toimijoiden, vapaaehtoisten varaan. Kehittämistä on tehtävä yhdessä! Minä olen valmis laittamaan itseni likoon tärkeän asian hyväksi, oletko sinä? **Lapsi ja lasten hyvinvointi on arvovalinta!**

T. Maarit Tihinen

			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>	<u>Väestö</u>
			<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>	<u>31.12.</u>
139102	139102 Olhava	0-6	15	11	10	8	8	9	12	16	10	8
		7-12	29	26	22	24	20	19	14	12	12	6
		13-15	9	10	10	12	14	10	13	11	8	7
		16-18	12	12	9	8	8	9	10	9	10	10
		19-49	91	90	84	79	81	79	79	76	67	60
139103	139103 Olhavan ympäristö	0-6	15	17	16	16	16	15	16	12	13	15
		7-12	10	12	12	9	12	13	12	12	12	11
		13-15	7	7	9	9	7	6	6	5	3	1
		16-18	10	9	8	8	8	8	8	5	4	3
		19-49	58	54	54	56	59	57	59	54	58	51
139202	139202 Kuivaniemen kk.	0-6	66	63	55	50	50	42	46	44	33	32
		7-12	77	76	72	66	57	56	52	49	46	36
		13-15	37	33	37	41	40	37	30	34	32	29
		16-18	57	44	41	26	18	24	34	32	27	23
		19-49	326	323	309	291	287	273	249	253	252	244
139203	139203 Hyry	0-6	19	20	16	20	16	15	14	14	14	15
		7-12	30	30	26	25	15	13	11	10	11	12
		13-15	19	17	20	13	14	10	14	10	11	5
		16-18	16	11	9	14	15	14	10	11	8	10
		19-49	54	53	51	49	38	38	39	38	39	35
139204	139204 Oijärvi	0-6	9	6	6	4	2	8	6	4	2	3
		7-12	9	10	9	7	5	3	2	3	2	6
		13-15	3	3	3	3	5	6	6	4	2	1
		16-18	8	7	3	3	2	2	3	4	5	5
		19-49	54	43	38	34	29	23	26	25	24	24

Tilastossa käytetään 1.1.2023 aluejakoa koko aikasarjassa. Osakuntaliitoksia ei oluomioitu liitosta edeltävinä vuosina.

Ikä:
Ikä tarkoittaa henkilön ikää kokonaisina vuosina vuoden viimeisenä päivänä. Tieto on saatu väestötietojärjestelmästä.

Päivitetty viimeksi:

Väestö 31.12.:

20230413 08:00

Lähde:

Tilastokeskus

Yhteystiedot:

Väestö 31.12.:

erityispalvelut@stat.fi

LIITE 5: POHJOISEN IIN VÄESTÖNKEHITYS